
Digitalni razkorak 2010 (#95)

avtorji: dr. Vasja Vehovar,
Tina Činkole,
Katja Prevodnik

Ljubljana, maj 2011

Glavne ugotovitve poročila:

- Dostop do interneta od doma ima 80% respondentov.
- Uporabniki interneta pri uporabi interneta največkrat pomagajo uporabnikom, ki so sicer spretni pri delu z internetom (v 60% primerov), le v 16% pa neuporabnikom.
- Internet še vedno v večji meri uporabljajo moški, mlajše osebe ter višje izobraženi, vendar se razlika zmanjšuje.
- Večino razlogov za neuporabo interneta v večji meri zaznavajo ženske, starejše osebe in manj izobraženi.
- Govorimo lahko o štirih skupinah neuporabnikov interneta, ki se razlikujejo predvsem glede na zanimanje za uporabo interneta, znanje pri uporabi ter skrb za varnost.
- Večina neuporabnikov in nekdanjih uporabnikov (79%) pozna osebo, na katero bi se lahko obrnila za pomoč pri uporabi interneta. V največ primerih (72%) je ta oseba vnuk oz. vnukinja.

Center za metodologijo in informatiko
Fakulteta za družbene vede,
Univerza v Ljubljani

e-mail: info@ris.org
internet: <http://www.ris.org>

KLJUČNE UGOTOVITVE

Ključne ugotovitve telefonske ankete RIS (N=1209) (december 2009/januar 2010):

- 94% respondentov je **uporabnikov mobilnega telefona**. Od tega jih ima 98% aparat, ki podpira *branje/pošiljanje SMS*, 74% pa takega, ki podpira *branje/pošiljanje MMS*. Prvo funkcijo dnevno uporablja 34%, drugo pa le 3% respondentov. Na drugi strani *branja/pošiljanja SMS* ne uporablja *nikoli* 12%, *MMS* pa 34% vprašanih.
- 39% **neuporabnikov mobilnega telefona** je že kdaj imelo lasten mobilni telefon, vendar so uporabo opustili. V največji meri so kot razlog navedli, da *po mobilnem telefonu ni bilo potrebe, saj jim stacionarni zadostuje*. 64% neuporabnikov pravi, da *nikoli* ne uporablja mobilnega telefona drugih ljudi. 49% se *občasno*, 37% pa *nikoli* ne znajde v situaciji, ko bi potrebovali mobilni telefon, pa ga nimajo. 36% neuporabnikov sicer načrtuje nakup oz. pričetek rabe mobilnega telefona, od tega 51% v naslednjih 6 mesecih.
- Primerjava pogostosti rabe **stacionarnega** in **mobilnega telefona** pokaže, da je raba prvega manj pogosta: *občasno* namreč 17% respondentov uporablja stacionarni, 4% pa mobilni telefon, le *nekaj klicev mesečno* preko stacionarnega opravi 24%, preko mobilnega telefona pa 7% vprašanih. Več vprašanih preko mobilnega telefona tudi opravi večje število pogovorov.
- 80% anketirancev ima v gospodinjstvu **dostop do interneta**, večina jih do interneta dostopa preko različnih širokopasovnih povezav: 45% preko DSL, 35% preko kabelske in 16% prek drugih širokopasovnih povezav.
- 24% vprašanih interneta ni uporabljalo še *nikoli* (**neuporabniki**), 3% so ga uporabljali *pred več kot tremi meseci* (**nekdanji uporabniki**), 74% vprašanih pa v *zadnjih 3 mesecih* (**uporabniki**). Demografska primerjava skupin pokaže, da je med neuporabniki in nekdanjimi uporabniki več starejših od 60 let, oseb z nižjo izobrazbo in žensk.
- Med **uporabniki** jih 82% internet uporablja *vsak dan ali skoraj vsak dan*. Ko gre za pomoč drugim pri uporabi interneta, 39% uporabnikov občasno pomaga drugim, 32% pa nikoli. Med tistimi, ki vsaj občasno pomagajo drugim, jih 60% pomaga *drugim uporabnikom, ki so manj spretni pri uporabi interneta*, le 16% pa *neuporabnikom*.

- Najpomembnejši razlogi za prenehanje uporabe interneta med **nekdanjimi uporabniki** so, da za to nimajo potrebe oz. da so že v pokoju. Med vnaprej razlogi so najvišje ocenili *nezanimanje* (povprečje 3.4 na skali 1-5), da *nimajo ustreznega računalnika* (3.1) in *slabo znanje angleščine* (3).
- Med **neuporabniki interneta** je največji razlog za neuporabo interneta *nezanimanje* (povprečje 3.6 na skali 1-5) in da *ga ne bi znali uporabljati* (3.6). Ženske večino ovir zaznavajo bolj kot moški; glede na izobrazbo se kaže, da ovire večinoma bolj zaznavajo osebe z nižjo izobrazbo; glede na starost pa večino ovir v največji meri zaznavajo starejši od 60 let.
- Govorimo lahko o 4 skupinah neuporabnikov: **prepričani neuporabniki** (33%), ki nadpovprečno zaznavajo večino razlogov za neuporabo; **tehnološko deprivilegirani in nezainteresirani neuporabniki** (19%), katerim so ovire to, da nimajo ustreznega računalnika oz. dostopa do interneta, uporaba pa jih tudi ne zanima; **skeptiki brez internetnih spretnosti** (25%), katerim so ovire predvsem pomanjkanje znanja in pričakovanje slabih izkušenj z internetom, internet vidijo kot premalo koristen in zanimiv; in **neuporabniki brez razloga** (23%), ki vse razloge zaznavajo podpovprečno, a ne načrtujejo uporabe.
- **Demografsko** gledano kaže, da je **med neuporabniki** skozi čas vedno večji delež oseb, starih med 46 in 60 let, ter tistih, ki imajo dokončano srednjo šolo ali manj, ter tudi žensk.
- **Časovna primerjava pomembnosti ovir med neuporabniki** pokaže padanje pomembnosti ovir *slabo znanje angleščine*, *tekoči stroški uporabe so preveliki* in *skrbi me za varnost pri uporabi interneta*; medtem ko nekoliko narašča pomembnost oviri *premalo je koristnih in zanimivih stvari*.
- Večina neuporabnikov in nekdanjih uporabnikov (79%) *zagotovo pozna* nekoga, ki bi lahko uporabil internet namesto njih, ki je v največ primerih (72%) *otrok ali vnuk(inja)*. V zadnjem letu je za to, da so namesto njih uporabili internet, prosilo 59% neuporabnikov in nekdanjih uporabnikov, od njih največ (69%) *manj kot enkrat na mesec*, 26% pa *mesečno*. Pri tem se jih je 76% obrnilo na *otroke oz. vnuke(inje)*; 43% se jih je obrnilo na eno, 33% pa na dve različni osebi.

KAZALO VSEBINE

KLJUČNE UGOTOVITVE.....	2
KAZALO VSEBINE	4
1. METODOLOGIJA	7
2. MOBILNA IN STACIONARNA TELEFONIJA.....	9
2.1. Mobilna telefonija	9
2.1.1. Uporabniki mobilnega telefona.....	10
2.1.2. Neuporabniki mobilnega telefona.....	13
2.2. Stacionarna telefonija.....	16
2.3. Primerjava rabe stacionarnega in mobilnega telefona	17
3. DOSTOP DO INTERNETA.....	19
3.1. Podatki RIS 2009.....	19
3.2. Podatki SURS 2009.....	21
4. (NE)RABA INTERNETA	24
5. (NE)RABA RAČUNALNIKA.....	26
6. SOCIO-DEMOGRAFSKA PRIMERJAVA SKUPIN (NE)UPORABNIKOV INTERNETA.....	28
7. UPORABNIKI INTERNETA	31
7.1. Elektronska pošta.....	32
7.2. Pomoč pri rabi interneta	34
7.3. Razlogi za to, da gospodinjstva nimajo širokopasovne povezave do interneta – SURS 2009	37
8. NEKDANJI UPORABNIKI INTERNETA	39
9. NEUPORABNIKI INTERNETA.....	45
9.1. Neuporabniki 2010	45
9.1.1. Splošna analiza pomembnosti ovir	45
9.1.2. Demografska analiza pomembnosti ovir	48
9.2. Skupine neuporabnikov – RIS 2010	54
9.3. Neuporabniki skozi čas.....	60
9.4. Časovna primerjava pomembnosti ovir med neuporabniki interneta.....	63
9.4.1. Splošna analiza pomembnosti ovir	63
9.4.2. Pomembnost ovir glede na spol	67
9.4.3. Pomembnost ovir glede na starost	71
9.4.4. Pomembnost ovir glede na izobrazbo.....	76
10. PRIMERJAVA NEKDANJIH UPORABNIKOV IN NEUPORABNIKOV INTERNETA.....	82
10.1. Primerjava razlogov za prenehanje oz. neuporabo	82
10.2. Primerjava načrtovanja (ponovne) uporabe.....	83
11. POSREDNI UPORABNIKI	85
12. PRILOGE.....	89
12.1. Opis vzorca	89
12.2. Izpis razlogov za prenehanje uporabe mobilnega telefona (neuporabniki mobilnega telefona)	90

12.3. Izpis razlogov za prenehanje uporabe interneta (nekdanji uporabniki).....	90
12.4. Primerjava primerjanih ovir med nekdanjimi uporabniki in neuporabniki.....	92
KAZALO TABEL	93
KAZALO SLIK.....	96

UVOD

Pričujoče poročilo predstavlja pregled problematike digitalnega razkoraka v Sloveniji v letu 2010, in sicer prikazujemo stanje na področju dveh informacijsko-komunikacijskih tehnologij: mobilne telefonije in interneta.

Poročilo je sestavljeno iz več delov:

- a)** *pregled uporabe in neuporabe mobilne telefonije*
- b)** *pregled dostopa in način dostopanja do interneta;*
- c)** *pregled rabe oz. neuporabe interneta;*
- d)** *pregled rabe oz. neuporabe računalnika;*
- e)** *analiza uporabnikov interneta:* v kolikšni meri uporabljajo elektronsko pošto ter kako pri uporabi interneta pomagajo drugim;
- f)** *analiza nekdanjih uporabnikov interneta:* zakaj so prenehali z uporabo in v kolikšni meri načrtujejo ponovno rabo interneta;
- g)** *analiza neuporabnikov interneta:* kje ležijo razlogi za neuporabo, poglobljena analiza podskupin neuporabnikov interneta ter tudi časovna primerjava ovir za neuporabo interneta in
- h)** *analiza posrednih uporabnikov interneta:* tj. v kolikšni meri se neuporabniki in nekdanji uporabniki interneta obračajo na druge osebe, da namesto njih uporabijo internet, kdo so te osebe, koliko takih oseb poznajo ipd.

Predvsem zadnji del poročila predstavlja serijo indikatorjev in večplasten pogled na uporabo interneta, ki v predstavljanju informacijske družbe še ni uveljavljen. Prve analize pridobljenih podatkov kažejo, da je prebivalstvo glede uporabe interneta bolj segmentirano kot nakazuje bipolarna razdelitev na uporabnike in neuporabnike IKT. Tako poročilo natančno analizira predvsem slednje, saj je jasno, da so neuporabniki heterogena skupina, ki se razlikuje glede na motivacijo, želje in razloge za neuporabo interneta. Eden izmed poglavitnih namenov poročila je tako razumeti, zakaj interneta ne uporabljajo, ter na podlagi tega ponuditi osnovo za oblikovanje strategij, ki bi lahko pripomogle k vključevanju neuporabnikov v uporabo in prednosti interneta.

1. METODOLOGIJA

Ugotovitve v poročilu temeljijo na več različnih virih podatkov, in sicer na podatkih raziskav projekta RIS (iz različnih let) ter tudi SURS 2009. Kjer ni posebej označeno, gre za analizo podatkov RIS 2009. Ker je ta raziskava tudi najpomembnejši in najnovejši vir podatkov, na tem mestu natančneje opisujemo le metodologijo le-te¹.

Podatki v letu 2009 so bili zbrani z reprezentativno telefonsko anketo v mesecu decembru. Z metodo računalniško podprtega telefonskega anketiranja je bilo anketiranih 1209 posameznikov v starosti od 10 do 75 let. Iz gospodinjstva so bili respondenti izbrani po metodi zadnjega rojstnega dne.

Pri podrobnejših analizah gre pogosto za majhno število enot, zato so v tabelah vpeljane naslednje oznake, ki jih velja upoštevati tudi, kadar niso eksplicitno zapisane:

- - *nesprejemljivo nenatančna ocena, navedena zgolj za ilustracijo (manj kot 10 enot)*
- (()) - *zelo nenatančna ocena (med 10 in 20 enot)*
- () - *nenatančna ocena (med 20 in 30 enot)*

Majhne celice torej služijo zgolj kot ilustracija, nikakor pa ne kot osnova za splošno trditev. Na nekaterih mestih je za realno razumevanje podatkov navedena tudi standardna napaka ocene (SE), ki se v primeru deležev izračuna

na način: $\sqrt{\frac{pq}{n}}$.

Upoštevati velja, da je običajni 95% interval zaupanja širok $\pm 2 \times SE$.

Pri uteževanju je bil na osnovi populacijskih podatkov o starosti, izobrazbi, spolu, regiji, naselju in statusu opravljen postopek prilagajanja kontrolnim spremenljivkam – *raking*. Poleg navedenih spremenljivk (margin) je bila upoštevana tudi interakcija spola in starosti ter izobrazbe in zaposlitvenega

¹ Za natančnejši pregled metodologije iz preteklih let glej spletno stran RIS (www.ris.org).

statusa. V vseh navedenih kontrolnih spremenljivkah se torej vzorec ujema s slovensko populacijo.

Omenimo še, da je za telefonske ankete značilno precenjevanje fenomenov, tako smo v raziskavo zajeli večji odstotek uporabnikov interneta, kot je dejansko v populaciji. Z učinki načina izvedbe raziskave se na tem mestu podrobneje ne bomo ukvarjali. Razloge za razlike v rezultatih raziskovanja informacijske družbe in učinke načina izvedbe raziskave (t.i. »mode effect«, razlike med telefonskim in terenskim anketiranjem) obravnavajo druga RIS poročila (glej npr. Brečko 2009²).

² Brečko, Barbara, N. 2009. *Uporaba interneta – primerjava RIS-SURS 2008*. Ljubljana: Fakulteta za družbene vede, Center za metodologijo in informatiko, Raba interneta v Sloveniji. Dostopno prek http://www.ris.org/db/13/10323/RIS_poro%C4%8Dila/Uporaba_interneta-_primerjava_RIS-SURS_2008/ (30. marec 2010).

2. MOBILNA IN STACIONARNA TELEFONIJA

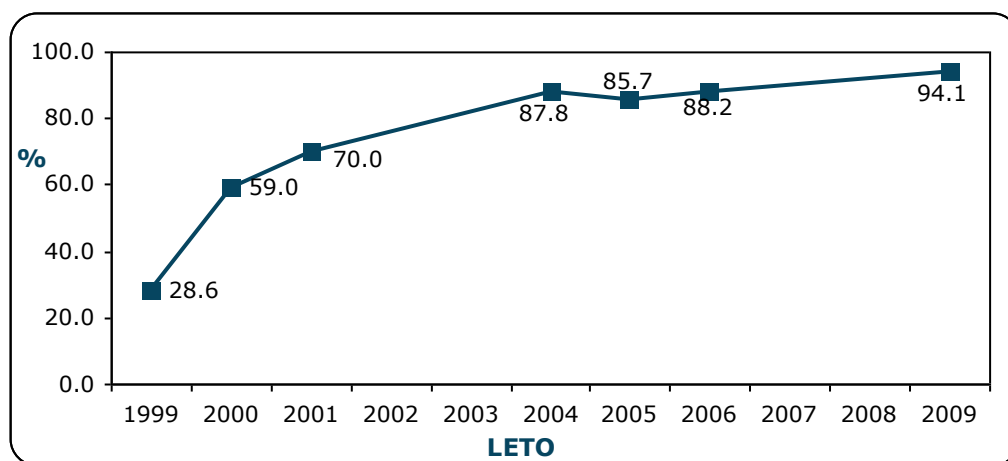
2.1. Mobilna telefonija

Anketirance smo vprašali, ali uporabljajo mobilni telefon, pri čemer ni bilo pomembno, kdo je lastnik telefona (ali gre za lasten, službeni ali skupni telefon gospodinjstva). Kot je razvidno tudi iz spodnje tabele, je velika večina (94%) anketirancev uporabnikov mobilnega telefona.

Tabela 1: Raba mobilnega telefona (vir podatkov: RIS 2009)

RABA MOBILNEGA TELEFONA	N	%
Da	1137	94.1
Ne	72	5.9
Skupaj	1209	100

Spodnja slika prikazuje gibanje uporabnikov mobilnega telefona skozi leta po podatkih RIS³. Kot je razvidno, delež vse od leta 1999 narašča, se je pa rast upočasnila v letu 2004 (88%, v letu 2009 pa 94% populacije). Vidna je strma rast predvsem med letoma 1999 in 2000, pa tudi vse do leta 2001.

Slika 1: Delež uporabnikov mobilnega telefona skozi čas (1999 – 2009) (vir podatkov: RIS)

³ V posameznih letih so bila vprašanja zastavljena nekoliko drugače. Medtem ko smo v letu 1999, marca in junija 2001 ter 2009 spraševali direktno po rabi mobilnega telefona, pa smo v letih 2004/2005, 2005 in 2006 spraševali, če posameznik poseduje mobilni telefon in če ga ne, če ga uporablja vsaj občasno - tudi te smo šteli kot uporabnike mobilnega telefona. Za natančnejši pregled rezultatov glej posamezna poročila, ki so dostopna na spletni strani www.ris.org.

Uporabnike mobilnega telefona smo vprašali, koliko pogovorov opravijo preko mobilnega telefona v tipičnem delovnem dnevu (spodnja tabela). Največ jih opravi od 1 in 4 pogovore, in sicer 43%. Nekaj več kot petina (22%) opravi 5 – 9 pogovorov, 15% pa 10 – 19 pogovorov. Izkazalo se je, da 4% mobilni telefon uporablja le občasno – tudi te lahko, kot tiste, ki so že prej povedali, da mobilnega telefona ne uporabljajo, definiramo kot **neuporabnike mobilnega telefona**.

Tabela 2: Število pogovorov, ki jih posamezniki opravijo preko mobilnega telefona v tipičnem delovnem dnevu (vir podatkov: RIS 2009)

ŠT. POGOVOROV PREKO MOBILNEGA TELEFONA V TIPIČNEM DELOVNEM DNEVU	N	%
Mobilni telefon uporabljam le občasno	46	4.1
Opravim le nekaj klicev mesečno	77	6.9
1 – 4 pogovorov	487	43.1
5 – 9 pogovorov	246	21.8
10 – 19 pogovorov	170	15.0
20 – 49 pogovorov	81	7.1
50 – 100 pogovorov	22	1.9
Skupaj	1130	100

2.1.1. Uporabniki mobilnega telefona

V nadaljevanju natančneje predstavljamo uporabnike mobilnega telefona, torej tiste, ki so dejali, da mobilni telefon uporabljajo in opravijo vsaj nekaj klicev mesečno. Spodnja tabela prikazuje, kako pogosto so posamezniki dosegljivi na mobilni telefon. Izkaže se, da jih je 44% dosegljivih vedno, 43% pa večino časa. Le 7% jih je dosegljivih nekaj časa, 4% redko, 1% pa jih ima telefon vklopljen le, kadar kliče.

Tabela 3: Pogostost dosegljivosti na mobilni telefon (vir podatkov: RIS 2009)

KAKO POGOSTO STE DOSEGLJIVI NA VAŠ MOBILNI TELEFON?	N	%
Vedno	415	44.3
Večino časa	399	42.6
Nekaj časa	69	7.3
Redko	41	4.3
Telefon imam vklopljen le, ko kličem	13	1.4
Skupaj	937	100

Zanimalo nas je, če bi anketirance lahko v trenutku pogovora dobili na mobilni telefon (spodnja tabela). Kar 93% jih je odgovorilo z da, preostalih 7% pa z ne.

Tabela 4: Ali bi vas lahko v tem trenutku dobili na vaš mobilni telefon? (vir podatkov: RIS 2009)

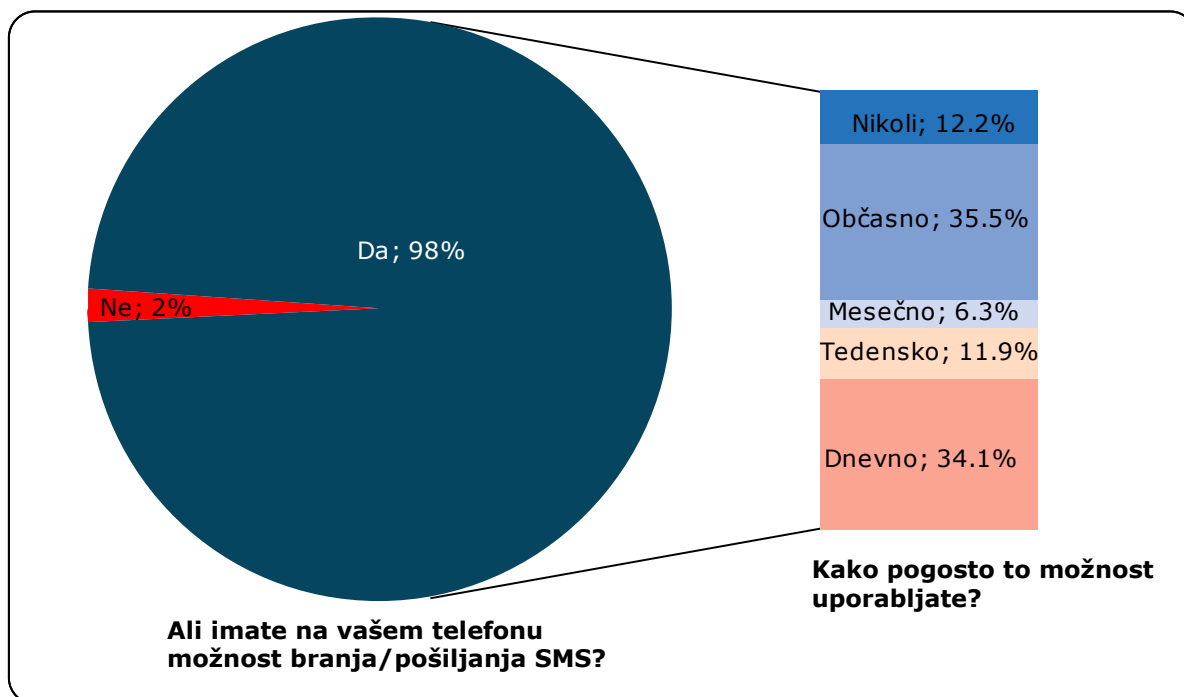
ALI BI VAS LAHKO V TEM TRENUTKU DOBILI NA VAŠ MOBILNI TELEFON?	N	%
Da	871	93.0
Ne	66	7.0
Skupaj	936	100

Nadalje smo spraševali, ali mobilni telefon posameznikov omogoča *branje/pošiljanje SMS sporočil* in *branje/pošiljanje MMS sporočil*, ter če da, kako pogosto to funkcijo tudi uporabljajo (spodnja tabela).

Tabela 5: Možnost *branja/pošiljanja SMS* in *branja/pošiljanja MMS* na mobilnem telefonu ter pogostost uporabe funkcije (vir podatkov: RIS 2009)

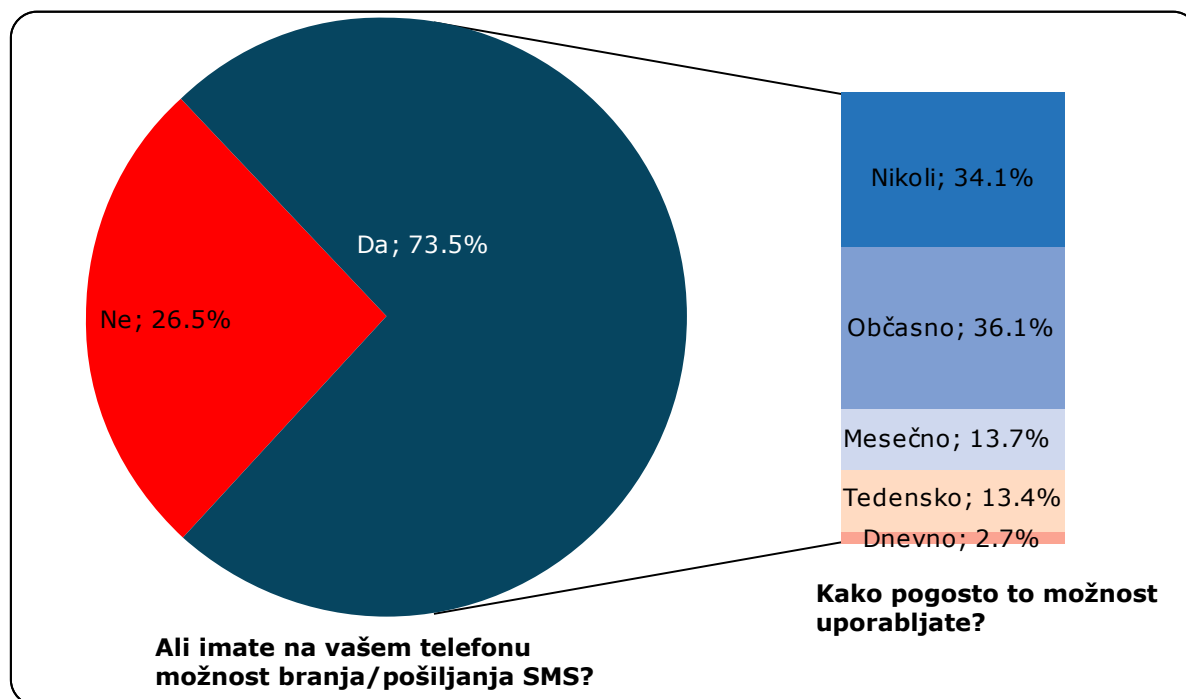
ALI IMATE NA VAŠEM MOBILNEM TELEFONU NASLEDNJE MOŽNOSTI...		N	%		Nikoli		Občasno		Mesečno		Tedensko		Dnevno	
					N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
Branje in pošiljanje SMS	Da	1060	98.0	Če da: Kako pogosto možnost uporabljate?	129	12.2	376	35.5	67	6.3	126	11.9	361	34.1
	Ne	21	2.0		263	34.1	278	36.1	105	13.7	103	13.4	21	2.7
Branje in pošiljanje MMS	Da	770	73.5											
	Ne	277	26.5											

Najprej pogledjmo natančne rezultate za *branje/pošiljanje SMS sporočil* (spodnja slika). Kot je razvidno, 98% mobilnih telefonov respondentov to funkcijo podpira. Od teh jih *občasno* SMS sporočila bere oz. pošilja 36% posameznikov, 34% pa to počne *dnevno*. Sledi *nikoli* (12%) in *tedensko* (12%), najmanj posameznikov pa to funkcijo uporablja le *mesečno* (6%).

Slika 2: Možnost *branja/pošiljanja SMS* (tortni diagram) na mobilnem telefonu ter pogostost uporabe funkcije (strukturni stolpec) (vir podatkov: RIS 2009)

Podobno analizirajmo še, kako je z *branjem/pošiljanjem MMS sporočil* (spodnja slika). Opazimo, da je *branje oz. pošiljanje MMS sporočil* manj pogosto kot *branje oz. pošiljanje SMS sporočil*. To funkcijo podpira 74% mobilnih telefonov anketirancev. Od tega jih te funkcije nekaj več kot tretjina (34%) ne uporablja *nikoli*, 36% pa le *občasno*. Mesečno in tedensko MMS sporočila bere oz. pošilja približno enak odstotek uporabnikov, in sicer 13%, dnevno pa le 3%.

Slika 3: Možnost *branja/pošiljanja MMS* (tortni diagram) na mobilnem telefonu ter pogostost uporabe funkcije (strukturni stolpec) (vir podatkov: RIS 2009)

2.1.2. Neuporabniki mobilnega telefona

V podpoglavju pozornost usmerjamo na neuporabnike mobilnega telefona, torej tiste, ki so dejali, da mobilnega telefona ne uporabljajo ali ga uporabljajo le občasno.

Najprej nas je zanimalo, če so že kdaj imeli svoj mobilni telefon (spodnja tabela). Izkaže se, da jih je 39% lasten mobilni telefon že imelo.

Tabela 6: Lastništvo mobilnega telefona (vir podatkov: RIS 2009)

ALI STE ŽE KDAJ IMELI SVOJ MOBILNI TELEFON?	N	%
Da	28	39.0
Ne	44	61.0
Skupaj	72	100

Tiste, ki so odgovorili, da so že kdaj imeli lasten mobilni telefon, smo vprašali po razlogih za prenehanje uporabe mobilnega telefona. Pri tem so anketiranci sami

navedli odgovor, šlo je torej za odprt tip vprašanja⁴. Najpogosteje so navajali, da so z uporabo prekinili, ker po uporabi mobilnega telefona ni potrebe, saj jim zadošča stacionarni telefon. Kot razlog so navajali tudi finance, in sicer si mobilnega telefona oz. dveh telefonov, tj. še stacionarnega, ne morejo privoščiti. Nekateri so z uporabo prekinili, ker ga niso znali uporabljati, ker so ga izgubili oz. se jim je pokvaril, ker jim ni odgovarjal.

Nadalje smo neuporabnikom mobilnega telefona postavili tudi vprašnji, kako pogosto uporabljajo mobilni telefon drugih oseb ter kako pogosto so se znašli v situaciji, ko so potrebovali mobilni telefon, pa le-tega niso imeli. Obakrat so odgovore ocenjevali na sledeči lestvici:

- nikoli;
- občasno;
- mesečno;
- tedensko in
- dnevno.

Ko gre za to, *kako pogosto uporabljajo mobilni telefon drugih oseb*, jih največ, 64%, pravi, da *nikoli* ne uporabljajo mobilnega telefona drugih oseb, 28% jih to počne občasno. Le okoli 8% torej mobilne telefone drugih uporablja pogosteje kot občasno.

Pri tem, *kako pogosto so bili v situaciji, da so potrebovali mobilni telefon, pa ga niso imeli* pa se izkaže, da se nekaj manj kot polovica (49%) v taki situaciji znajde *občasno*, 37% pa *nikoli*. Nekaj več kot desetina (11%) se v taki situaciji znajde *mesečno*, pogosteje pa le slabih 4% neuporabnikov mobilnega telefona.

⁴ Na tem mestu povzemamo glavne ugotovitve, celoten izpis razlogov za prenehanje z uporabo mobilnega telefona predstavljamo v prilogi.

Tabela 7: Pogostost uporabe mobilnega telefona drugih oseb in kako pogosto so se znašli v situaciji, da so potrebovali mobilni telefon, pa ga niso imeli med neuporabniki mobilnega telefona (vir podatkov: RIS 2009)

	Nikoli		Občasno		Mesečno		Tedensko		Dnevno		Skupaj	
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
Kako pogosto uporabljate mobilne telefone drugih oseb?	46	64.0	20	28.2	1	1.0	2	3.0	3	3.7	72	100
Kako pogosto ste bili v situaciji, da ste potrebovali mobilni telefon, pa ga niste imeli?	26	36.8	35	49.3	8	10.5	2	2.9	0	0.5	72	100

Neuporabnike mobilnega telefona smo vprašali tudi po tem, če so že razmišljali, da bi si kupili oz. da bi začeli uporabljati mobilni telefon (spodnja tabela). Ugotavljamo, da je več takih, in sicer 64%, ki o tem še niso razmišljali.

Tabela 8: Načrtovanje pričetka rabe oz. nakupa mobilnega telefona med neuporabniki mobilnega telefona (vir podatkov: RIS 2009)

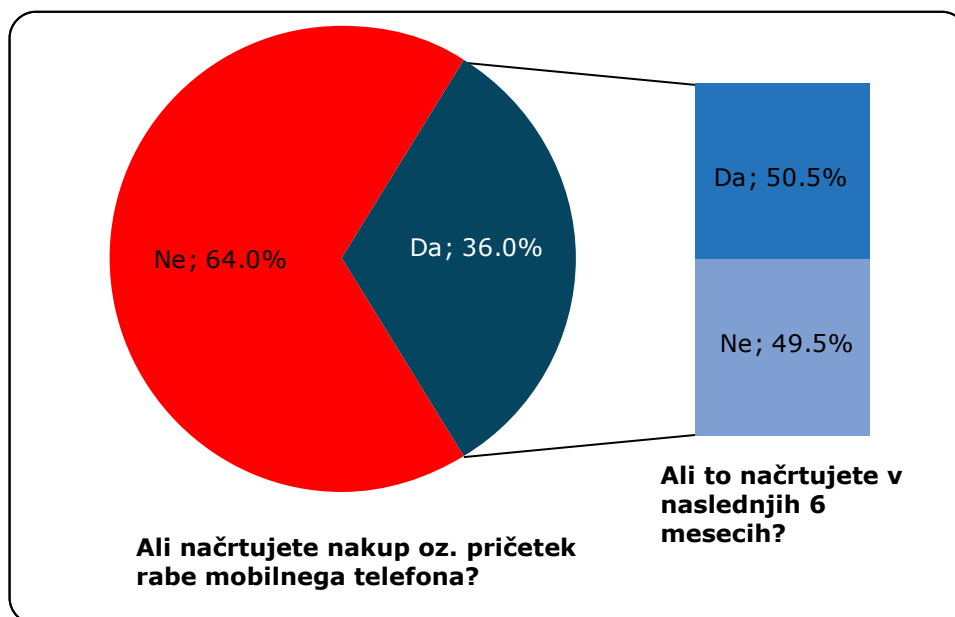
ALI STE ŽE RAZMIŠLJALI, DA BI SI KUPILI OZ. ZAČELI UPORABLJATI MOBILNI TELEFON?	N	%
Da	26	36.0
Ne	46	64.0
Skupaj	72	100

Tiste, ki so dejali, da razmišljajo o tem, da bi kupili oz. pričeli uporabljati mobilni telefon, torej 36% neuporabnikov, smo vprašali, če to nameravajo storiti v naslednji šestih mesecih (spodnja tabela). Kaže se, da je delež tistih, ki so odgovorili z *da*, približno enak deležu tistih, ki so odgovorili z *ne*. Tako pričetek rabe oz. nakup mobilnega telefona v naslednjih šestih mesecih načrtuje 51% neuporabnikov, ki razmišljajo o pričetku rabe.

Tabela 9: Načrtovanje pričetka rabe oz. nakupa mobilnega telefona v naslednjih 6 mesecih med neuporabniki mobilnega telefona, ki razmišljajo o pričetku rabe oz. nakupu (vir podatkov: RIS 2009)

ALI NAMERAVATE KUPITI OZ. ZAČETI UPORABLJATI SVOJ MOBILNI TELEFON V NASLEDNJIH 6 MESECIH?	N	%
Da	11	50.5
Ne	11	49.5
Skupaj	22	100

To, v kolikšni meri načrtujejo nakup oz. pričetek rabe mobilnega telefona ter ali to načrtujejo v naslednjih šestih mesecih, je prikazano tudi na spodnji sliki.

Slika 4: Načrtovanje nakupa oz. pričetek rabe mobilnega telefona med neuporabniki mobilnega telefona (tortni diagrama) in če da, ali to načrtujejo v naslednjih 6 mesecih (strukturni stolpec) (vir podatkov: RIS 2009)

2.2. Stacionarna telefonija

Tako neuporabnikom kot uporabnikom mobilnega telefona smo zastavili tudi vprašanje o tem, koliko pogovorov opravijo preko stacionarnega telefona v tipičnem delovnem dnevu (spodnja tabela). Največ, tj. 43%, jih opravi od 1 do 4 pogovore, 24% jih opravi le nekaj klicev mesečno, 17% pa jih stacionarni telefon uporablja le občasno.

Tabela 10: Število pogovorov, ki jih anketiranci opravijo preko stacionarnega telefona v tipičnem delovnem dnevu (vir podatkov: RIS 2009)

ŠT. POGOVOROV PREKO STACIONARNEGA TELEFONA V TIPIČNEM DELOVNEM DNEVU	N	%
Stacionarni telefon uporabljam le občasno	209	17.3
Opravim le nekaj klicev mesečno	284	23.5
1 – 4 pogovorov	521	43.1
5 – 9 pogovorov	100	8.3
10 – 19 pogovorov	57	4.8
20 – 49 pogovorov	29	2.4
50 – 100 pogovorov	6	0.5
Skupaj	1207	100

2.3. Primerjava rabe stacionarnega in mobilnega telefona

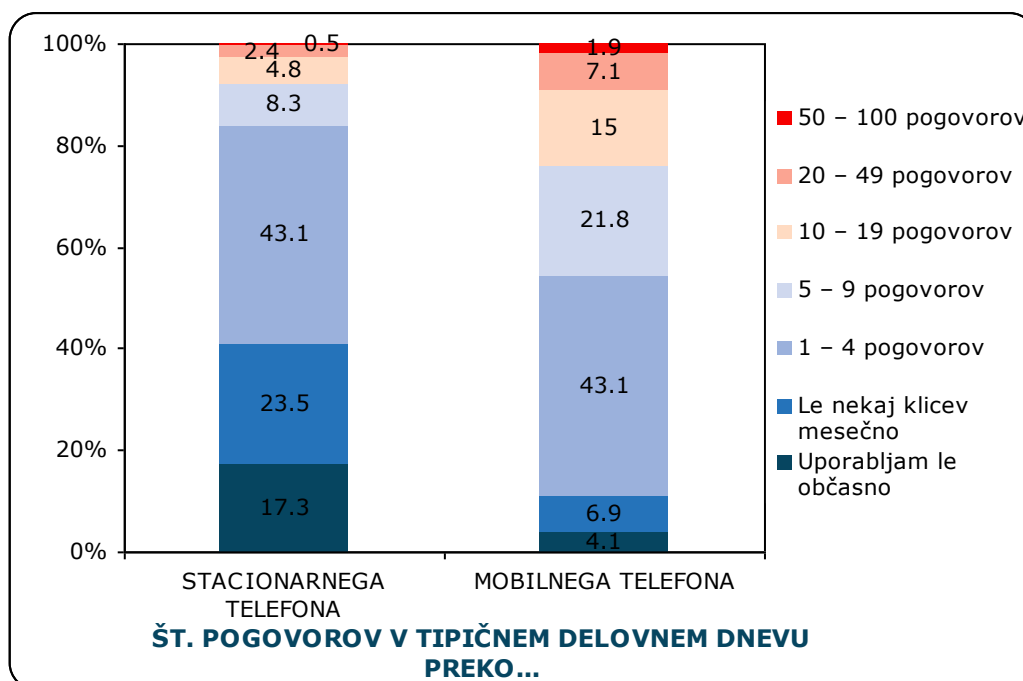
V podpoglavju primerjamo rabo stacionarnega in mobilnega telefona, in sicer to, koliko pogovorov respondenti opravijo preko stacionarnega oz. mobilnega telefona v tipičnem delovnem dnevu (spodnja tabela).

Tabela 11: Primerjava števila opravljenih pogovorov v tipičnem delovnem dnevu preko stacionarnega in mobilnega telefona (vir podatkov: RIS 2009)

ŠT. POGOVOROV V TIPIČNEM DELOVNEM DNEVU PREKO...	STACIONARNEGA TELEFONA		MOBILNEGA TELEFONA	
	N	%	N	%
Uporabljam le občasno	209	17.3	46	4.1
Opravim le nekaj klicev mesečno	284	23.5	77	6.9
1 – 4 pogovorov	521	43.1	487	43.1
5 – 9 pogovorov	100	8.3	246	21.8
10 – 19 pogovorov	57	4.8	170	15.0
20 – 49 pogovorov	29	2.4	81	7.1
50 – 100 pogovorov	6	0.5	22	1.9
Skupaj	1207	100	1130	100

Primerjava je tudi na spodnji sliki, iz katere je dobro razvidno, da več vprašanih preko mobilnega telefona opravi večje število pogovorov, npr. 10 – 19 pogovorov preko mobilnega 15%, preko stacionarnega le 5%; 20 – 49 pogovorov preko mobilnega telefona 7%, preko stacionarnega 2%; med 50 in 100 pogovori preko stacionarnega 1%, preko mobilnega pa 2% vprašanih. Tudi pri 5 – 9 pogovorov je razlika, saj tako število pogovorov preko stacionarnega telefona opravi 8%,

preko mobilnega pa kar 22% vprašanih. Opažamo tudi, da je več respondentov, ki stacionarni telefon uporablja le občasno (17%) kot tistih, ki le občasno uporabljajo mobilni telefon (4%), več je tudi respondentov, ki opravi *le nekaj klicev mesečno* preko stacionarnega telefona (24%) kot preko mobilnega (7%). Na drugi strani pa je zanimivo, da 1 – 4 pogovore opravi enak delež vprašanih preko stacionarnega kot preko mobilnega telefona, in sicer 43%.

Slika 5: Primerjava števila opravljenih pogovorov v tipičnem delovnem dnevu preko stacionarnega in mobilnega telefona (vir podatkov: RIS 2009)

3.DOSTOP DO INTERNETA

3.1. Podatki RIS 2009

Respondente smo najprej vprašali, ali imajo v gospodinjstvu dostop do interneta⁵ (spodnja tabela). Izkazalo se je, da jih 80% v gospodinjstvu ima dostop do interneta, preostali pa ne.

Tabela 12: Dostop do interneta v gospodinjstvu (vir podatkov: RIS 2009)

DOSTOP DO INTERNETA V GOSPODINJSTVU	N	%
Da	957	79.5
Ne	248	20.5
Skupaj	1205	100

Spodnja tabela prikazuje, preko katerih povezav v gospodinjstvu dostopajo do interneta. Največ (45%) jih ima DSL povezavo, sledi kabelska povezava (35%), 16% pa jih dostopa preko druge širokopasovne povezave. Le majhen odstotek vprašanih do interneta dostopa preko modema (3%) oz. povezave ISDN (2%).

Tabela 13: Načini dostopanja do interneta v gospodinjstvu (vir podatkov: RIS 2009)⁶

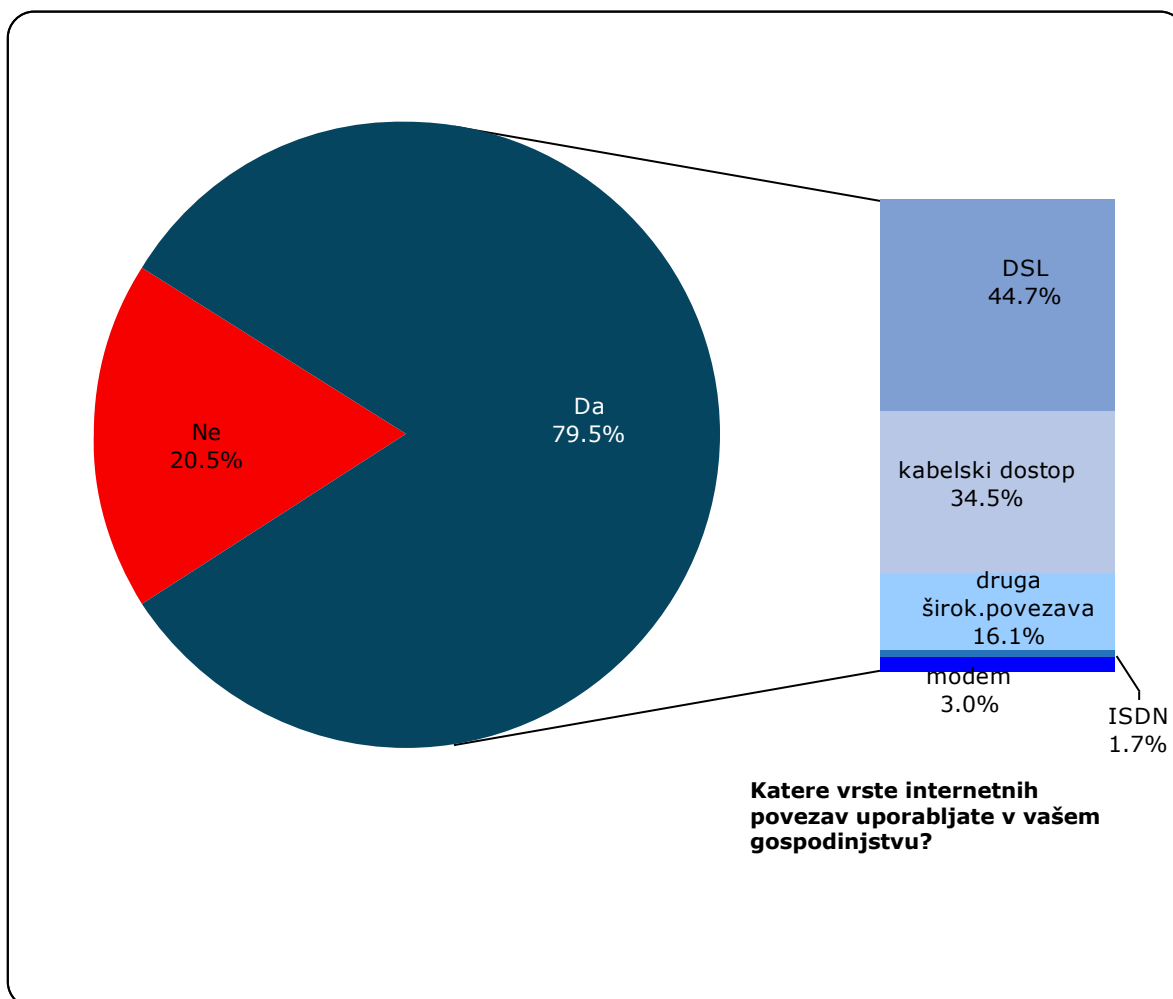
KATERE VRSTE INTERNETNIH POVEZAV UPORABLJATE V VAŠEM GOSPODINJSTVU?	N	%
DSL	503	44.7
Kabelski dostop do interneta	388	34.5
Drugo širokopasovno povezavo	181	16.1
ISDN	19	1.7
Modem	34	3.0
Skupaj	1125	100

Spodnja slika prikazuje respondente glede na to, ali imajo v gospodinjstvu dostop do interneta ali ne (levi stolpec), desni stolpec pa prikazuje, na kakšen

⁵ Anketno vprašanje se je glasilo *Ali imate vi ali kdo drug izmed članov vašega gospodinjstva dostop do interneta? Upoštevajte tudi dostop preko mobilnega telefona, brezžični dostop ter dostop preko drugih komunikacijskih naprav. Ni pomembno, da internet tudi uporabljate.*

⁶ Skupno število v tabeli je večje od skupnega števila anketirancev, ker so respondenti lahko navedli več različnih internetnih povezav, ki jih uporabljajo v gospodinjstvu.

način anketiranci dostopajo do interneta v gospodinjstvu. Tu je še enkrat dobro razvidno, da prevladujeta kabelski dostop in DSL ter druge širokopasovne povezave, ostale načine dostopa namreč uporablja majhen delež vprašanih.

Slika 6: Delež anketirancev, ki imajo v gospodinjstvu dostop do interneta (tortni diagram), ter načinov, na katere tisti z dostopom dostopajo do interneta (strukturni stolpec) (vir podatkov: RIS 2009)

3.2. Podatki SURS 2009

Sedaj analiziramo še podatke SURS 2009⁷, ki zadevajo dostop do interneta. Anketno vprašanje se je glasilo:

»Ali imate vi ali kdo drug izmed članov vašega gospodinjstva od doma dostop do interneta? Upoštevajte tudi dostop preko mobilnega telefona, brezžični dostop ter dostop preko drugih komunikacijskih naprav. Ni pomembno, da internet tudi uporabljate!⁸«

Rezultati SURS kažejo, da ima dostop do interneta 64% vseh gospodinjstev (spodnja tabela)⁹.

Tabela 14: Dostop do interneta v gospodinjstvu (vir podatkov: SURS 2009)

DOSTOP DO INTERNETA V GOSPODINJSTVU	N	%
Da	410091	63.9
Ne	231317	36.1
Skupaj	641408	100

Poglejmo še, katere vrste internetnih povezav gospodinjstva uporabljajo za dostopanje do interneta¹⁰ (spodnja tabela). Največ jih do interneta dostopa *preko xDSL-ja*, in sicer 48% gospodinjstev z dostopom do interneta, sledi dostop *prek ozkopasovne povezave preko mobilnega telefona* (33%). Nekaj manj kot tretjina (32%) jih uporablja *kabelski dostop*, četrtna (26%) pa *UMTS*. Druge povezave so manj pogoste.

⁷ Številke v tabelah v poglavju predstavljajo ocenjeno (uteženo) število gospodinjstev.

⁸ Vprašalnik dostopen preko: http://www.stat.si/doc/vprasalniki/IKT-GOSP_2009_telefonski.pdf (17. marec 2010).

⁹ Na tem mestu še enkrat poudarimo, da do neujemanja med podatki RIS in SURS pride predvsem zaradi načina anketiranja, kar smo nekoliko podrobneje opisali že pri metodologiji.

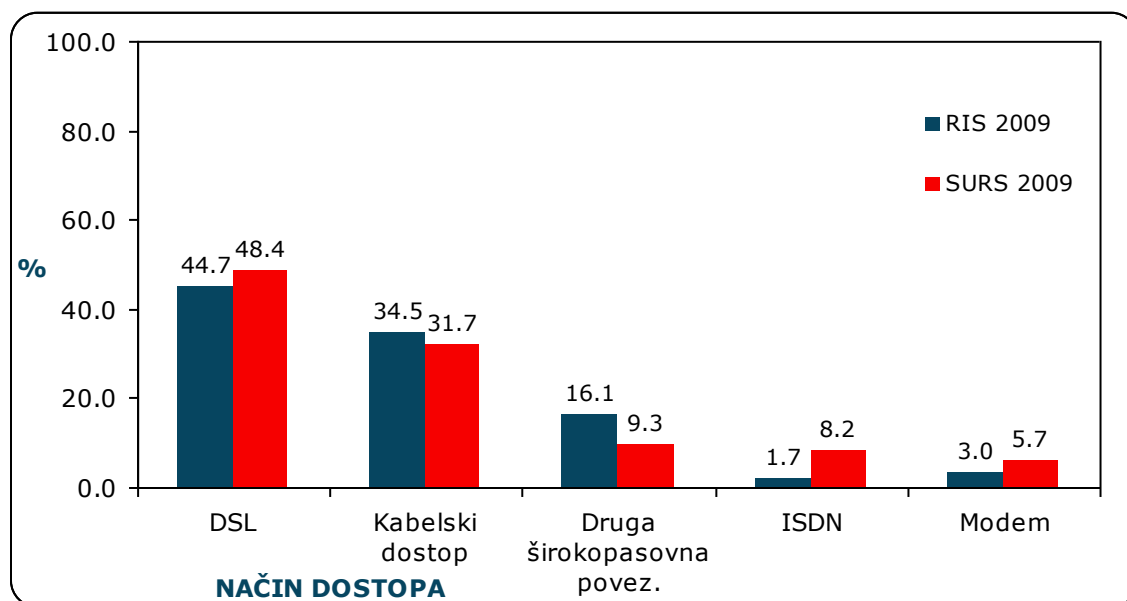
¹⁰ Originalno vprašanje se je glasilo: *»Zanima nas, katere vrste internetnih povezav uporabljate v vašem gospodinjstvu.«* Nato so bile našteje posamezne povezave, anketiranci pa so za vsako odgovorili z »da« ali »ne«. Vprašalnik dostopen preko: http://www.stat.si/doc/vprasalniki/IKT-GOSP_2009_telefonski.pdf (17. marec 2010).

Tabela 15: Načini dostopanja do interneta v gospodinjstvu (vir podatkov: SURS 2009)

DOSTOP DO INTERNETA V GOSPODINJSTVU	N	%
Dostop do interneta prek xDSL-ja	198465	48.4
Dostop do interneta prek ozkopasovne povezave prek mobilnega telefona (GPRS, WAP)	134143	32.7
Dostop do interneta prek kabelskega dostopa	129916	31.7
Dostop do interneta prek UMTS-ja	104945	25.6
Dostop do interneta prek druge povezave (optično omrežje)	37991	9.3
Dostop do interneta prek ISDN-ja	33628	8.2
Dostop do interneta prek modem-a	23567	5.7
Skupaj*	410091	100

Opomba: * skupno število pod *skupaj* je enako skupnemu številu gospodinjstev z dostopom do interneta

Spodnja slika prikazuje primerjavo načinov dostopanja do interneta med podatki RIS 2009 in SURS 2009¹¹.

Slika 7: Primerjava načinov dostopanja do interneta v gospodinjstvih med podatki RIS in SURS (vir podatkov: RIS 2009 in SURS 2009)

¹¹ Primerjamo samo povezave, ki so se pojavile v obeh raziskavah, in sicer:

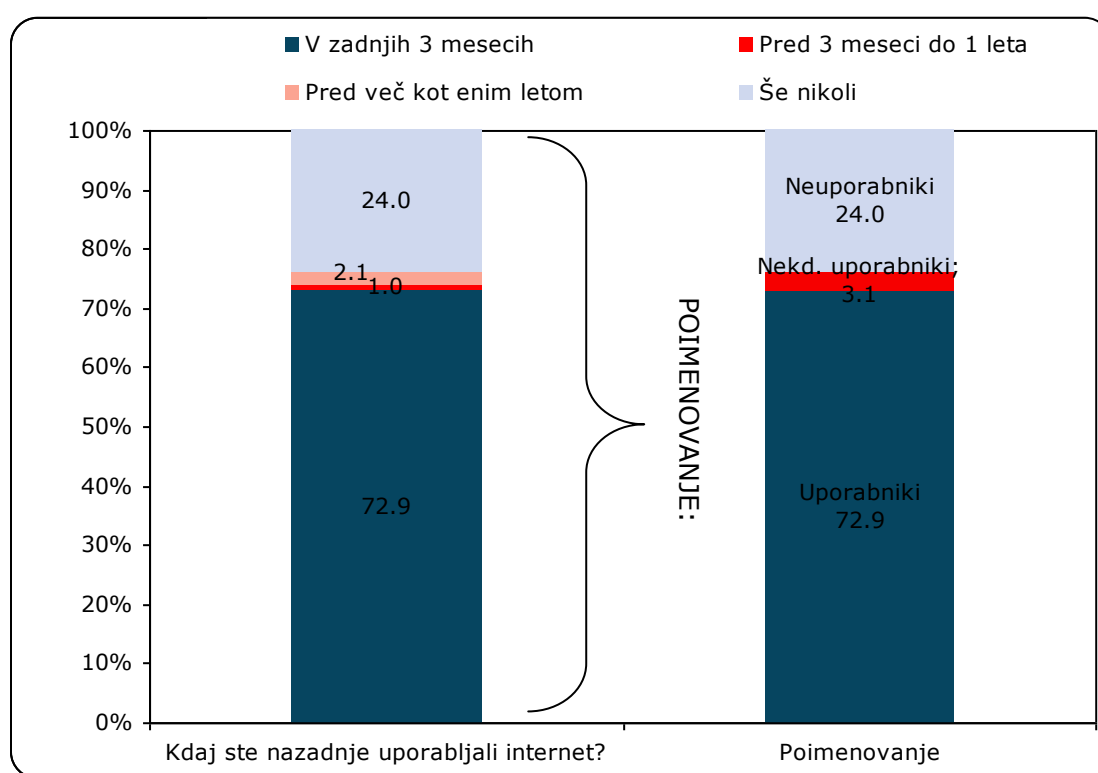
- RIS 2009: DSL; SURS 2009: Dostop do interneta prek xDSL-ja;
- RIS 2009: kabelski dostop do interneta; SURS 2009: Dostop do interneta prek kabelskega dostopa;
- RIS 2009: drugo širokopasovno povezavo; SURS 2009: Dostop do interneta prek druge povezave (optično omrežje);
- RIS 2009: ISDN; SURS 2009: Dostop do interneta prek ISDN-ja in
- RIS 2009: modem; SURS 2009: Dostop do interneta prek modem-a.

Opazimo lahko, da prihaja med obema raziskava do določenih razlik, vendar te niso zelo velike¹². Obe raziskavi kažeta, da največ gospodinjstev do interneta dostopa preko DSL-ja, in sicer po podatkih RIS 45%, po SURS pa 48% gospodinjstev. Sledi kabelski dostop (35% po podatkih RIS oz. 32% po podatkih SURS), njej pa druga širokopasovna povezava. Najmanj razširjeni povezavi sta ISDN in modem, vendar je zanimivo, da je v raziskavi SURS ISDN pred modemom, medtem ko je pri RIS ravno obratno. Opazimo tudi, da po podatkih SURS več gospodinjstev do interneta dostopa preko ISDN-ja in modema (skupaj 14% gospodinjstev) kot po podatkih RIS (skupaj 5% gospodinjstev).

¹² Kot smo pisali že uvodoma gre večina razlik na račun različnega načina anketiranja, tj. telefonskega (RIS 2009) in terenskega (SURS 2009).

4.(NE)RABA INTERNETA

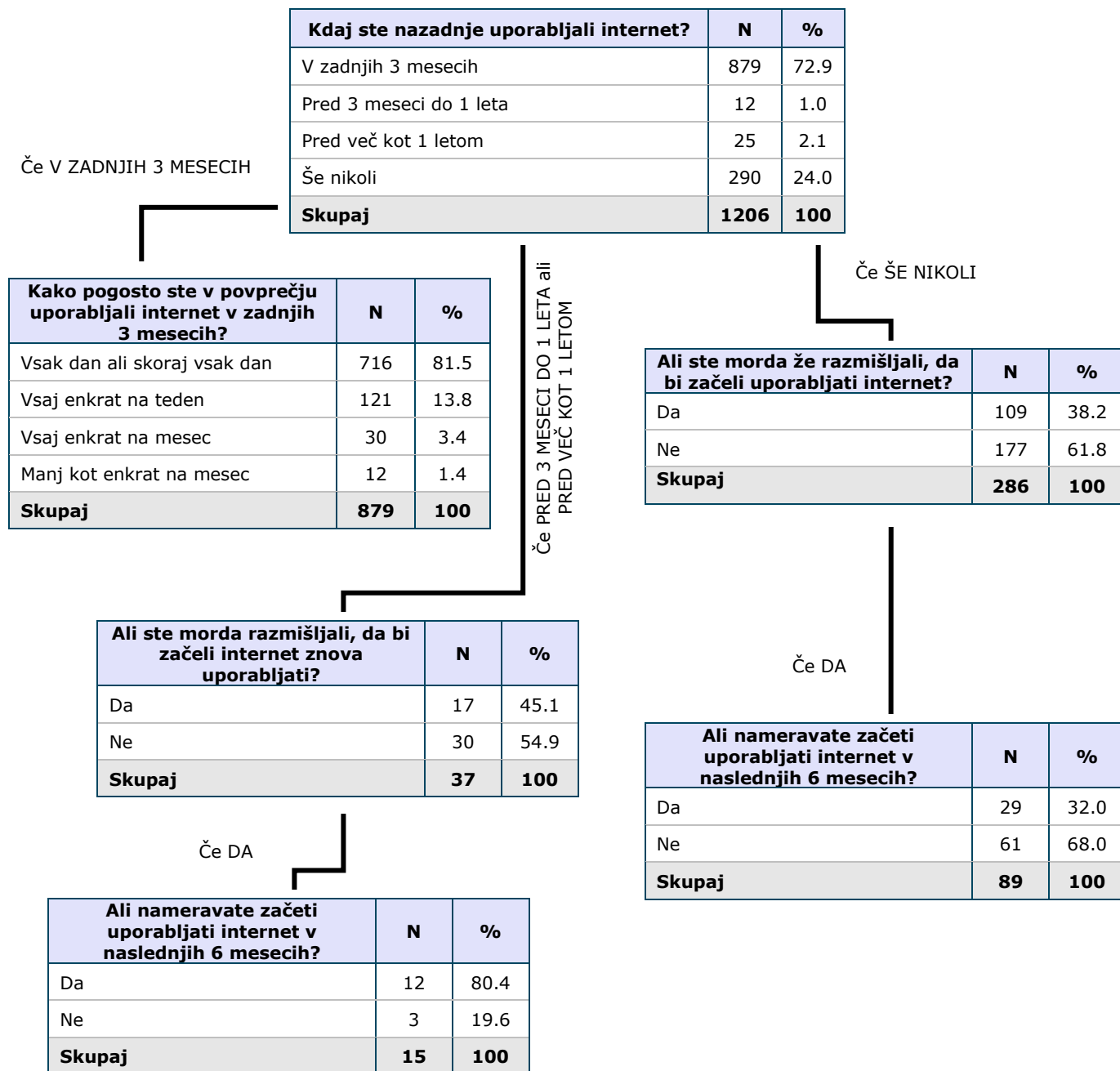
Sedaj se osredotočimo na *rabo* interneta. Kdo so uporabniki, neuporabniki in nekdanji uporabniki interneta, smo določili na podlagi pogostosti uporabe interneta. Skoraj tri četrtine (73%) vprašanih je internet uporabljalo v *zadnjih 3 mesecih* – to so **uporabniki interneta**; pred 3 meseci do 1 leta ter pred več kot 1 letom je internet uporabljalo 3% anketirancev – to so **nekdanji uporabniki interneta**; še *nikoli* pa ni interneta uporabljalo 24% vprašanih – to so **neuporabniki interneta**. Poimenovanje je prikazano tudi na spodnji sliki.

Slika 8: Zadnja raba interneta (levi stolpec) in poimenovanje na podlagi pogostosti rabe (desni stolpec) (vir podatkov: RIS 2009)

Slika na naslednji strani prikazuje shemo vprašanj o rabi interneta. Med **uporabniki** (73% anketirancev) je večina (82%) takih, ki so v zadnjih 3 mesecih internet uporabljali vsak dan ali skoraj vsak dan. Sledijo tisti, ki so ga uporabljali vsaj enkrat na teden (14%). Med **nekdanjimi uporabniki** (3% anketirancev) jih nekaj več kot polovica (55%) ne razmišlja o ponovni uporabi interneta; medtem ko jih med tistimi, ki ponovno rabo načrtujejo, 80% načrtuje ponoven pričetek rabe v naslednjih 6 mesecih. **Neuporabniki** (24% anketirancev) večinoma ne

razmišljajo o pričetku uporabe (62%). Med tistimi, ki uporabo načrtujejo, pa jih le slaba tretjina (32%) to načrtuje v naslednjih 6 mesecih.

Slika 9: Pogostost rabe in načrtovanja rabe interneta med anketiranci (vir podatkov: RIS 2009)

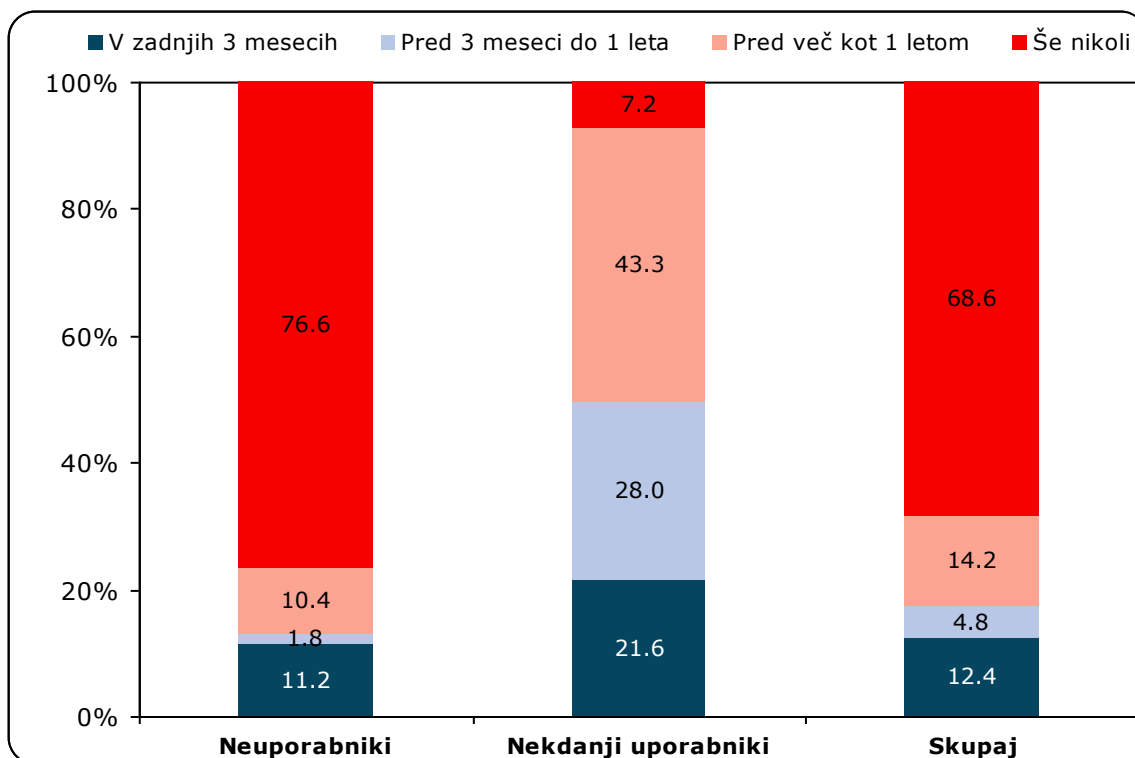
5.(NE)RABA RAČUNALNIKA

Neuporabnike in nekdanje uporabnike interneta smo vprašali, kdaj so nazadnje uporabljali računalnik. Kot je razvidno iz spodnje tabele, 77% neuporabnikov še *nikoli* ni uporabljalo računalnika, medtem ko je med nekdanjimi uporabniki takih le 7%. Za slednje najbolj velja, da so računalnik nazadnje uporabljali pred več kot enim letom (43%), na drugi strani je pred več kot enim letom računalnik uporabljalo 10% neuporabnikov interneta. Med nekdanjimi uporabniki je tudi več oseb, ki so računalnik uporabljali v *zadnjih treh mesecih*, in sicer 21%, med nekdanjimi uporabniki pa le 11%. *Pred tremi meseci do enega leta* je računalnik nazadnje uporabljalo 28% nekdanjih uporabnikov in le 2% neuporabnikov.

Tabela 16: Zadnja uporaba računalnika med neuporabniki in nekdanjimi uporabniki interneta (vir podatkov: RIS 2009)

Kdaj ste nazadnje uporabljali računalnik?	NEUPORABNIKI		NEKDANJI UPORABNIKI		SKUPAJ	
	N	%	N	%	N	%
V zadnjih 3 mesecih	33	11.2	8	21.6	41	12.4
Pred 3 meseci do 1 leta	5	1.8	10	28.0	16	4.8
Pred več kot 1 letom	30	10.4	16	43.3	46	14.2
Še nikoli	222	76.6	3	7.2	225	68.6
Skupaj	290	100	37	100	327	100

Razlika med neuporabniki in nekdanjimi uporabniki v tem, kdaj so nazadnje uporabljali računalnik, je razvidna tudi iz spodnje slike. Od zadnje rabe računalnika je med nekdanjimi uporabniki interneta minilo manj časa kot med neuporabniki, med slednjimi je tudi več takih, ki računalnika niso uporabljali še nikoli.

Slika 10: Primerjava zadnje rabe računalnika med neuporabniki in nekdanjimi uporabniki interneta (vir podatkov: RIS 2009)

Tiste neuporabnike in nekdanje uporabnike interneta, ki so dejali, da so računalnik uporabljali v zadnjih treh mesecih (12%), smo spraševali, kako pogosto so uporabljali računalnik v tem času (spodnja tabela). Zopet opazimo, da so nekdanji uporabniki pogosteje uporabljali računalnik, in sicer 60% *vsak dan ali skoraj vsak dan* medtem ko je med neuporabniki takih le 17%; nadalje je *vsaj enkrat na teden* računalnik uporabljalo 31% nekdanjih uporabnikov oz. 57% neuporabnikov.

Tabela 17: Primerjava pogostosti rabe računalnika v zadnjih treh mesecih med neuporabniki in nekdanjimi uporabniki interneta, ki so računalnik nazadnje uporabljali v zadnjih treh mesecih (vir podatkov: RIS 2009)

Kako pogosto ste v povprečju uporabljali računalnik v zadnjih 3 mesecih?	NEUPORABNIKI		NEKDANJI UPORABNIKI		SKUPAJ	
	N	%	N	%	N	%
Vsak dan ali skoraj vsak dan	5	16.6	5	60.2	10	25.5
Vsaj enkrat na teden	18	57.0	2	30.8	20	51.6
Vsaj enkrat na mesec	5	14.7	0	4.5	5	12.6
Manj kot enkrat na mesec	4	11.7	0	4.5	4	10.3
Skupaj	31	100	8	100	40	100

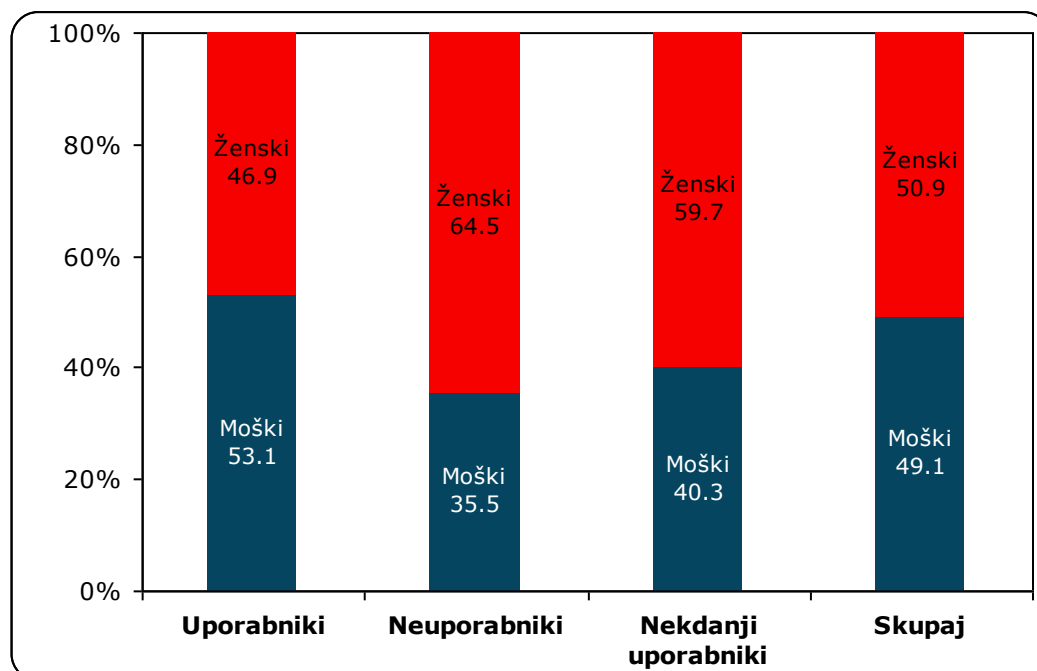
6. SOCIO-DEMOGRAFSKA PRIMERJAVA SKUPIN (NE)UPORABNIKOV INTERNETA

Primerjajmo uporabnike, neuporabnike in nekdanje uporabnike interneta glede na spol, starost in stopnjo izobrazbe (spodnja tabela).

Tabela 18: Sestava uporabnikov, nekdanjih uporabnikov in neuporabnikov interneta glede na spol, starost in izobrazbo (vir podatkov: RIS 2009)

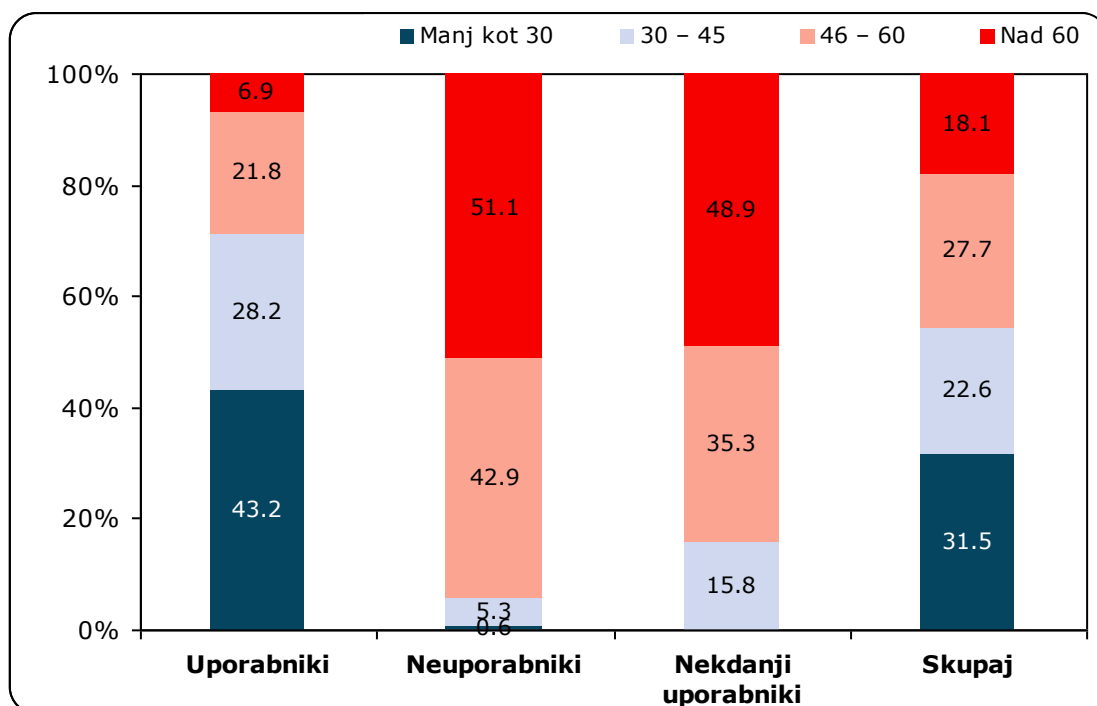
		Uporabniki		Neuporabniki		Nekdanji uporabniki		Skupaj	
		N	%	N	%	N	%	N	%
SPOL	Moški	467	53.1	103	35.5	23	40.3	593	49.1
	Ženski	412	46.9	187	64.5	34	59.7	616	50.9
STAROST	Manj kot 30	380	43.2	2	0.6	0	0.0	381	31.5
	30 – 45	248	28.2	15	5.3	9	15.8	273	22.6
	46 – 60	191	21.8	124	42.9	20	35.3	335	27.7
	Nad 60	61	6.9	148	51.1	28	48.9	219	18.1
IZOBRAZBA	Nižja	233	26.6	139	47.8	5	14.3	380	31.5
	Srednja	450	51.3	138	47.5	29	76.9	617	51.1
	Visoka	194	22.1	14	4.7	3	8.8	211	17.4
SKUPAJ		879	100	290	100	57	100	1209	100

Glede na **spol** (spodnja slika) opazimo, da je med neuporabniki (64%) in nekdanjimi uporabniki (60%) več žensk kot med uporabniki (47%).

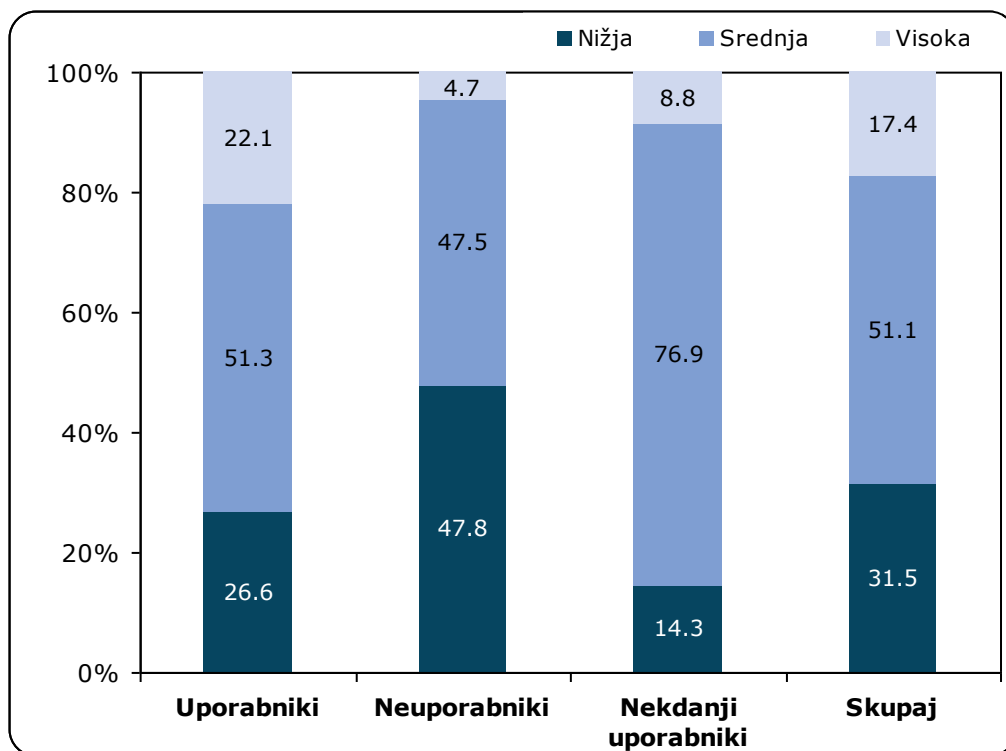
Slika 11: Sestava uporabnikov, neuporabnikov in nekdanjih uporabnikov interneta glede na spol (vir podatkov: RIS 2009)

Glede na **starost** ugotavljamo, da je med neuporabniki (51%) in nekdanjimi uporabniki (49%) več oseb, starih nad 60 let kot med uporabniki (7%). Podobno velja za tiste, stare med 46 in 60 leti, in sicer jih je med neuporabniki 43%, med nekdanjimi uporabniki 35%, med uporabniki pa le 22%. Na drugi strani oseb, starih manj kot 30 let, ni med nekdanjimi uporabniki, medtem ko jih je med neuporabniki manj kot 1%, med uporabniki pa jih je 43%.

Slika 12: Sestava uporabnikov, neuporabnikov in nekdanjih uporabnikov interneta glede na starost (vir podatkov: RIS 2009)

Nazadnje pogledjmo še sestavo glede na **izobrazbo** (spodnja slika). Izkaže se, da je med neuporabniki 48% oseb z nižjo izobrazbo, med nekdanjimi uporabniki 14%, med uporabniki pa 27%. Oseb s srednjo izobrazbo je med nekdanjimi uporabniki 77%, medtem ko jih je med neuporabniki 48%, med uporabniki pa 22%. Razlika je tudi pri osebah z visoko izobrazbo, ki jih je med uporabniki 22%, med neuporabniki 5%, med nekdanjimi uporabniki pa 9%.

Slika 13: Sestava uporabnikov, neuporabnikov in nekdanjih uporabnikov interneta glede na izobrazbo (vir podatkov: RIS 2009)

7. UPORABNIKI INTERNETA

Sedaj natančneje analizirajmo uporabnike interneta. Med uporabniki je velika večina (82%) takih, ki so internet v zadnjih 3 mesecih uporabljali *vsak dan ali skoraj vsak dan*; 14% pa *vsaj enkrat na teden*.

Tabela 19: Pogostost rabe interneta med uporabniki interneta (vir podatkov: RIS 2009)

Kako pogosto ste v povprečju uporabljali internet v zadnjih 3 mesecih?	N	%
Vsak dan ali skoraj vsak dan	716	81.5
Vsaj enkrat na teden (vendar ne vsak dan)	121	13.8
Vsaj enkrat na mesec (vendar ne vsak teden)	30	3.4
Manj kot enkrat na mesec	12	1.4
Skupaj	879	100

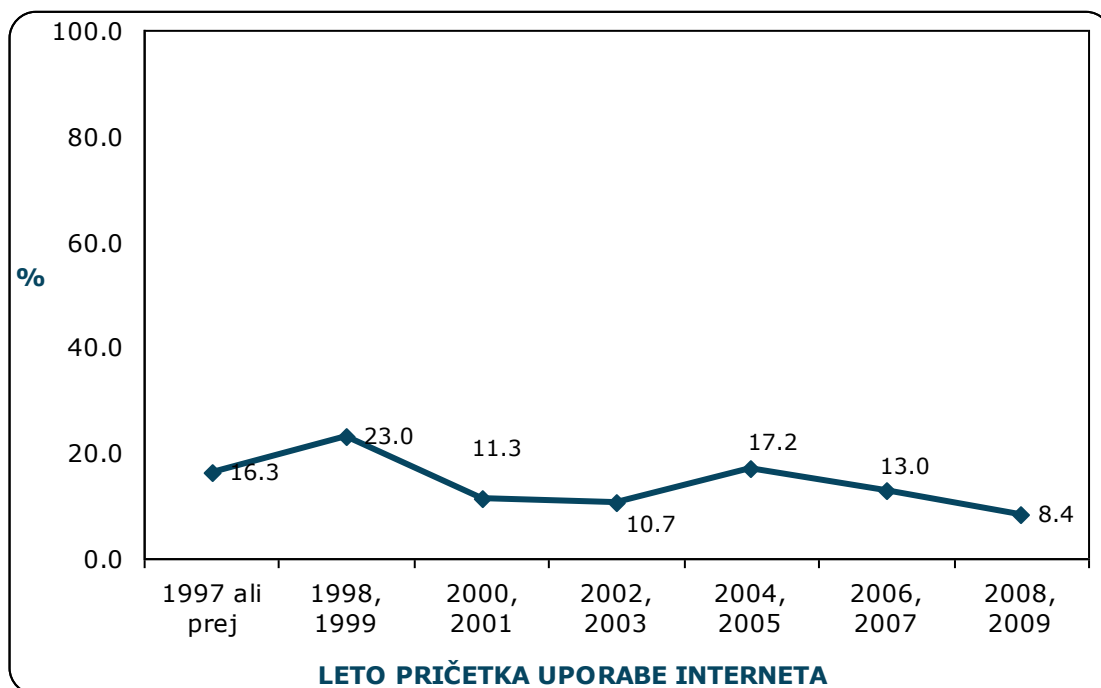
Uporabnike interneta, stare med 19 in 76 leti, smo vprašali tudi, katerega leta so pričeli z uporabo interneta (spodnja tabela). Največ jih je z uporabo začelo leta 1998 in 1999 (23%) ter leta 2004 in 2005 (17%).

Tabela 20: Leto pričetka uporabe interneta med uporabniki, starimi med 19 in 76 let (vir podatkov: RIS 2009)

LETO	N	%
2009	24	3.5
2008	33	4.9
2007	30	4.4
2006	58	8.6
2005, 2004	116	17.2
2003, 2002	72	10.7
2001, 2000	76	11.3
1999, 1998	155	23.0
1997 ali prej	110	16.3
Skupaj	673	100

Leto pričetka uporabe prikazuje tudi spodnja slika¹³, kjer je razvidno, da od obdobja 2004/2005 naprej delež tistih, ki pričenjajo z uporabo, pada. Padec je značilen tudi za obdobje med leti 1998/1999 do 2002/2003.

¹³ Za potrebe prikaza slike, smo združili zadnja štiri leta po dve skupaj (torej npr. 2009 in 2008 skupaj).

Slika 14: Leto pričetka uporabe interneta med uporabniki, starimi med 19 in 76 leti (vir podatkov: RIS 2009)

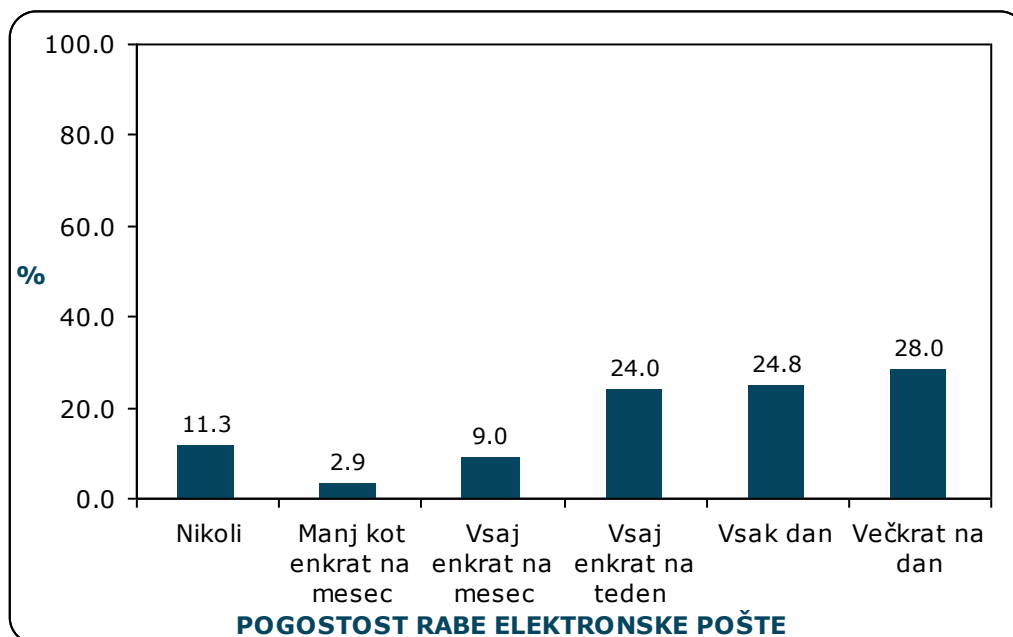
7.1. Elektronska pošta

Uporabnike interneta smo vprašali, kako pogosto so v zadnjih 3 mesecih uporabljali elektronsko pošto (spodnja tabela). Večina (77%) elektronsko pošto uporablja vsaj enkrat na teden ali pogosteje, od tega 28% *večkrat na dan*, 25% *vsak dan*, 24% pa *vsaj enkrat na teden*. 11% je takih, ki elektronske pošte ne uporabljajo *nikoli*.

Tabela 21: Pogostost rabe elektronske pošte v zadnjih 3 mesecih (vir podatkov: RIS 2009)

POGOSTOST RABE ELEKTRONSKE POŠTE	N	%
Nikoli	99	11.3
Manj kot enkrat na mesec	25	2.9
Vsaj enkrat na mesec (vendar ne vsak teden)	79	9.0
Vsaj enkrat na teden (vendar ne vsak dan)	211	24.0
Vsak dan	218	24.8
Večkrat na dan	246	28.0
Skupaj	878	100

Pogostost rabe elektronske pošte prikazuje tudi spodnja slika.

Slika 15: Pogostost rabe elektronske pošte (vir podatkov: RIS 2009)

Tisti, ki elektronsko pošto uporabljajo vsaj enkrat na mesec, v tipičnem mesecu v povprečju prejmejo 14 sporočil brez spama (nezaželene pošte), pošljejo pa jih 5. Tisti, ki elektronsko pošto uporabljajo vsaj enkrat na teden, v tipičnem tednu prejmejo 11 sporočil brez spama, pošljejo pa jih v povprečju 6. Uporabniki, ki elektronsko pošto uporabljajo vsak dan ali večkrat na dan, pa v tipičnem delovnem dnevu v povprečju prejmejo 13 sporočil brez spama, pošljejo pa jih povprečno 8 (spodnja tabela).

Tabela 22: Osnovne opisne statistike za prejete in poslane e-maile v tipičnem mesecu (za mesečne uporabnike elektronske pošte), tednu (za tedenske uporabnike elektronske pošte) oz. delovnem dnevu (za dnevne uporabnike elektronske pošte) za uporabnike interneta (vir podatkov: RIS 2009)

		N	Min.	Maks.	Arit. sredina	St. odklon
KOLIKO E-MAILOV BREZ SPAMA PREJMETE V...	Tipičnem mesecu	77	0	100	13.71	17.06
	Tipičnem tednu	209	0	100	11.10	16.74
	Tipičnem delovnem dnevu	458	0	200	12.55	20.19
KOLIKO E-MAILOV POŠLJETE V...	Tipičnem mesecu	76	0	25	4.70	5.65
	Tipičnem tednu	211	0	100	5.55	9.88
	Tipičnem delovnem dnevu	458	0	200	7.98	15.75

Spodnja tabela prikazuje število prejetih oz. poslanih elektronskih sporočil v tipičnem dnevu tako za tiste, ki elektronsko pošto uporabljajo tedensko, mesečno, kot tudi dnevno¹⁴. Kot je razvidno in tudi pričakovano, dnevno največ e-mailov prejmejo tisti, ki pošto uporabljajo dnevno (12.5 sporočil), sledijo tisti, ki elektronsko pošto uporabljajo tedensko (1.6), nazadnje pa mesečni uporabniki (0.5). Podobno velja tudi za poslana sporočila, saj jih dnevni uporabniki elektronske pošte v povprečju pošljejo 8 na dan, tedenski 0.8, mesečni pa le 0.2 sporočila.

Tabela 23: Osnovne opisne statistike za prejete in poslane e-maile v tipičnem dnevu za mesečne, tedenske in dnevne uporabnike elektronske pošte za uporabnike interneta (vir podatkov: RIS 2009)

		N	Min.	Maks.	Arit. sredina	St. odklon
KOLIKO E-MAILOV BREZ SPAMA PREJMETE V TIPIČNEM DNEVU	Mesečni uporabniki	77	0	3.33	0.46	0.57
	Tedenski uporabniki	209	0	14.29	1.56	2.39
	Dnevni uporabniki	458	0	200	12.55	20.19
KOLIKO E-MAILOV POŠLJETE V TIPIČNEM DNEVU	Mesečni uporabniki	76	0	0.83	0.157	0.19
	Tedenski uporabniki	211	0	14.29	0.79	1.41
	Dnevni uporabniki	458	0	200	7.98	15.75

7.2. Pomoč pri rabi interneta

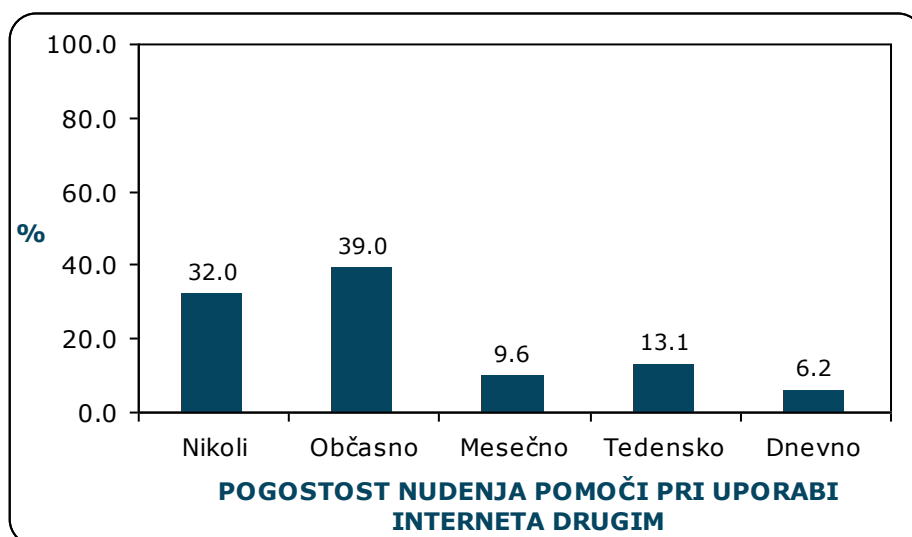
Zanimalo nas je, kako pogosto uporabniki interneta pomagajo drugim osebam pri uporabi interneta (spodnja tabela), npr. za nekoga pošljejo elektronsko pošto, poiščejo informacije na internetu, opravijo nakup preko interneta ipd. Največ (39%) drugim pomaga *občasno*, skoraj tretjina (32%) pa *nikoli*. Kar nekaj (13%) drugim ljudem pomaga *tedensko*.

¹⁴ Da smo dobili število za tiste, ki elektronsko pošto uporabljajo *mesečno*, smo prejeta/poslana sporočila delili s 30; za tiste, ki elektronsko pošto uporabljajo *tedensko*, pa s 7. Gre torej za oceno števila prejetih/poslanih sporočil dnevno.

Tabela 24: Pogostost nudenja pomoči uporabnikov interneta pri uporabi interneta drugim (vir podatkov: RIS 2009)

POGOSTOST NUDENJA POMOČI PRI UPORABI INTERNETA DRUGIM	N	%
Nikoli	281	32.0
Občasno	343	39.0
Mesečno	84	9.6
Tedensko	115	13.1
Dnevno	55	6.2
Skupaj	878	100

Pogostost nudenja pomoči pri uporabi interneta drugim je prikazana tudi na spodnji sliki.

Slika 16: Pogostost nudenja pomoči pri uporabi interneta drugim (vir podatkov: RIS 2009)

Tiste, ki drugim pomagajo vsaj občasno, torej 68% uporabnikov interneta, smo vprašali, komu najpogosteje uporabljajo pri uporabi interneta. Rezultati so kar nekoliko presenetljivi, saj, kot je razvidno iz tabele spodaj, pomoč največ uporabnikov (60%) nudi *drugim uporabnikom, ki so manj spretni pri delu z internetom*, skoraj četrtina (24%) tistim *uporabnikom, ki so sicer spretni pri delu z internetom*, a morda potrebujejo dodatno uslugo; le 16% pa neuporabnikom.

Tabela 25: Komu uporabniki najpogosteje pomagajo pri uporabi interneta (vir podatkov: RIS 2009)

KOMU NAJPOGOSTEJE POMAGATE PRI UPORABI?	N	%
Neuporabnikom	93	15.8
Uporabnikom, ki so manj spretni pri delu z internetom	354	60.1
Uporabnikom, ki so sicer spretni pri delu z internetom, a morda potrebujejo dodatno uslugo	142	24.1
Skupaj	590	100

7.3. Razlogi za to, da gospodinjstva nimajo širokopasovne povezave do interneta – SURS 2009

V podpoglavju pregledujemo razloge za to, da gospodinjstva nimajo širokopasovnega dostopa do interneta, in sicer analiziramo podatke SURS 2009.

Originalno vprašanje se je glasilo:

»Kateri so glavni razlogi, da doma nimate širokopasovnega dostopa do interneta (kot so npr. DSL, kabelski ali optični dostop, dostop preko mobilnih telefonov z UMTS, ki omogoča videotelefonijo, 3G). Prebral/-a bom nekaj trditev, vi pa, prosim, povejte, ali za vas ali člane vašega gospodinjstva držijo.¹⁵«

Anketiranci so torej ocenjevali samo prisotnost (odgovor »drži«) oz. neprisotnost (odgovor »ne drži«) posameznega razloga. Rezultati (spodnja tabela) kažejo, da 60% gospodinjstev brez širokopasovnega dostopa do interneta le-tega nima, ker taka povezava *ni dosegljiva*, 43% pa ker po tem *ni potrebe*. Tretji najbolj prisoten razlog so *previsoki stroški* (27% gospodinjstev), sledi pa razlog *dostop drugje* (25%).

Tabela 26: Razlogi za to, da gospodinjstva nimajo širokopasovne povezave do interneta (med vsemi gospodinjstvi brez širokopasovnega dostopa) (vir podatkov: SURS 2009)

RAZLOGI ZA TO, DA GOSPODINJSTVA NIMAJO ŠIROKOPASOVNE POVEZAVE DO INTERNETA	N	%
Ni dosegljiva	29756	59.6
Ni potrebe	21536	43.1
Previsoki stroški	13253	26.5
Dostop drugje	12637	25.3
Drugi razlogi	6127	12.3
Skupaj*	49945	100

Opomba: * število pod *skupaj* je enako skupnemu številu gospodinjstev brez širokopasovnega dostopa do interneta.

Primerjajmo še, kakšne so razlike glede na gostoto poseljenosti (spodnja tabela).

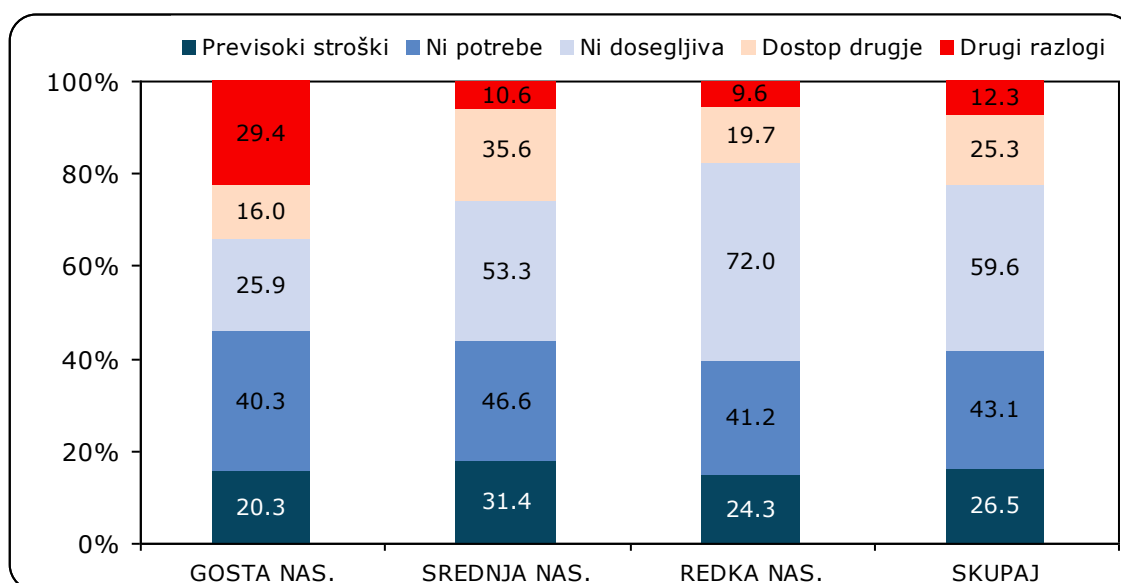
¹⁵ Vprašalnik dostopen na: http://www.stat.si/doc/vprasaniki/IKT-GOSP_2009_telefonski.pdf (17. marec 2010).

Tabela 27: Razlogi za to, da gospodinjstva nimajo širokopasovne povezave do interneta glede na gostoto naseljenosti (med vsemi gospodinjstvi brez širokopasovnega dostopa) (vir podatkov: SURS 2009)

RAZLOGI ZA TO, DA GOSPODINJSTVA NIMAJO ŠIROKOPASOVNE POVEZAVE DO INTERNETA	GOSTA NASELJENOST		SREDNJA NASELJENOST		REDKA NASELJENOST		SKUPAJ	
	N	%	N	%	N	%	N	%
Previsoki stroški	1177	20.3	5944	31.4	6132	24.3	13253	26.5
Ni potrebe	2335	40.3	8816	46.6	10385	41.2	21536	43.1
Ni dosegljiva	1498	25.9	10088	53.3	18170	72.0	29756	59.6
Dostop drugje	924	16.0	6745	35.6	4968	19.7	12637	25.3
Drugi razlogi	1703	29.4	2015	10.6	2410	9.6	6127	12.3
Skupaj*	5792	100	18928	100	25225	100	49945	100

Opomba: * število pod *skupaj* je enako skupnemu številu gospodinjstev brez širokopasovnega dostopa do interneta v posamezni gostoti naseljenosti

Pregled razlogov je tudi na spodnji sliki, iz katere je razvidno, da pri razlogu *previsoki stroški* ne prihaja do velikih razlik glede na gostoto naseljenosti, podobno velja za razlog *ni potrebe*, kjer so razlike še manjše. Je pa večja razlika pri razlogu *ni dosegljiva*, ki je daleč največji razlog za to, da gospodinjstva nimajo širokopasovnega dostopa, pri redki naseljenosti (kar 72%), najmanjši pa pri gosti naseljenosti (26%). Razlog *dostop drugje* je najbolj prisoten pri srednji naseljenosti (36%), najmanj pa pri gosti naseljenosti (16%). Za slednje je nasploh značilno, da najmanj gospodinjstev poroča o prisotnosti naštetih razlogov, razlogi najbolj ležijo *drugje* (29%).

Slika 17: Razlogi za to, da gospodinjstva nimajo širokopasovne povezave do interneta glede na gostoto naseljenosti (med vsemi gospodinjstvi brez širokopasovnega dostopa) (vir podatkov: SURS 2009)

8. NEKDANJI UPORABNIKI INTERNETA

Sedaj pozornost usmerjamo na nekdanje uporabnike interneta, torej tiste, ki so internet nazadnje uporabljali pred 3 meseci do 1 leta oz. pred več kot 1 letom. Zanimalo nas je, kateri so razlogi za to, da interneta ne uporabljajo več, pri čemer so najprej sami podali odgovore¹⁶, s čimer smo želeli zajeti čim natančnejše odgovore. Vsebinsko podobne razloge smo nato za lažjo analizo združili (spodnja tabela).

Najpogosteje so navajali, da so z uporabo prenehali, ker *interneta ne potrebujejo* (23%), 18% pa zato, ker *so v pokoju*. Zanimivo je tudi, da jih je 13% internet prenehalo uporabljati, ker *se je član gospodinjstva* (predvsem otroci), *ki je imel opremo oz. dostop do interneta, odselil*. Internet jih tudi *ne zanima oz. nimajo ustrezne opreme* (oboje 8%). Nekaj je tudi takih, ki *čakajo na novo priključitev* (7%), drugi internet uporabljajo le, *ko potrebujejo kakšno informacijo* (5%). Več kot enkrat se kot razlog pojavljajo še: »škoda časa, pomanjkanje časa«, »izguba službe«, »nezaupanje oz. preveliko število informacij«; »ne maram interneta oz. nočem biti odvisen«. Pod kategorijo »drugo« smo združili odgovore, ki se pojavljajo le enkrat, in sicer so to sledeči razlogi: »to mi ne leži«, »internet mi ni prioriteta«, »slabo berem« in »bil sem v bolnici, sedaj pa ne uporabljam več«.

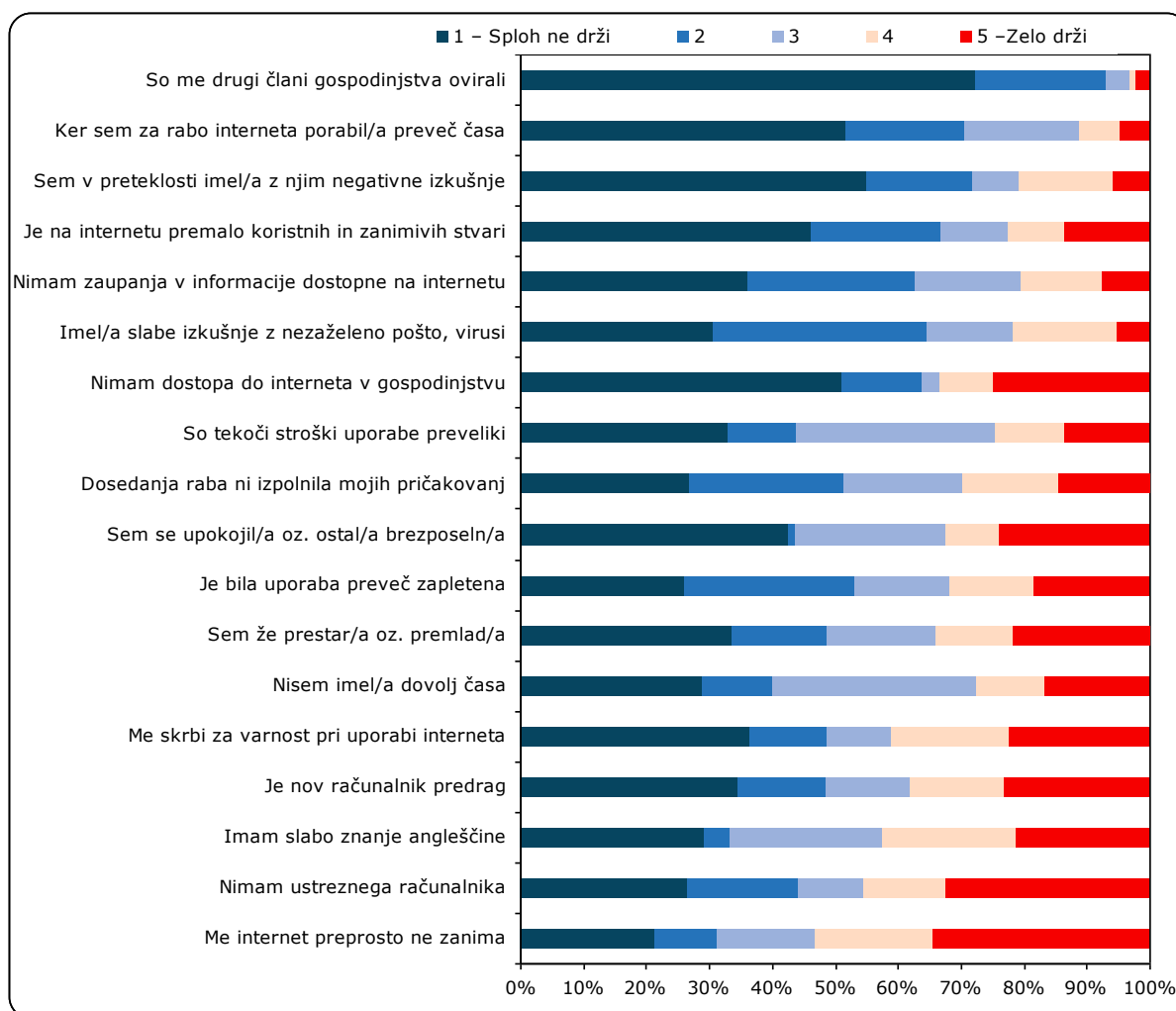
Tabela 28: Razlogi za prenehanje z uporabo interneta (odprti odgovori) (vir podatkov: RIS 2009)

ZAKAJ STE PRENEHALI Z UPORABO?	N	%
Ne potrebujem, ni potrebe	14	22.6
Sem v pokoju	11	17.7
Član gospodinjstva odselil	8	12.9
Me ne zanima	5	8.1
Nimam več ustrezne opreme (računalnika, dostopa do interneta)	5	8.1
Čakam na novo priključitev, menjava operaterja	4	6.5
Uporabljam, ko potrebujem kakšne informacije	3	4.8
Škoda časa, nimam časa	2	3.2
Izguba službe	2	3.2
Preveč je informacij na internetu; informacijam ne zaupam	2	3.2
Ne maram interneta, nočem biti odvisen	2	3.2
Drugo	4	6.5
Skupaj	62	100

¹⁶ Na tem mestu povzemamo zapisane odgovore, ki se v celoti nahajajo v prilogi.

Nato smo anketirancem ponudili različne razloge za prenehanje z uporabo interneta, pri čemer so ocenjevali strinjanje z njimi na lestvici od 1 do 5, kjer je 1 pomenila *sploh ne drži*, 5 pa *zelo drži*. Spodnja tabela prikazuje frekvenčno porazdelitev in povprečja strinjanj s posameznimi razlogi; samo frekvenčna porazdelitev pa je prikazana tudi na spodnji sliki.

Hiter pregled frekvenčne porazdelitve posameznih razlogov razkrije, da največ nekdanjih uporabnikov interneta kot najmanjši razlog izpostavlja *so me drugi člani gospodinjstva ovirali, mi to oteževali ali preprečevali* (72% daje oceno 1). Več kot polovica nekdanjih uporabnikov daje oceno 1 tudi razlogom *sem v preteklosti imel/a z njim negativne izkušnje* (55%), *ker sem za rabo interneta porabila preveč časa* (52%) ter *nimam dostopa do interneta v gospodinjstvu* (51%).

Slika 18: Frekvenčna porazdelitev posameznih razlogov za prenehanje z uporabo interneta (vir podatkov: RIS 2009)

Zanimiva je tudi porazdelitev pri razlogu *imam slabo znanje angleščine*, kjer večina ocen dobiva 20% delež nekdanjih uporabnikov, ocena 2 pa le 4%. Pri razlogu *je nov računalnik predrag* ugotavljamo velika nihanja – 35% nekdanjih uporabnikov temu razlogu pripisuje najnižjo oceno (1), 23% pa najvišjo (5). Med 14% in 15% nekdanjih uporabnikov je razlog ocenilo z ostalimi ocenami (2, 3 oz. 4). Kaže se torej, da obstaja skupina, za katere stroški predstavljajo oviro za uporabo. To se potrdi tudi pri razlogu *so tekoči stroški uporabe preveliki*, ki mu tretjina (33%) daje oceno 1, 14% pa oceno 5.

Nadalje analizirajmo še povprečja posameznih razlogov za prenehanje uporabe interneta. Najbolj se strinjajo z razlogom *to me preprosto ne zanima*, ki v povprečju dosega oceno 3.4 na skali od 1 do 5. Sledita trditvi *nimam ustreznega računalnika* (3.1) in *imam slabo znanje angleščine* (3). To so edini trije razlogi, ki v povprečju dosegajo ocene vsaj 3.

Najmanj pomembna razloga za prenehanje z uporabo sta *so me drugi člani gospodinjstva ovirali, mi to oteževali ali preprečevali* (1.4) in *ker sem za rabo interneta porabil/a preveč časa* (1.9). To sta tudi edini dve trditvi, ki sta v povprečju ocenjeni z oceno pod 2.

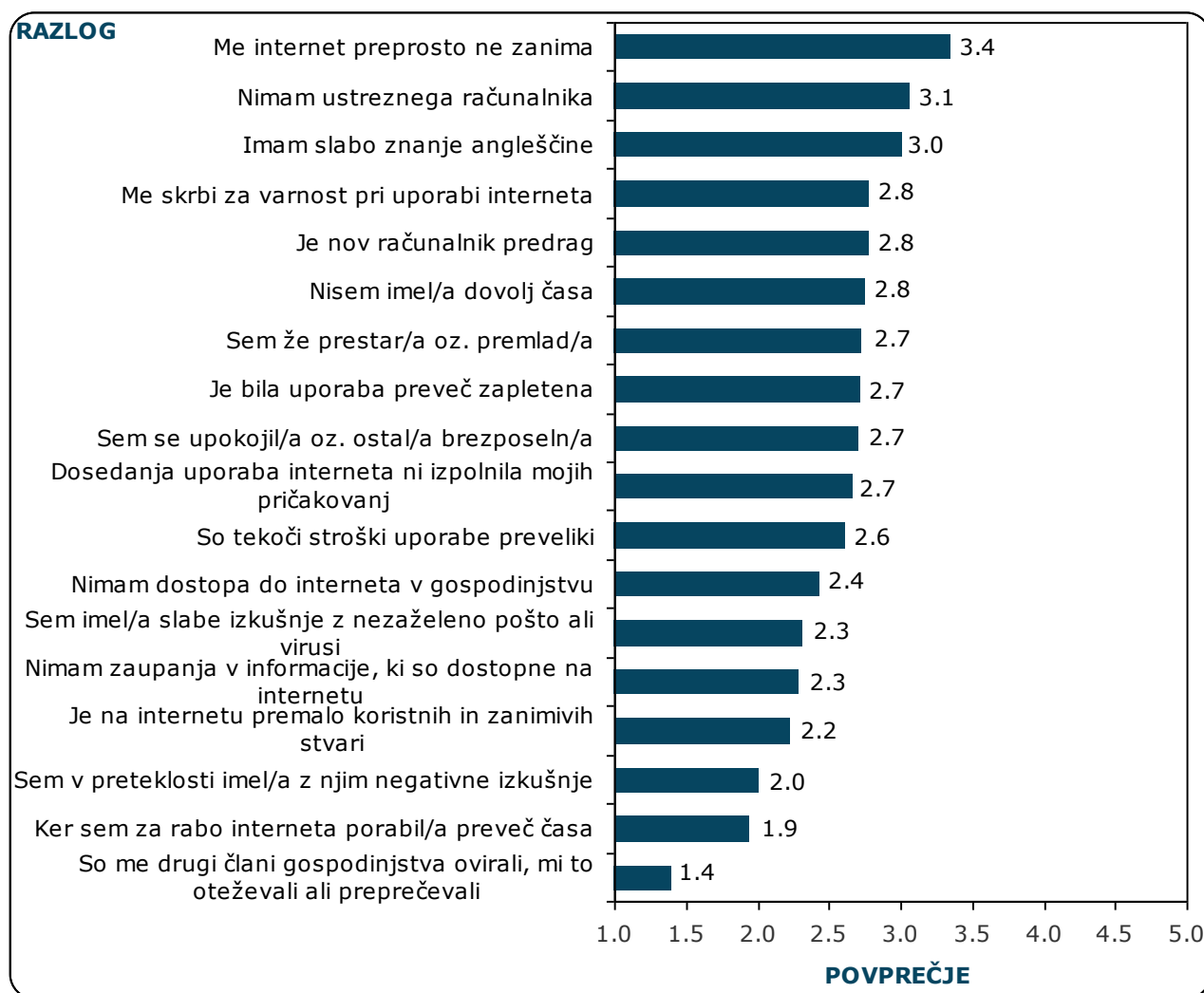
Tabela 29: Pomembnost posameznih razlogov za prenehanje z uporabo interneta – frekvenčna porazdelitev in povprečja (vir podatkov: RIS 2009)

RAZLOG	$\bar{x}$	POMEMBNOST RAZLOGA						
		1 – Sploh ne drži	2	3	4	5 – Zelo drži	Skupaj	
		%	%	%	%	%	N	%
Me internet preprosto ne zanima	3.35	21.5	9.8	15.5	18.8	34.4	37	100
Nimam ustreznega računalnika	3.07	26.5	17.7	10.4	13.2	32.2	37	100
Imam slabo znanje angleščine	3.01	29.1	4.3	24.1	21.2	21.3	36	100
Je nov računalnik predrag	2.78	34.5	14.0	13.5	15.0	23.0	33	100
Me skrbi za varnost pri uporabi interneta	2.78	36.5	12.2	10.1	18.8	22.3	36	100
Nisem imel/a dovolj časa	2.75	28.9	11.3	32.4	10.9	16.6	37	100
Sem že prestar/a oz. premlad/a	2.73	33.5	15.4	17.3	11.9	21.8	35	100
Je bila uporaba preveč zapletena	2.71	26.2	27.0	15.0	13.3	18.4	37	100
Sem se upokojil/a oz. ostal/a brezposeln/a	2.70	42.6	1.0	24.0	8.7	23.7	37	100
Dosedanja uporaba interneta ni izpolnila mojih pričakovanj	2.66	26.9	24.4	18.9	15.4	14.4	36	100
So tekoči stroški uporabe preveliki	2.61	33.2	10.8	31.5	11.0	13.5	33	100
Nimam dostopa do interneta v gospodinjstvu	2.43	51.1	12.6	3.0	8.4	24.9	37	100
Sem imel/a slabe izkušnje z nezaželeno pošto ali virusi	2.31	30.8	33.9	13.6	16.7	5.1	37	100
Nimam zaupanja v informacije, ki so dostopne na internetu	2.29	36.3	26.4	16.9	13.0	7.4	36	100
Je na internetu premalo koristnih in zanimivih stvari	2.22	46.3	20.7	10.6	9.0	13.4	36	100
Sem v preteklosti imel/a z njim negativne izkušnje	2.00	55.0	16.8	7.5	14.9	5.8	37	100
Ker sem za rabo interneta porabil/a preveč časa	1.94	51.6	19.0	18.2	6.5	4.7	33	100
So me drugi člani gospodinjstva ovirali, mi to oteževali ali preprečevali	1.40	72.4	20.5	4.1	1.0	2.0	36	100

Spodnja slika prikazuje povprečja pomembnosti posameznih razlogov. Dobro je razvidno, da so razlike v povprečnih ocenah med najbolj in najmanj pomembnimi razlogi velike, in sicer 2 oceni. Lahko pa, glede na rezultate rečemo, da razlogi za prenehanje večinoma niso povezani z internetom samim, saj večina trditev, ki se direktno nanašajo nanj, ne dosega visokih povprečnih ocen. To so trditve *sem v preteklosti imel/a z njim negativne izkušnje* (2), *je na internetu premalo*

koristnih in zanimivih stvari (2.2), nimam zaupanja v informacije, ki so dostopne na internetu (2.3) in sem imel/a slabe izkušnje z nezaželeno pošto ali virusi (2.3). Edini trditvi iz te skupine, ki dosegata visoke ocene, sta *dosedanja uporaba interneta ni izpolnila mojih pričakovanj* (2.7) in *me skrbi za varnost pri uporabi interneta* (2.8).

Kot bolj problematični so se izkazali razlogi, ki se nanašajo na značilnosti posameznikov: *me internet preprosto ne zanima* (3.4); *imam slabo znanje angleščine* (3), *nisem imela dovolj časa* (2.8), *sem že prestar/a oz. premlad/a* (2.7), *je bila uporaba preveč zapletena* (2.7) ter *sem se upokojil/a oz. ostal/a brezposeln/a* (2.7)

Slika 19: Povprečja pomembnosti razlogov za prenehanje z uporabo interneta (vir podatkov: RIS 2009)

Na koncu potegnimo še vzporednico med ocenjevanjem navedenih razlogov ter razlogov, ki so jih nekdanji uporabniki navedli sami (odprta vprašanja). Lahko rečemo, da smo med razlogi, ki smo jih našli, zajeli vsaj dva pomembna razloga, ki so jih navajali tudi sami. To sta razloga *to me ne zanima* ter *sem že prestar/a oz. še premlad/a*. Slednjega lahko delno povežemo z razlogom *sem v pokoju*, ki so ga navajali sami, vendar je zanimivo, da podani razlog *sem se upokojil/a oz. ostal/a brezposeln/a*, ne dosega visokih povprečnih ocen, kar bi morda pričakovali glede na to, da so ga sami pogosto navajali. To bi lahko do določene mere razložili s tem, da se v navedbi pojavlja skupaj z razlogom *sem ostal/a brezposeln/a*.

S tem, da smo respondente prosili, naj sami navedejo razloge, smo pridobili tudi kar nekaj novih informacij, ki jih serija že določenih »ovir«, ki jih navaja večina velikih družboslovnih raziskav področja informacijske družbe (npr. SURS, OxIS), ne vključuje. Predvsem zanimivi sta mnenji, da *interneta ne potrebujejo* in da so z uporabo prenehali, ker *se je odselil član gospodinjstva*.

Hkrati se pridobljeni rezultati na nek način dopolnjujejo. Za trenutek se npr. ustavimo pri razlogu *interneta ne potrebujem*, ki so ga najpogosteje navedli sami. Izpeljemo lahko, da ta »ne-potreba« ne izvira iz mnenja, da *je na internetu premalo koristnih in zanimivih stvari* (z razlogom, ki smo ga našli in so ga ocenjevali na lestvici od 1-5), torej ne iz interneta samega. Razlago za to bi bilo torej potrebno iskati drugje, npr. v tem, da jim zadostujejo klasični mediji ali pa si načinov uporabe interneta niti ne znajo predstavljati¹⁷.

Naj na tem mestu poudarimo, da smo tovrstni eksperiment primerjave prostih navedb razlogov za neuporabo in ocen predlaganih ovir izvedli prvič. Očitno je, da je potrebno razmišljati širše, ko gre za razloge za prenehanje z uporabo interneta, za to pa bo potrebno še natančneje preučiti ta segment neuporabnikov interneta, ki ga v RIS raziskavah tako podrobno preučujemo prvič. Na podlagi rezultatov tako lahko podamo nekaj novih hipotez in sklepov, ki bodo služili kot utemeljeno izhodišče za prihodnje podrobnejše raziskave.

¹⁷ Takšen sklep do določene mere utemeljujejo tudi rezultati v nadaljevanju, ki kažejo, da bi se več nekdanjih uporabnikov odločilo za ponovno uporabo interneta, kot je takšnih med osebami, ki interneta še niso uporabljale.

9. NEUPORABNIKI INTERNETA

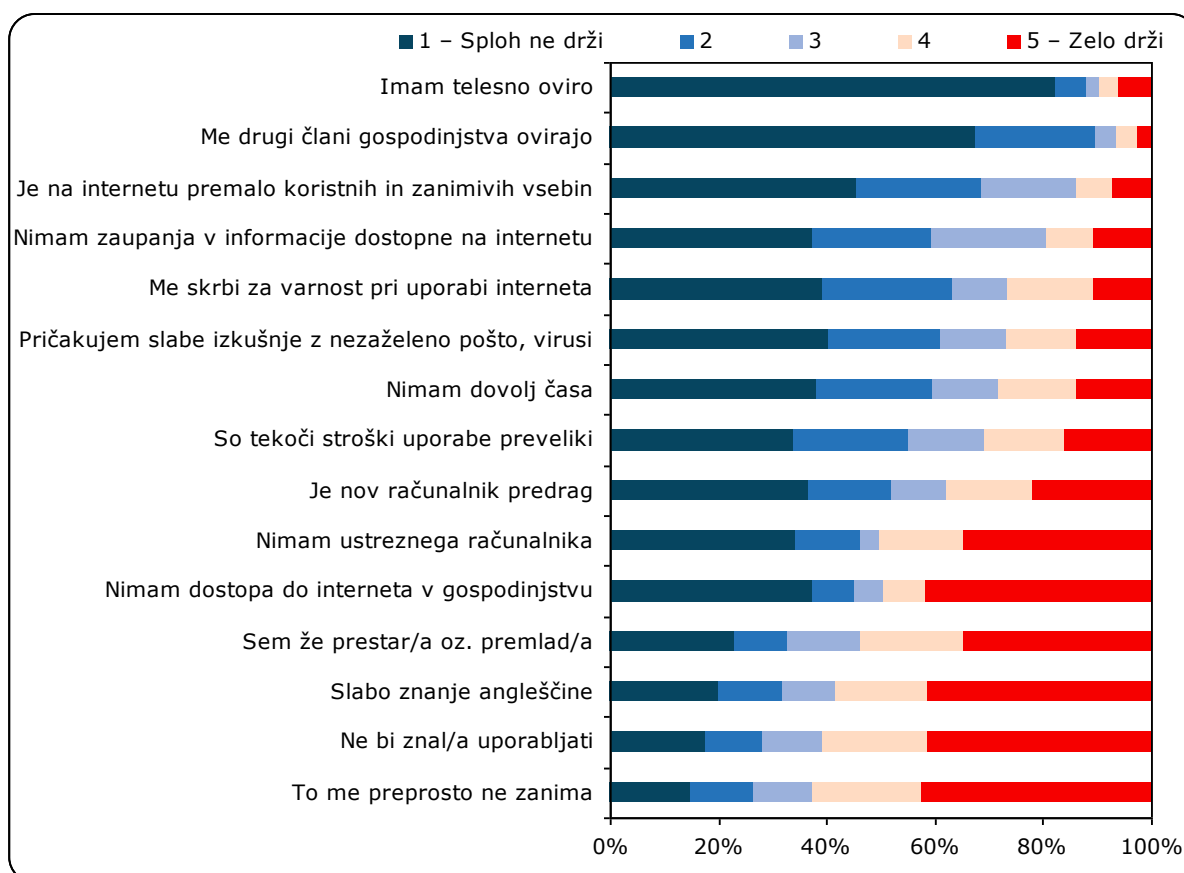
9.1. Neuporabniki 2010

9.1.1. Splošna analiza pomembnosti ovir

V podpoglavju analiziramo neuporabnike v letu 2010, in sicer to, kateri so v tem letu glavni razlogi za neuporabo interneta.

Neuporabnike interneta smo prosili, da ocenijo, v kolikšni meri so za neuporabo interneta pomembni posamezni naštetí razlogi. Vse razloge so ocenjevali na lestvici od 1 do 5, kjer je 1 pomenila *sploh ne drži*, 5 pa *zelo drži*.

Zopet najprej preglejmo frekvenčne porazdelitve pri posameznih razlogih (slika spodaj).

Slika 20: Frekvenčna porazdelitev posameznih razlogov za neuporabo interneta (vir podatkov: RIS 2009)

Z oceno 1 so v največji meri ocenili razlog *imam telesno oviro, bolezen, posebne potrebe ali invalidnost* (82%), sledi pa mu razlog *me drugi člani gospodinjstva ovirajo, mi to otežujejo ali preprečujejo* (67%). Več kot 45% neuporabnikov oceno 1 pripisuje še razlogu *je na internetu premalo koristnih in zanimivih stvari* (46%). Na drugi strani največ neuporabnikov pripisuje najvišjo oceno (5) razlogu *to me preprosto ne zanima* (42%), blizu sta tudi *ne bi znal/a uporabljati* in *slabo znanje angleščine* (oba 42%).

Primerjamo še povprečja. Najpomembnejši razlog za neuporabo je *to me preprosto ne zanima*, ki v povprečju dosega oceno 3.63, sledita pa mu razloga *ne bi znal/a uporabljati* (3.56) in *slabo znanje angleščine* (3.5). Kot najmanj pomembna razloga, ki edina dobivata v povprečju ocene nižje od 2, se izkažeta *me drugi člani gospodinjstva ovirajo, mi to otežujejo ali preprečujejo* in *imam telesno oviro, bolezen, posebne potrebe ali invalidnost* (oba 1.5) (spodnja tabela).

Tabela 30: Pomembnost posameznih razlogov za neuporabo interneta – frekvenčna porazdelitev in povprečja (vir podatkov: RIS 2009)

RAZLOG	$\bar{x}$	POMEMBNOST RAZLOGA						
		1 – Sploh ne drži	2	3	4	5 – Zelo drži	Skupaj	
		%	%	%	%	%	N	%
To me preprosto ne zanima	3.63	14.7	11.8	11.1	20.1	42.3	276	100
Ne bi znal/a uporabljati	3.56	17.5	10.7	11.1	19.2	41.5	273	100
Slabo znanje angleščine	3.48	20.1	11.7	9.9	16.8	41.5	274	100
Sem že prestar/a oz. premlad/a	3.33	22.8	9.9	13.7	19	34.6	279	100
Nimam dostopa do interneta v gospodinjstvu	3.09	37.3	7.8	5.4	7.7	41.8	275	100
Nimam ustreznega računalnika	3.04	34.1	12.3	3.3	15.8	34.5	272	100
Je nov računalnik predrag	2.71	36.8	15.1	10.4	15.8	21.9	256	100
So tekoči stroški uporabe preveliki	2.58	34.0	21.3	14.0	14.7	16.0	250	100
Nimam dovolj časa	2.44	38.1	21.7	11.7	14.6	13.8	270	100
Pričakujem slabe izkušnje z nezaželeno pošto ali virusi	2.39	40.2	20.9	12.1	13.1	13.7	245	100
Me skrbi za varnost pri uporabi interneta	2.35	39.3	23.8	10.3	15.9	10.6	248	100
Nimam zaupanja v informacije, ki so dostopne na internetu	2.33	37.3	22.1	21.3	8.7	10.6	250	100
Je na internetu premalo koristnih in zanimivih vsebin	2.07	45.6	22.8	17.9	6.7	6.9	227	100
Me drugi člani gospodinjstva ovirajo, mi to otežujejo ali preprečujejo	1.52	67.4	22.2	3.9	4.0	2.5	269	100
Imam telesno oviro, bolezen, posebne potrebe ali invalidnost	1.45	82.4	5.5	2.7	3.5	5.9	280	100

Povprečja ocen pomembnosti posameznih razlogov so prikazana tudi na spodnji sliki. Če, podobno kot smo to storili pri nekdanjih uporabnikih, razloge razdelimo na tiste, ki zadevajo značilnosti interneta, ter tiste, ki bolj zadevajo značilnosti posameznikov, opazimo, da razlogi iz prve skupine večinoma dosegajo nižje povprečne ocene od tistih iz druge. Tako npr. *je na internetu premalo koristnih in zanimivih stvari* dosega povprečje 2.1; *nimam zaupanja v informacije, ki so dostopne na internetu* 2.3; *me skrbi za varnost pri uporabi interneta* in *pričakujem slabe izkušnje z nezaželeno pošto ali virusi* pa oba 2.4. Na drugi strani so težava pomanjkanje zanimanja (*to me preprosto ne zanima s povprečjem 3.6* kot najpomembnejši razlog) in znanja posameznikov (tj. *ne bi znal/a uporabljati s povprečje 3.6* in tudi *slabo znanje angleščine* (3.5)). Sledijo razlogi kot npr. *to, da so že prestari oz. še premladi* (3.3), *da nimajo dostopa do interneta v gospodinjstvu* (3.1), *ustreznega računalnika* (3) itd.

Slika 21: Povprečja pomembnosti razlogov za neuporabo interneta (vir podatkov: RIS 2009)

Med tistimi, ki imajo telesno oviro, jih ima največ gibalno, motorično oviro (53%), sledi pa vidna ovira (20%).

Tabela 31: Telesne ovire, ki vplivajo na neuporabo interneta (vir podatkov: RIS 2009)

Omenili ste, da imate telesno oviro... Ali nam lahko zaupate, za kakšno oviro gre?	N	%
Vidno oviro	6	20.0
Slušno oviro	0	0.0
Gibalno, motorično oviro	16	53.3
Duševno oviro	3	10.0
Drugo oviro	5	16.7
Skupaj	30	100

9.1.2. Demografska analiza pomembnosti ovir

Sedaj analizirajmo pomembnost ovir glede na demografske spremenljivke, in sicer glede na spol, izobrazbo, starost in regijo. Pregled pomembnosti posameznih ovir glede na omenjene spremenljivke je v tabelah na naslednjih straneh. V tabelah označujemo tudi to, kje so razlike med povprečji statistično značilne. Poudarimo, da povprečja pri izobrazbi, starosti in regiji služijo zgolj kot oris situacije, saj je število anketirancev v določenih demografskih skupinah izjemno majhno¹⁸. Sedaj na kratko povzemimo glavne ugotovitve¹⁹.

¹⁸ Predvsem je majhno število anketirancev, mlajših od 30 let. Zaradi tega povprečij zanje sploh ne prikazujemo ter jih tudi nismo upoštevali pri izračunavanju statističnih značilnosti med skupinami (upoštevali smo torej samo tri starostne skupine). Tudi to, da je bilo v raziskavo zajetih tako malo neuporabnikov interneta, mlajših od 30 let, še enkrat poudarja ugotovitve, da je med neuporabniki vedno manj mlajših oseb.

¹⁹ V grafih, ki so ob pregledu ugotovitev, prikazujemo samo ovire, pri katerih so povprečja statistično značilna.

Tabela 32: Povprečja pomembnosti ovir za neuporabo interneta glede na spol, izobrazbo in starost (vir podatkov: RIS 2009)

	SPOL		IZOBRAZBA			STAROST				SKUPAJ
	moški	ženske	nižja	srednja	višja	Manj kot 30	30 - 45	46 -60	Nad 60	
Nimam dovolj časa	2.39	2.47	2.51	2.41	((2.09))		((2.59))	2.60	2.24	2.44
Me drugi člana gospodinjstva ovirajo	1.52	1.52	1.65	1.42	((1.32))		((2.22)) ^{a**,b**}	1.55 ^{a**}	1.42 ^{b**}	1.52
Tekoči stroški uporabe preveliki	2.44	2.65	2.67	2.52	((2.27))		((2.13))	2.27 ^{a***}	2.94 ^{a***}	2.58
Nimam ustreznega računalnika	2.9	3.12	3.2	2.9	((3.03))		((2.22)) ^{a**}	2.66 ^{b***}	3.47 ^{a**, b***}	3.04
Nov računalnik je predrag	2.72	2.7	2.83	2.63	((2.31))		((2.65))	2.73	2.73	2.71
Na internetu je premalo zanimivih in koristnih stvari	2.21	1.99	2.07	2.04	((2.28))		((2.27))	1.98	2.07	2.07
Ne bi znal/a uporabljati	3.52	3.59	3.68	3.51	((3.03))		((3.67))	3.62	3.54	3.56
Imam slabo znanje angleščine	3.3	3.58	3.30	3.67	((3.31))		((2.99))	3.42	3.61	3.48
Sem že prestar/a oz. premlad/a	3.51	3.23	3.38	3.28	((3.25))		((2.73))	3.17	3.51	3.33
Me to preprosto ne zanima	3.38**	3.77**	3.61	3.63	((3.91))		((2.73)) ^{a*, b**}	3.66 ^{a*}	3.69 ^{b**}	3.63
Nimam dostopa do interneta v gospodinjstvu	2.89	3.19	3.04	3.12	((3.32))		((3.18))	2.90	3.21	3.09
Skrbi me za varnost pri uporabi interneta	2.29	2.38	2.32	2.39	((2.11))		((1.96))	2.25	2.50	2.35
Pričakujem slabe izkušnje z nezaželeno pošto ali virusi	2.37	2.4	2.34	2.42	((2.53))		((2.20))	2.42	2.41	2.39
Nimam zaupanja v informacije, dostopne na internetu	2.54*	2.23*	2.31	2.32	((2.62))		((1.94))	2.42	2.29	2.33
Imam telesno oviro, bolezen, posebne potrebe ali invalidnost	1.44	1.46	1.59	1.33	((1.26))		((1.00))	1.37	1.57	1.45

Opombe: Statistična značilnost: *** $\alpha \leq 0.01$; ** $0.01 < \alpha \leq 0.05$; * $0.05 < \alpha \leq 0.1$. Povprečja, označena z istim indeksom, so statistično značilna.

 Negativne razlike

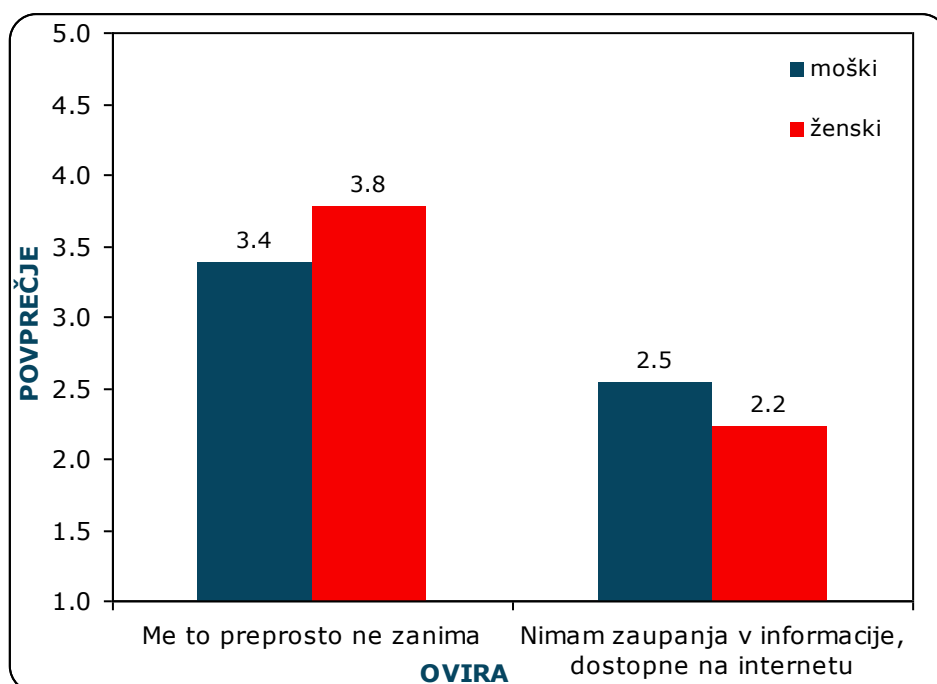
 Pozitivne razlike

Tabela 33: Povprečja pomembnosti ovir za neuporabo interneta glede na regijo (vir podatkov: RIS 2009)

	REGIJA								SKUPAJ
	osrednja Slovenija	vzhodno Štajerska	Savinjska	Gorenjska	Goriška	Obalna	Dolenjska	Prekmurje	
Nimam dovolj časa	2.41	2.51	2.24	1.95	((2.77))	(2.85)	2.73	(2.52)	2.44
Me drugi člana gospodinjstva ovirajo	1.45 _{a*}	1.45	1.39 _{b*}	1.32 _{d**}	((1.21)) _{c*}	((2.19)) _{a*,b*,c*,d**}	1.66	((1.92))	1.52
Tekoči stroški uporabe preveliki	2.34	2.61	3.11	2.49	((2.53))	((2.37))	(2.57)	((2.82))	2.58
Nimam ustreznega računalnika	3.15	2.97	2.53	3	((3.75))	(3.67)	3.23	((2.36))	3.04
Nov računalnik je predrag	2.5	2.81	2.5	3.1	((3.03))	((2.62))	2.85	(2.68)	2.71
Na internetu je premalo zanimivih in koristnih stvari	1.83	1.86	(2.01)	2.2	((2.22))	((2.18))	(2.24)	((2.66))	2.07
Ne bi znal/a uporabljati	4.02	3.47	3.23	3.53	((3.83))	((3.01))	3.34	(3.26)	3.56
Imam slabo znanje angleščine	3.29 _{a*}	3.64	3.86	3.55	((4.69)) _{a*,b**,c*}	(3.04) _{c*}	(3.28)	(2.92) _{b**}	3.48
Sem že prestar/a oz. premlad/a	3.14	3.41	3.52	3.34	((3.05))	(3.83)	3.35	(3.15)	3.33
Me to preprosto ne zanima	3.59	3.54	3.26	4.02	((3.89))	(3.65)	3.73	(3.63)	3.63
Nimam dostopa do interneta v gospodinjstvu	2.74	3.44	3.47	2.95	((3.16))	((3.59))	2.83	(3.01)	3.09
Skrbi me za varnost pri uporabi interneta	1.95	2.56	(2.27)	2.27	((2.42))	((2.58))	2.74	((2.68))	2.35
Pričakujem slabe izkušnje z nezaželeno pošto ali virusi	2.27	2.12	2.59	2.15	((2.16))	((2.55))	2.66	((3.03))	2.39
Nimam zaupanja v informacije, dostopne na internetu	2.21	2.42	2.2	2.05	((2.64))	((2.72))	2.2	(2.83)	2.33
Imam telesno oviro, bolezen, posebne potrebe ali invalidnost	1.53	1.56	1.39	1.24	((1.33))	(1.45)	1.45	(1.49)	1.45

Opombe: Statistična značilnost: *** $\alpha \leq 0.01$; ** $0.01 < \alpha \leq 0.05$; * $0.05 < \alpha \leq 0.1$. Povprečja, označena z istim indeksom, so statistično značilna.

Glede na **spol** so statistično značilne razlike pri ovirah *me to preprosto ne zanima*, kjer lahko s 95% gotovostjo trdimo, da ženske to bolj zaznavajo kot moški (povprečje 3.4 pri moških in 3.8 pri ženskah), ter *nimam zaupanja v informacije, dostopne na internetu*, in sicer (z 90% gotovostjo) ugotavljamo, da je to pomembnejši razlog za neuporabo med moškimi (povprečje 2.5 proti 2.2). V splošnem se kaže, da ženske bolj zaznavajo ovire kot moški. Edini izjemi sta oviri *sem že prestar/a oz. premlad/a* in *na internetu je premalo zanimivih in koristnih stvari*.

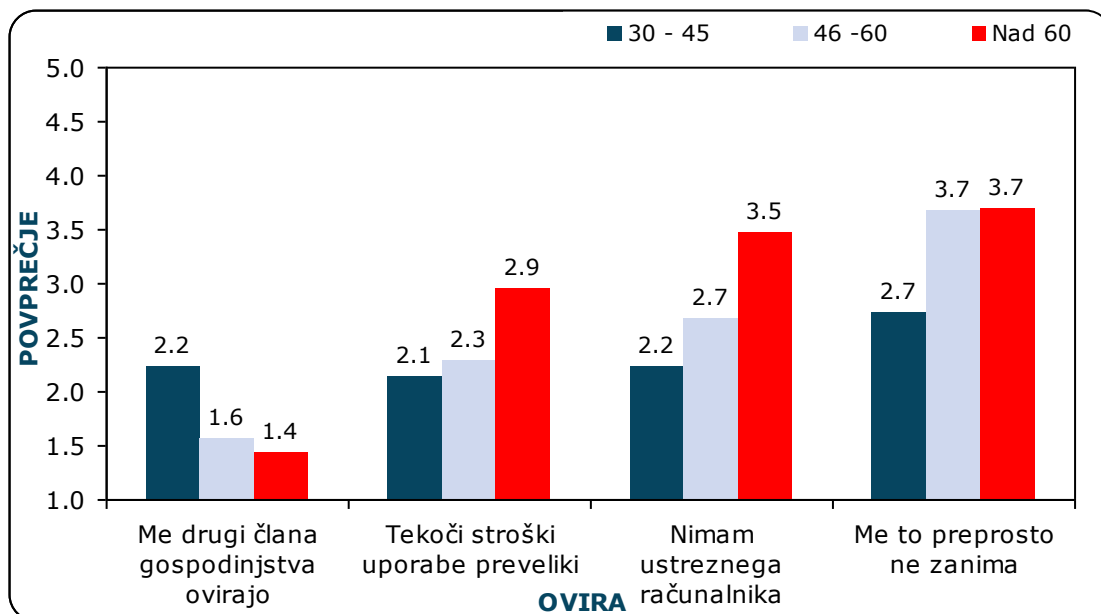
Slika 22: Primerjava povprečij za oviri *me to preprosto ne zanima* in *nimam zaupanja v informacije, dostopne na internetu* glede na spol med neuporabniki interneta (vir podatkov: RIS 2009)

Čeprav glede na **izobrazbo** razlike med povprečji pomembnosti razlogov za neuporabo niso statistično značilne, lahko govorimo o določenih trendih. Za večino ovir velja namreč, da jih v največji meri zaznavajo osebe z nizko izobrazbo, v najmanjši pa osebe z visoko. Seveda se pri tem pojavljajo določene izjeme. Tako za osebe z visoko izobrazbo najbolj od vseh izobrazbenih skupin velja, da interneta ne uporabljajo, ker *je na internetu premalo zanimivih in koristnih stvari*, jih *to ne zanima*, *nimajo dostopa do interneta v gospodinjstvu*, ker *pričakujejo slabe izkušnje z nezaželeno pošto oz. virusi* in ker *nimajo zaupanja v informacije, dostopne na internetu*. Posebej zanje torej velja, da

interneta ne uporabljajo iz nekih, če jih lahko tako imenujemo, »zunanjih razlogov« (ker si tega npr. ne morejo privoščiti, ker imajo pomanjkljivo znanje ipd.), temveč zaradi tega, ker jih to ne zanima in so mnenja, da jim internet ne prinaša dovolj koristi. Ko to povežemo še s tem, da nimajo zaupanja v informacije na internetu in da pričakujejo slabe izkušnje z nezaželeno pošto in virusi, opazimo, da imajo o internetu pravzaprav bolj odklonilno mnenje kot preostali dve skupini²⁰.

Glede na **starost** so statistično značilne razlike pri treh ovirah. Za oviro *me drugi člani gospodinjstva ovirajo* lahko s 95% gotovostjo trdimo, da jo bolj zaznavajo osebe, stare med 30 in 45 leti kot tiste, stare med 46 in 60 leti oz. več kot 60 let. Pri oviri *tekoči stroški uporabe* je statistično značilna razlika med osebami, starimi med 46 in 60 let ter starejšimi od 60 let, spet oviro bolj zaznavajo slednji. Razlike so tudi pri oviri *nimam ustreznega računalnika*, in sicer s 95% gotovostjo trdimo, da je to večja ovira za tiste nad 60 kot za osebe, stare med 30 in 45 let oz. z 99% gotovostjo, da oviro bolj zaznavajo starejši od 60 let kot osebe, stare med 46 in 60 leti. Tudi oviro *me to preprosto ne zanima* statistično značilno (90% gotovost) bolj zaznavajo osebe, stare med 46 in 60 leti kot tiste, stare med 30 in 45 let oz. (95% gotovost) jo od slednjih bolj zaznavajo starejši od 60 let. Za druge ovire se prav tako kaže, da jih v večji meri zaznavajo osebe, starejše od 60 let, v najmanjši pa tisti, stari med 30 in 45 leti, čeprav razlike med povprečji niso statistično značilne.

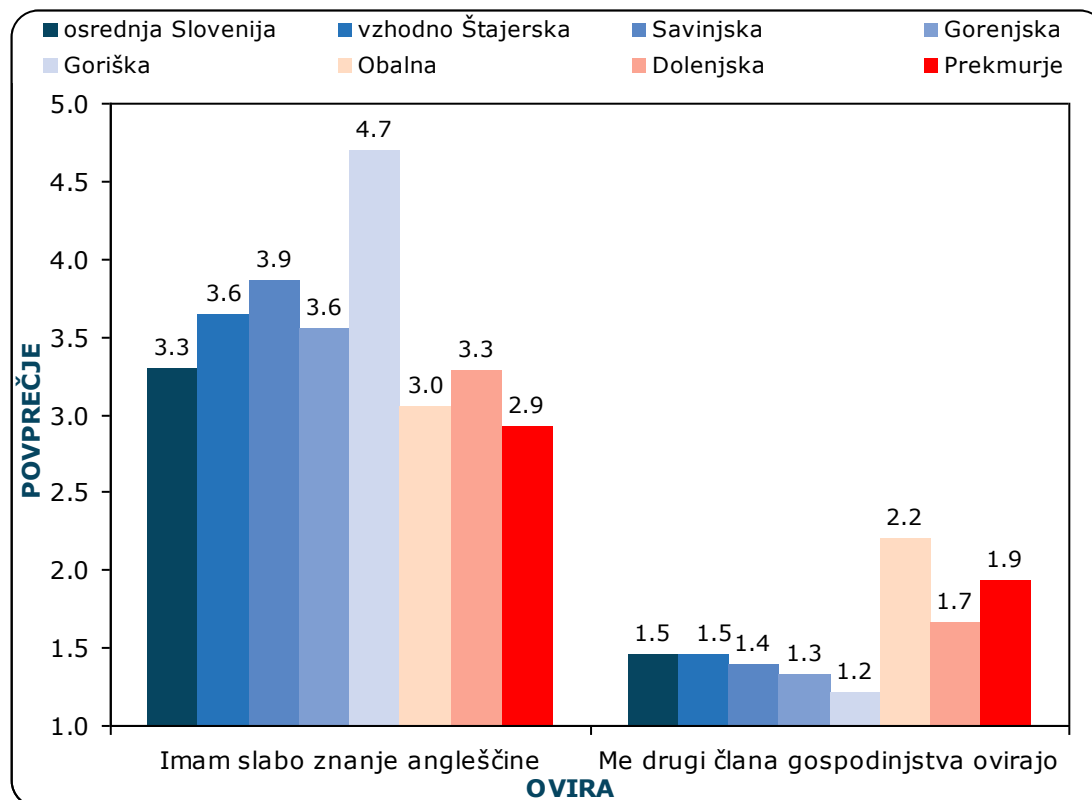
²⁰ Pri tem poudarjamo, da ugotovitev, zaradi majhnega števila enot v posameznih celicah, ne gre posploševati na celotno populacijo.

Slika 23: Primerjava povprečij za ovire *me drugi člani gospodinjstva ovirajo*, *tekoči stroški uporabe so preveliki*, *nimam ustreznega računalnika* in *me to preprosto ne zanima* glede na starost med neuporabniki interneta (vir podatkov: RIS 2009)

Pri **regijah**²¹ ugotavljamo statistične razlike pri dveh ovirah. Oviro *me drugi člani gospodinjstva ovirajo* v največji meri zaznavajo tisti iz Obalne regije, in sicer je razlika statistično značilna med Obalno regijo in sledečimi regijami: osrednja Slovenija, Savinjska in Goriška, kjer povsod z 90% gotovostjo trdimo, da to oviro bolj zaznavajo osebe iz Obalne regije; s 95% gotovostjo pa trdimo, da to oviro bolj zaznavajo tisti iz Obalne regije kot tisti z Gorenjske. Druga ovira, pri kateri nastanejo glede na regije statistično značilne razlike, je *imam slabo znanje angleščine*, ki jo v največji meri zaznavajo osebe iz Goriške regije, in sicer je statistično značilna razlika med njimi in osrednjo Slovenijo ter Obalno regijo (90% gotovost, da je to pomembnejši razlog za neuporabo interneta na Goriškem) in Prekmurjem (95% gotovost, da je to večja težava na Goriškem).

²¹ Naj na tem mestu še enkrat poudarimo, da ugotovitev, zaradi majhnega števila enot v posameznih celicah, ne moremo posploševati na celotno populacijo.

Slika 24: Primerjava povprečij za oviri *imam slabo znanje angleščine* in *me drugi člani gospodinjstva ovirajo* glede na regije med neuporabniki interneta (vir podatkov: RIS 2009)

9.2. Skupine neuporabnikov – RIS 2010

Neuporabnike interneta smo glede na to, kako močno zaznavajo posamezne razloge za neuporabo, razvrstili v skupine. Cilj razvrščanja je bil dobiti skupine, znotraj katerih so neuporabniki, ki so si čimbolj podobni, med seboj pa se skupine čimbolj razlikujejo. S hierarhično metodo razvrščanja (Wardova metoda, kvadrat evklidske razdalje) smo določili, v koliko skupin bi bilo najbolj smiselno razdeliti anketirance. Izkazalo se je, da je najbolj smiselna razdelitev v 4 skupine, kar smo preverili tudi z metodo voditeljev, na podlagi katere smo poiskali značilnosti skupin in jih poimenovali.

Spodnja tabela prikazuje povprečja posameznih ovir za vsako skupino.

Tabela 34: Povprečja zaznavanja razlogov za neuporabo interneta za skupine neuporabnikov interneta (vir podatkov: RIS 2009)

RAZLOG	SKUPINA				SKUPAJ
	prepričani	tehnološko deprivilegirani in nezainteresirani	Skeptiki brez internetnih spretnosti	neuporabniki brez razloga	
nimam dovolj časa	2.77	2.39	2.83	2.06	2.55
me drugi člani gospodinjstva ovirajo, mi to otežujejo ali preprečujejo	1.55	1.63	1.77	1.59	1.63
so tekoči stroški uporabe preveliki	3.36	1.53	2.14	1.89	2.36
nimam ustreznega računalnika	4.05	3.52	1.50	1.50	2.72
je nov računalnik predrag	3.97	1.97	1.65	1.97	2.54
je na internetu premalo koristnih in zanimivih vsebin	2.15	2.14	2.33	1.66	2.08
ga ne bi znal/a uporabljati	3.98	2.60	4.42	1.71	3.30
imam slabo znanje angleščine	4.20	2.83	3.63	2.10	3.31
sem že prestar/a oz. še premlad/a	3.87	2.38	3.52	2.26	3.13
me to preprosto ne zanima	3.96	3.66	3.55	2.89	3.55
nimam dostopa do interneta v gospodinjstvu	3.76	4.38	1.54	1.54	2.81
me skrbi za varnost pri uporabi interneta	3.16	1.61	2.42	1.84	2.37
pričakujem slabe izkušnje z nezaželeno pošto ali virusi	2.59	1.77	3.24	1.65	2.38
nimam zaupanja v informacije, ki so dostopne na internetu	2.65	2.10	2.65	1.78	2.34
imam telesno oviro, bolezen, posebne potrebne ali invalidnost	1.63	1.10	1.34	1.65	1.46

Poglejmo si sedaj, kakšne so značilnosti posameznih skupin, in sicer tako glede na povprečja pri posameznih razlogih kot tudi na demografske spremenljivke (spodnja tabela):

- Prva skupina, ki je največja, saj je v njej tretjina (33%) neuporabnikov, se je izkazala za najbolj problematično. Večino razlogov za neuporabo interneta namreč zaznava nadpovprečno, zaradi česar smo jo poimenovali kar **prepričani neuporabniki**. Približno povprečni so edino pri razlogu *me drugi člani gospodinjstva ovirajo ter je na internetu premalo koristnih in zanimivih stvari*. Oviro jim predstavljajo predvsem stroški, in sicer tako računalnika kot tekoči stroški uporabe, ter tudi slabo znanje angleščine, skrbi jih tudi za varnost pri uporabi interneta. Demografsko je v tej skupini, v primerjavi z ostalimi, več žensk (72%) ter približno enak delež oseb z nizko in srednjo izobrazbo (47% oz. 48%). V tej skupini je tudi najmanj mlajših od 46 let; člani skupine v najmanjši meri od vseh načrtujejo pričetek rabe interneta. Skratka, ta skupina ne kaže zanimanja za pričetek uporabe interneta, nima zanimanja za internet ter ima preveč razlogov za neuporabo.

- V drugi skupini je nekaj manj kot petina (19%) neuporabnikov. To je skupina, ki določene razloge zaznava podpovprečno, spet druge pa nadpovprečno. Največja razloga za neuporabo interneta sta to, da nimajo ustreznega računalnika in da nimajo dostopa do interneta v gospodinjstvu. Bolj kot ostale skupine, z izjemo »prepričanih neuporabnikov«, jih uporaba interneta tudi ne zanima. Ravno zaradi tega smo jih poimenovali **tehnološko deprivilegirani in nezainteresirani neuporabniki**. Na drugi strani jim najmanj od vseh skupin oviro predstavljajo stroški (uporabe in računalnika) in varnost pri uporabi interneta. Podpovprečno zaznavajo tudi ovire kot so pomanjkanje časa, znanja, zaupanja v informacije na internetu, to, da so že prestari oz. še premladi ter da pričakujejo slabe izkušnje z nezaželeno pošto ali virusi. Kaže se torej predvsem pomanjkanje zanimanja za uporabo interneta. Demografsko je v primerjavi z ostalimi skupinami, manj žensk le še v skupini »skeptiki brez internetnih spretnosti«. Izobrazbeno gledano je, v primerjavi z ostalimi, v tej skupini največ oseb z visoko izobrazbo (8%). Glede na starost je to najmlajša skupina, v njej so namreč vse osebe, mlajše od 30 let, ter največ tistih, starih med 30 in 45 let (11%). Ta skupina tudi v primerjavi z ostalimi najbolj načrtuje pričetek rabe interneta (takih je 54% oseb v skupini), kar je zanimivo, saj so sami oviro *to me ne zanima* ocenili v povprečju, kot smo omenili že zgoraj, zelo visoko (višje le še »prepričani neuporabniki«).
- V tretji skupini je četrtnina (25%) neuporabnikov interneta. Tej skupini največji oviri pri uporabi interneta predstavljata pomanjkanje znanja in to, da pričakujejo slabe izkušnje z nezaželeno pošto in virusi. Glede na te značilnosti smo ji dali ime **skeptiki brez internetnih spretnosti**. Kaže se tudi pomanjkljivo znanje angleščine, pomanjkanje časa in zaupanja v informacije, dostopne na internetu. Najbolj od vseh skupin tudi menijo, da je na internetu premalo zanimivih in koristnih vsebin. Na drugi strani jim stroški ne predstavljajo ovire. Demografsko je v tej skupini, v primerjavi z ostalimi, največ moških (52%) ter največ oseb s srednjo izobrazbo (65%) oz. najmanj z nižjo (33%). Takoj za skupino »tehnološko deprivilegirani in nezainteresirani neuporabniki« tudi najbolj načrtujejo rabo interneta (53%).
- Četrta skupina, v kateri je 23% neuporabnikov, večino ovir zaznava podpovprečno. Poimenovali smo jo **neuporabniki brez razloga**. Rečemo

lahko, da ne vidijo razlogov za neuporabo interneta, tako je težko govoriti o tem, zakaj interneta ne uporabljajo, saj je tudi ovira *me to preprosto ne zanima* ocenjena najnižje med vsemi skupinami. Demografsko je v skupini največ žensk (67%) v primerjavi z vsemi ostalimi skupinami, najmanj oseb, starejših od 60 let (38%), in največ tistih, starih med 46 in 60 leti (55%). Največ je tudi oseb z nižjo izobrazbo (54%), več tistih z višjo pa je le še v skupini »tehnološko deprivilegirani in nezainteresirani neuporabniki«. Zanimivo je, da navkljub temu, da ne vidijo ovir za uporabo interneta, pričetka uporabe ne načrtujejo – manj jo načrtujejo le še »prepričani neuporabniki«.

Tabela 35: Sestava skupin neuporabnikov interneta glede na spol, izobrazbo, starost in načrtovanje pričetka rabe interneta (vir podatkov: RIS 2009)

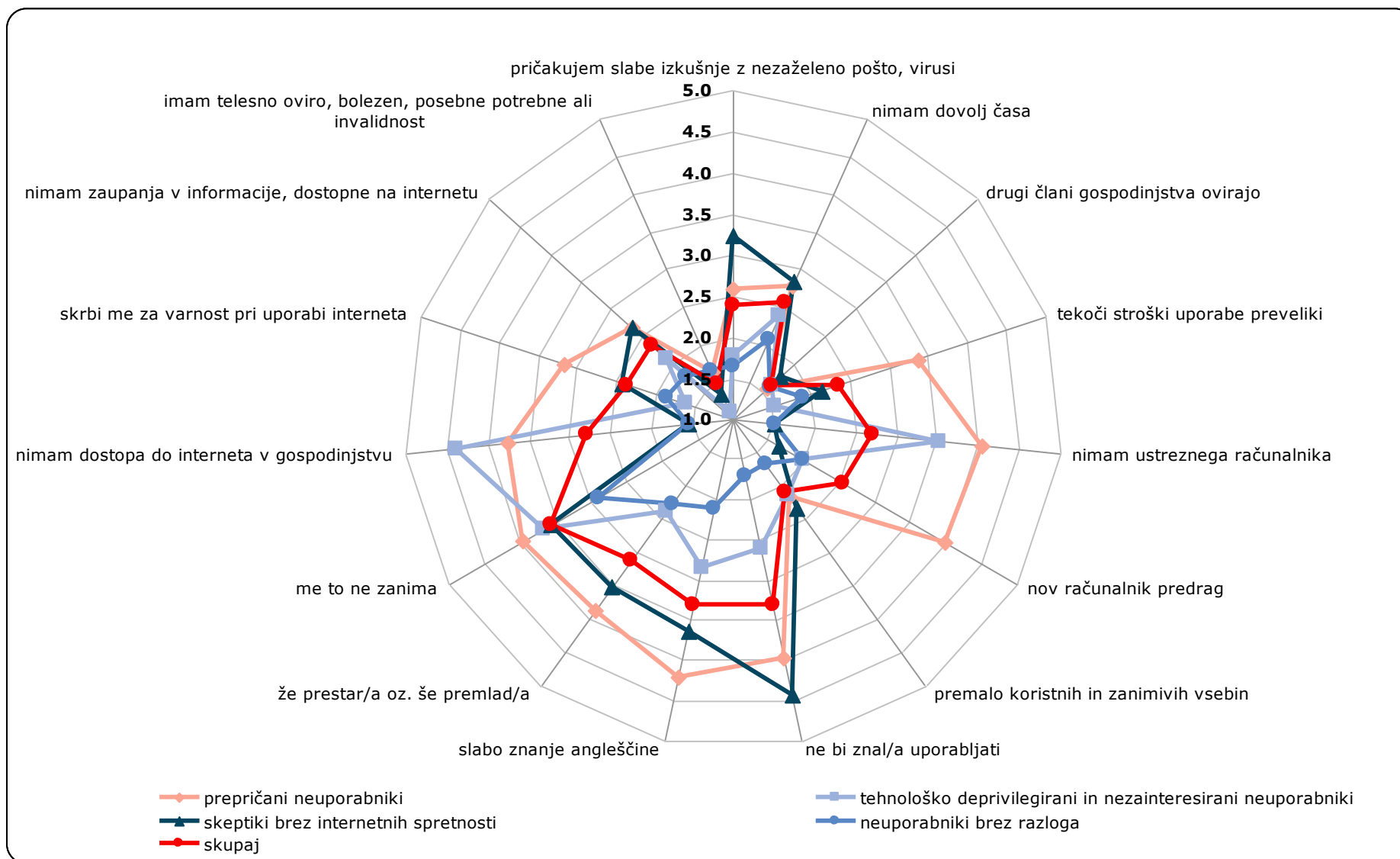
		prepričani		tehnološko deprivilegirani in nezainteresirani		skeptiki brez internetnih spretnosti		neuporabniki brez razloga		SKUPAJ	
		N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
SPOL	Moški	17	28.3	15	42.9	24	52.2	14	33.3	70	38.3
	Ženski	43	71.7	20	57.1	22	47.8	28	66.7	113	61.7
IZOBRAZBA	Nižja	28	46.7	15	42.9	15	32.6	23	53.5	81	44.0
	Srednja	29	48.3	17	48.6	30	65.2	17	39.5	93	50.5
	Višja	3	5.0	3	8.6	1	2.2	3	7.0	10	5.4
STAROST	Manj kot 30	0	0.0	2	5.7	0	0.0	0	0.0	2	1.1
	30 – 45	3	5.0	4	11.4	4	8.7	3	7.1	14	7.7
	46 – 60	27	45.0	14	40.0	23	50.0	23	54.8	87	47.5
	Več kot 60	30	50.0	15	42.9	19	41.3	16	38.1	80	43.7
NAČRTOVANJE RABE	Da	24	40.7	19	54.3	24	53.3	17	42.5	84	46.9
	Ne	35	59.3	16	45.7	21	46.7	23	57.5	95	53.1
SKUPAJ		60	32.7	35	19.2	46	25.1	42	23.1	183	100

Slika na naslednji strani prikazuje povprečja zaznavanja posameznih razlogov za neuporabo interneta za vsako izmed skupin neuporabnikov ter tudi skupno povprečje.

Razvidno je, da so večje razlike med povprečji med skupinami predvsem pri ovirah *slabo znanje angleščine, ne bi znal/a uporabljati* ter tudi *nov računalnik je predrag*. Razlike so kar velike tudi pri oviri *sem že prestar/a oz. še premlad/a*, in sicer odstopata skupini »prepričani neuporabniki« in »tehnološko deprivilegirani

in nezainteresirani neuporabniki«. Slednja skupina izstopa tudi pri oviri *skrbi me za varnost pri uporabi interneta*, medtem ko so si druge skupine dokaj blizu.

Razlike so majhne med povprečji pri ovirah *nimam dovolj časa, me drugi člani gospodinjstva ovirajo* in *nimam zaupanja v informacije, dostopne na internetu*. O majhnih razlikah lahko govorimo tudi pri ovirah *tekoči stroški uporabe so preveliki*, kjer odstopajo le »prepričani neuporabniki«; *nimam dostopa do interneta v gospodinjstvu*, kjer zopet odstopajo »prepričani neuporabniki« in »deprivilegirani in nezainteresirani neuporabniki«; ter *pričakujem slabe izkušnje z nezaželeno pošto ali virusi*, kjer odstopajo »skeptiki brez internetnih spretnosti«.

Slika 25: Povprečja zaznavanja posameznih razlogov za neuporabo interneta za skupine neuporabnikov interneta (vir podatkov: RIS 2009)

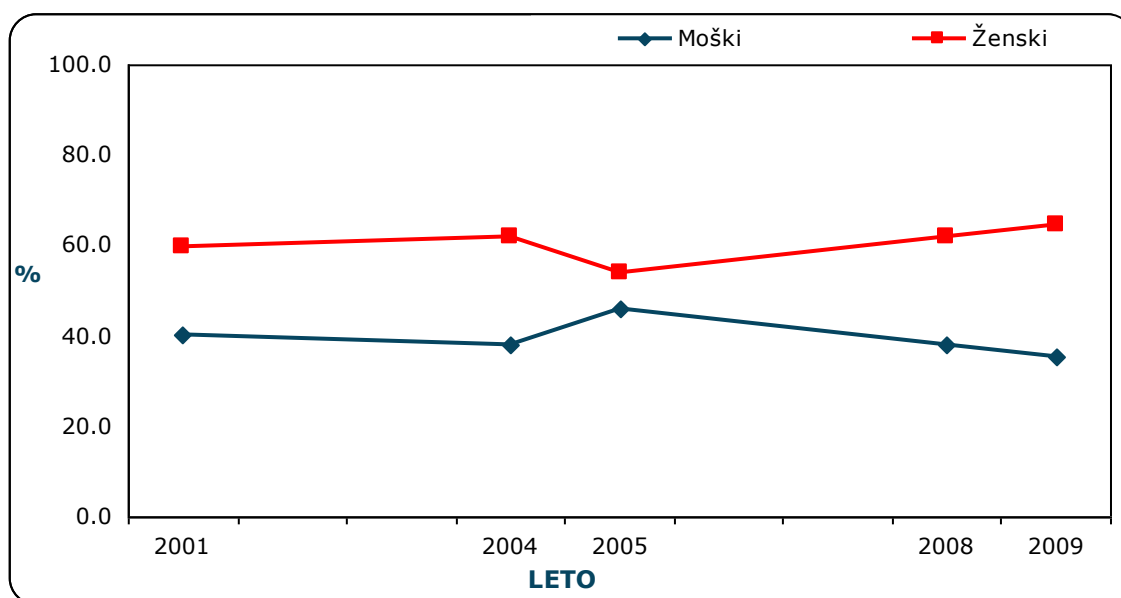
9.3. Neuporabniki skozi čas

Najprej primerjamo demografsko strukturo neuporabnikov skozi čas (spodnja tabela) po podatkih RIS iz let 2001, 2004, 2005, 2008 in 2009.

Tabela 36: Sestava neuporabnikov glede na spol, starost in izobrazbo skozi leta (2001, 2004, 2005, 2008 in 2009) (vir podatkov: RIS)

		2001		2004		2005		2008		2009	
		N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
SPOL	Moški	66	40.4	114	38.0	231	46.2	148	38.1	103	35.5
	Ženski	98	59.6	187	62.0	269	53.8	240	61.9	187	64.5
STAROST	Manj kot 30	26	16.1	36	11.9	28	5.6	13	3.4	2	0.6
	30 – 45	36	21.9	74	24.6	86	17.2	75	19.5	15	5.3
	46 – 60	52	31.8	119	39.7	198	39.6	207	53.8	124	42.9
	Nad 60	49	30.2	71	23.8	188	37.6	90	23.4	148	51.1
IZOBRAZBA	Srednja šola ali manj	136	83.8	271	90.0	471	94.2	356	92.0	269	93.0
	Več kot srednja šola	11	7.1	9	3.1	16	3.2	28	7.2	16	5.7
	Šolajoči	15	9.1	21	6.9	13	2.6	3	0.8	2	0.6
SKUPAJ		164	100	302	100	500	100	388	100	288	100

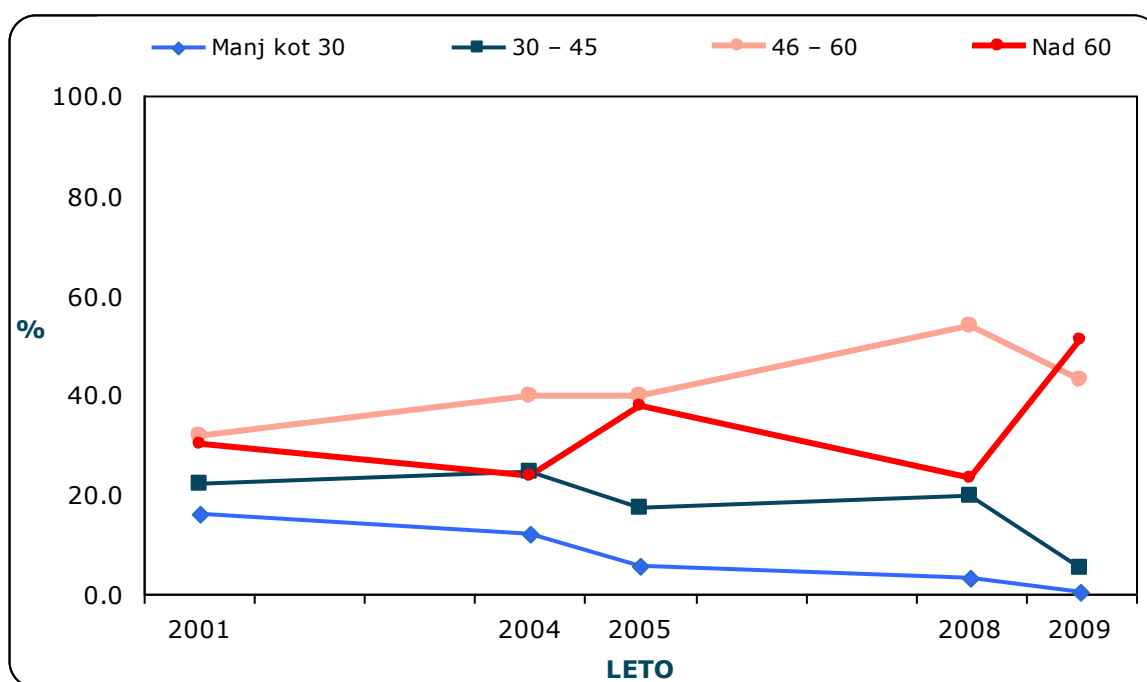
Kot razberemo tudi iz spodnje slike, je v vseh letih med neuporabniki več žensk, v zadnjih dveh letih se je odstotek žensk glede na moške celo povečal.

Slika 26: Spolna sestava neuporabnikov skozi leta (2001, 2004, 2005, 2008 in 2009) (vir podatkov: RIS)

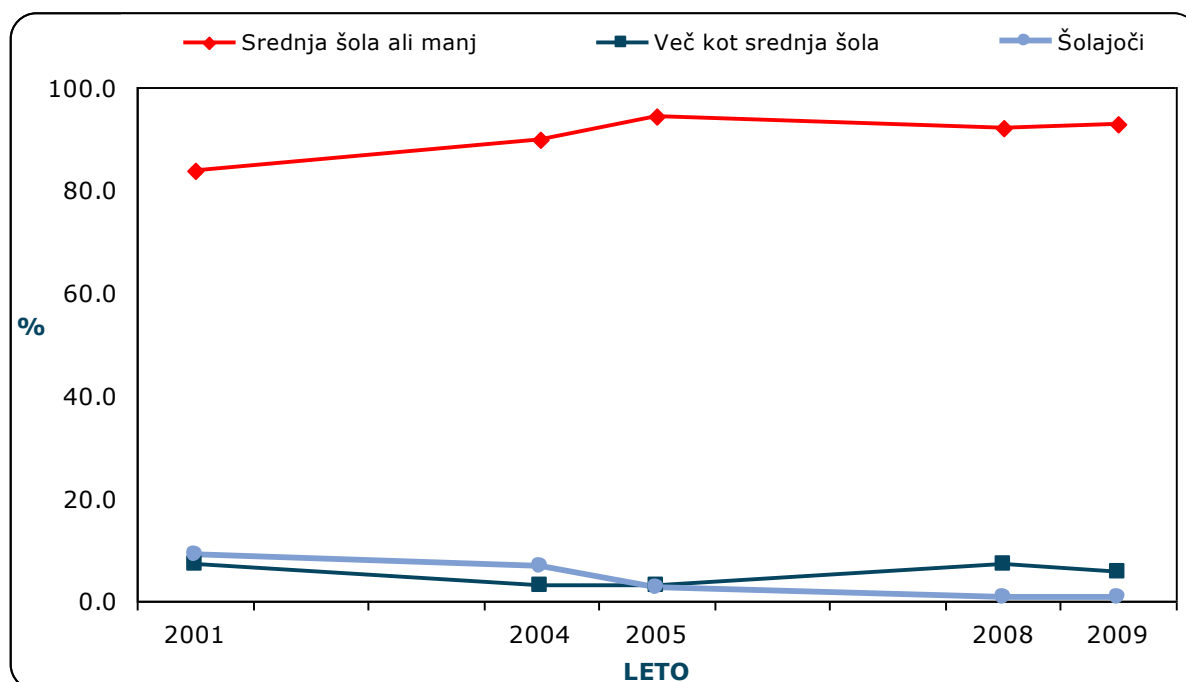
Tudi glede na starost (spodnja slika) ugotavljamo, da je med neuporabniki največ najstarejših, tj. tistih, starejših od 60 let, njihov delež se skozi leta celo

povečuje. Po podatkih RIS se kaže, da se delež mlajših od 30 let skozi leta zmanjšuje (leta 2001 16%, 2004 12%, 2005 6%, 2008 3% in 2009 le še 1%), podobno velja za starostno skupino med 30 in 45 leti. Delež oseb, starih med 46 in 60 leti, se je v primerjavi z letom 2008 povečal ter je približno na ravni let 2004 in 2005.

Slika 27: Starostna sestava neuporabnikov skozi leta (2001, 2004, 2005, 2008 in 2009) (vir podatkov: RIS)

Spodnja slika kaže še, kako se spreminja izobrazbena sestava neuporabnikov. Delež šolajočih med neuporabniki interneta je zanemarljiv, malo je tudi tistih z več kot srednjo šolo, kaže se, da se njihov delež nekoliko manjša. Največ neuporabnikov ima torej doseženo končano srednjo šolo ali manj.

Slika 28: Izobrazbena sestava neuporabnikov skozi leta (2001, 2004, 2005, 2008 in 2009) (vir podatkov: RIS)

Povzetek medčasovne primerjave neuporabnikov po socio-demografskih značilnostih nam pokaže, da lahko spreminjanje strukture skupine neuporabnikov razlagamo z dvema učinkoma:

- *z generacijsko razlago razlik* (spremembe vrednosti merjenega pojava so delno posledica menjavanja generacij – mlajše generacije skoraj v celoti prevzemajo uporabo naprednejših tehnologij (interneta) in nadomeščajo starejše generacije, ki le-to prevzemajo v manjši meri) in
- *učinkom življenjskega cikla* (delno spremembe deležev (ne)uporabnikov nastanejo zaradi prehoda v drugi življenjski cikel, na kar nakazujejo tudi npr. nekateri navedeni razlogi za neuporabo interneta –*upokožitev* ali *odhod otroka oz. osebe z dostopom do interneta*).

Zaradi zamika generacij oz. prevzemanja uporabe IKT, na kar vpliva tudi življenjski cikel, dobimo predstavljeni trend – v skupini neuporabnikov je vedno večji delež starejših in nižje izobraženih oseb.

9.4. Časovna primerjava pomembnosti ovir med neuporabniki interneta

Sedaj pozornost preusmerjamo k razlogom za neuporabo interneta med neuporabniki. Na začetku poudarjamo, da so bili v posameznih letih neuporabniki interneta definirani drugače oz. so bila sama vprašanja zastavljena nekoliko drugače. Tako medsebojno primerjamo naslednje skupine iz posameznih let:

- **2001:** respondenti, ki interneta ne uporabljajo niti ne razmišljajo o uporabi od doma;
- **2004, 2005, 2008 in 2009:** neuporabniki interneta.

Poglavje je sestavljeno tako, da najprej prikažemo splošno analizo pomembnosti ovir, tj., kako se je pomembnost ovir oz. razlogov za neuporabo spreminjala med vsemi neuporabniki, nato pa še, kakšni so trendi glede na spol.

9.4.1. Splošna analiza pomembnosti ovir

Spodnja tabela prikazuje povprečja pomembnosti posameznih ovir za leta 2001, 2004, 2005, 2008 in 2009. Prikazane so ovire, ki se pojavljajo vsaj v dveh letih.

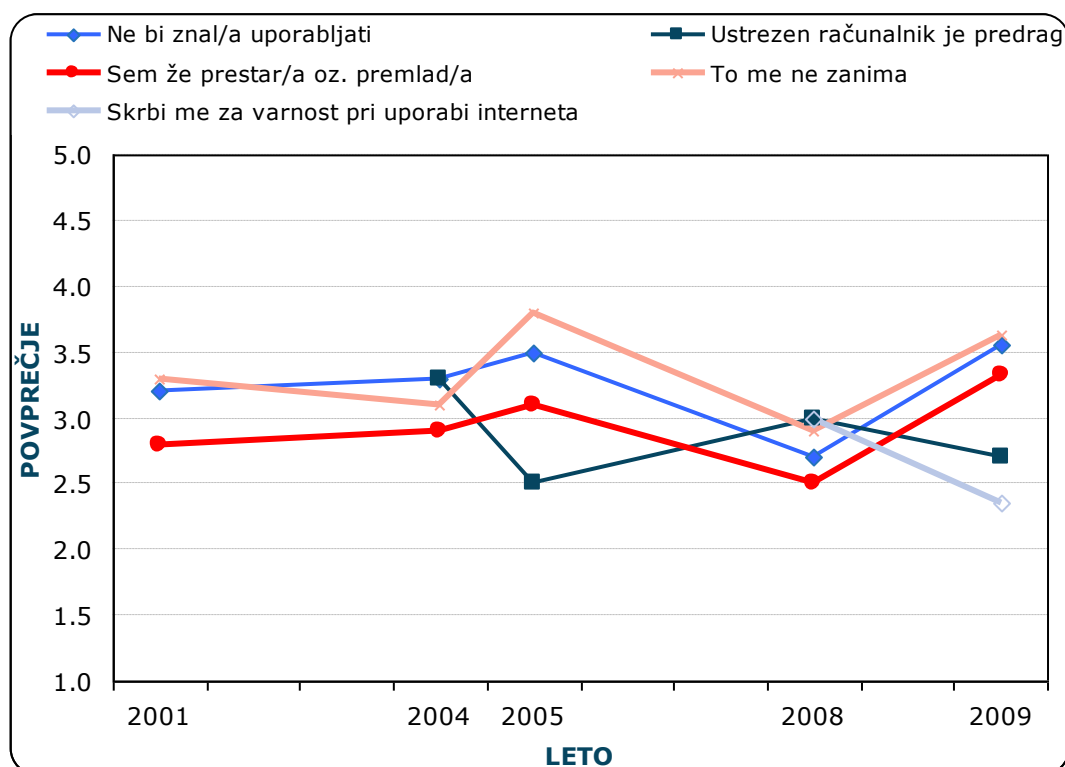
Tabela 37: Pomembnost ovir za neuporabo interneta med leti 2001, 2004, 2005, 2008 in 2009 (vir podatkov: RIS)²²

OVIRA	LETO									
	2001		2004		2005		2008		2009	
	N	pov.	N	pov.	N	pov.	N	pov.	N	pov.
Ne bi znal/a uporabljati	140	3.2	299	3.3	492	3.5	384	2.7	273	3.56
Ustrezen računalnik je predrag	//	//	292	3.3	475	2.5	369	3.0	256	2.71
Sem že prestar/a oz. premlad/a	158	2.8	296	2.9	497	3.1	384	2.5	279	3.33
To me ne zanima	153	3.3	299	3.1	494	3.8	379	2.9	276	3.63
Skrbi me za varnost pri uporabi interneta	//	//	//	//	//	//	181	3.0	248	2.35
Nimam dovolj časa	//	//	294	2.7	494	2.0	382	2.7	270	2.44
Premalo je koristnih in zanimivih stvari	//	//	241	1.9	423	1.6	344	2.2	227	2.07
Slabo znanje angleščine	//	//	298	3.9	495	3.6	//	//	274	3.48
Tekoči stroški uporabe so preveliki	144	3.4	274	3.2	470	2.6	//	//	250	2.58
Drugi člani gospodinjstva me ovirajo	//	//	295	1.3	496	1.1	//	//	269	1.52

²² Oznaka // v tabeli pomeni, da po določeni oviri v posameznem letu nismo spraševali.

Spodnja slika prikazuje trende prvih petih ovir. Analizirajmo, kakšni so:

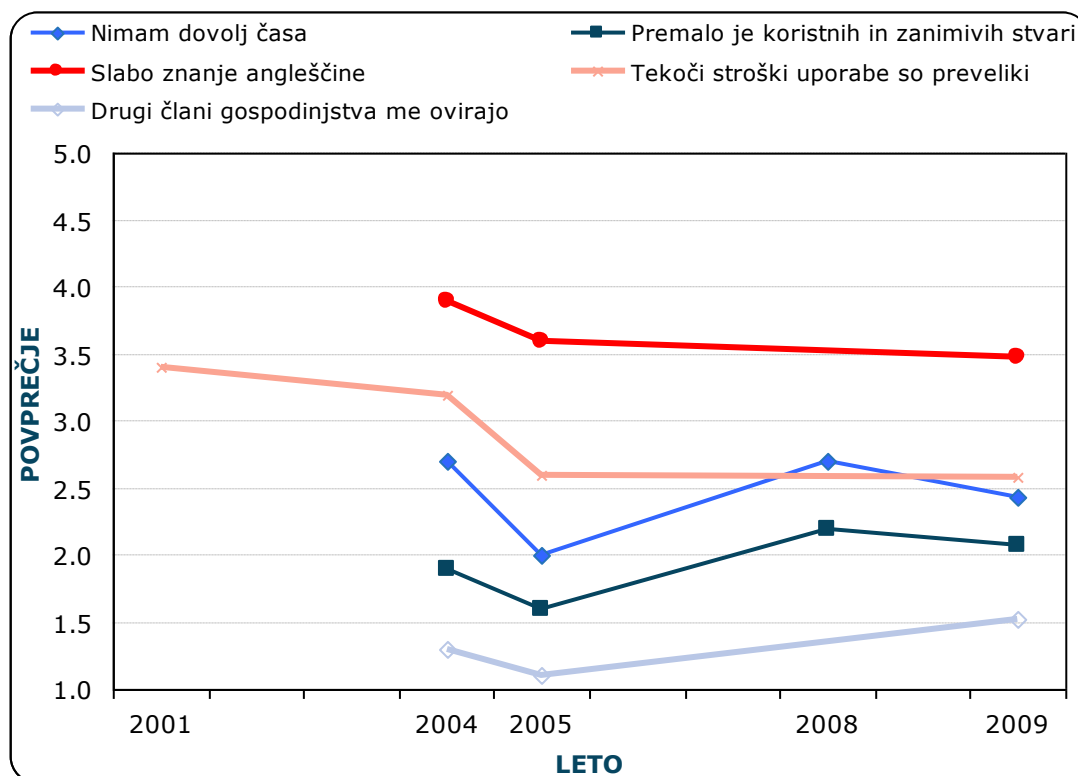
- Za oviro *ne bi znal/a uporabljati* se kaže, da je med letoma 2001 in 2005 pridobivala na pomembnosti; med letoma 2005 in 2008 je pomembnost padla na najnižjo točko izmed vseh let, nato pa do leta 2009 zopet narasla na najvišjo točko. Je pa to v vseh letih ena izmed pomembnejših ovir.
- Tudi ovira *sem že prestar/a oz. premlad/a* nima jasnega trenda – med letoma 2001 in 2005 se njena pomembnost rahlo zvišuje, nato do leta 2008 močno pade, v letu 2009 pa se zopet dvigne, in to kar na najvišjo točko.
- Po oviri *skrbi me za varnost pri uporabi interneta* smo spraševali samo v letih 2008 in 2009, in sicer je njena pomembnost med letoma padla.
- Pri oviri *ustrezen računalnik je predrag* se kaže, da je pomembnost med letoma 2004 in 2005 močno padla, se nato rahlo povečala do leta 2008, nato pa spet padla v 2009. Kaže se trend padanja pomembnosti te ovire.
- Ovira *to me ne zanima* nima jasnega trenda – med letoma 2001 in 2004 je njena pomembnost rahlo padla, se nato povečala do leta 2005, nato v letu 2008 spet padla približno na vrednost iz leta 2004; v letu 2009 pa se je povečala.

Slika 29: Pomembnost ovir (povprečne vrednosti) za neuporabo interneta med leti 2001, 2004, 2005, 2008 in 2009 (1) (vir podatkov: RIS)

Poglejmo si še trende ostalih ovir (spodnja slika):

- Pomembnost ovire *nimam dovolj časa* je med letoma 2004 in 2005 padla, se nato povečala do leta 2008, nato pa zopet padla v letu 2009.
- *Slabo znanje angleščine* se je v vseh letih, ko smo po njej spraševali, izkazala za eno izmed pomembnejših ovir, vendar se njena pomembnost manjša – predvsem je viden padec pomembnosti med letoma 2004 in 2005, medtem je zmanjšanje pomembnosti med letoma 2005 in 2009 manjše.
- *Drugi člani gospodinjstva me ovirajo* je na drugi strani v vseh letih ena izmed manj pomembnih ovir za neuporabo interneta. Med letoma 2004 in 2005 se je njena pomembnost celo nekoliko zmanjšala, do leta 2009 pa se je zopet povečala, in sicer na najvišjo vrednost izmed vseh opazovanih let.
- Trend ovire *premalo je koristnih in zanimivih stvari* ni popolnoma izrazit, vendar lahko v splošnem rečemo, da se njena pomembnost veča. Namreč, kaže se, da je povprečna ocena pomembnosti ovire v letih 2008 in 2009, čeprav se je rahlo zmanjšala, večja kot je bila v letih 2004 in 2005.
- Na drugi strani je jasno vidno, da se pomembnost ovire *tekoči stroški uporabe* so preveliki, zmanjšuje skozi leta, čeprav med letoma 2005 in 2009 zelo rahlo.

Slika 30: Pomembnost ovir (povprečne vrednosti) za neuporabo interneta med leti 2001, 2004, 2005, 2008 in 2009 (2) (vir podatkov: RIS)

Na podlagi primerjave rangov pomembnosti ovir v posameznih letih in povprečij lahko identificiramo ovire, ki se v vseh letih izkažejo za pomembne, manj pomembne ipd.

Za manj pomembne ovire se vedno izkažejo ovire *me drugi člani gospodinjstva ovirajo*, ki je vedno najmanj pomembna ovira, tudi povprečje je v posameznih letih zelo podobno (največja razlike le 0.5 ocene). Ovira *sem že prestar/a oz. še premlad/a* prav tako večinoma ni med pomembnejšimi ovirami, malce bolj je pomembna v letih 2005 in 2009, težko pa rečemo, da ali pridobiva ali izgublja na pomenu. Nekaj podobnega velja za oviro *nimam dovolj časa*, ki je med manj pomembnimi, le v letu 2008 je bila nekje v sredini.

Za pomembne ovire se v vseh letih izkažejo:

- *to me ne zanima*, ki le v letu 2004 ni bila med prvimi tremi ovirami;
- *slabo znanje angleščine*, vedno med prvimi tremi ovirami po pomembnosti, vendar njena pomembnost pada in
- *ne bi znal/a uporabljati*, pri kateri sicer težko govorimo o trendu, saj v določenih letih pomembnost pada, v drugih pa narašča.

Za oviro *ustrezen računalnik je predrag* je značilno, da je bila v letih 2004 in 2008 med pomembnejšimi, v letih 2005 in 2009 pa ne. V grobem lahko rečemo, da pomembnost pada. Močno pada tudi pomembnost ovire *tekoči stroški uporabe so preveliki*, kar je razvidno tako iz padajočih povprečnih ocen kot tudi iz rangov. Zanimiva pa je ovira *skrbi me za varnost pri oviri interneta*, kjer se kaže, da je bila v letu 2008 to najpomembnejša ovira, v letu 2009 pa šele na osmem mestu (od desetih ovir, ki jih primerjamo).

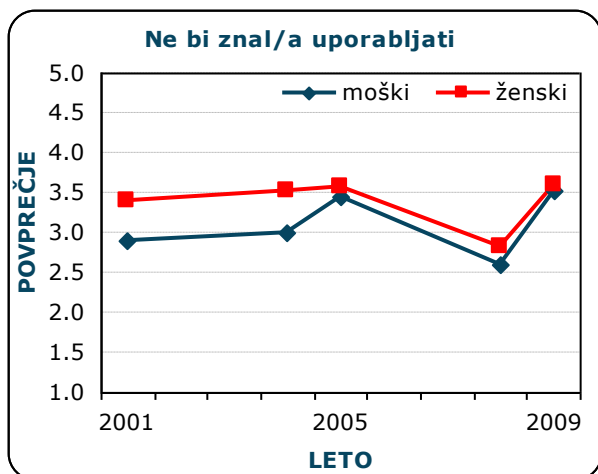
Na podlagi vsega zapisanega torej težko govorimo o trendih, jasni so za ovire *slabo znanje angleščine*, *tekoči stroški uporabe so preveliki* in *skrbi me za varnost pri uporabi interneta*, kjer pomembnost pada. Lahko rečemo še, da nekoliko narašča pomembnost ovire *premalo je koristnih in zanimivih stvari*, za druge razloge pa težko prepoznamo trende.

9.4.2. Pomembnost ovir glede na spol

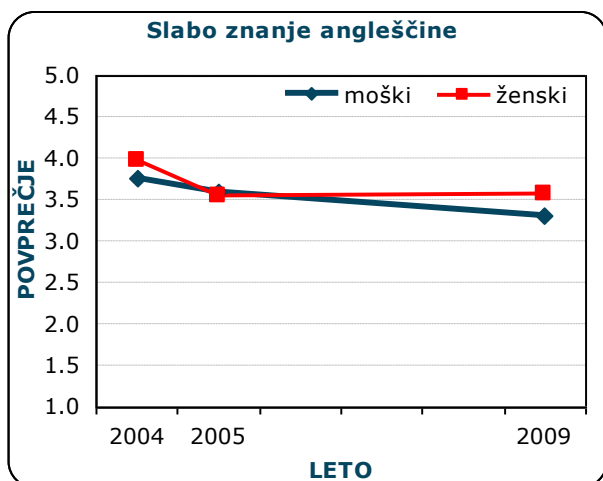
V podpoglavju analiziramo, kako se je pomembnost ovir spreminjala skozi čas glede na **spol** med neuporabniki interneta. Pri tem primerjamo ovire, ki se pojavljajo vsaj v 3 letih (spodnja tabela).

Tabela 38: Pomembnost ovir za neuporabo interneta med leti 2001, 2004, 2005, 2008 in 2009 glede na spol (vir podatkov: RIS)

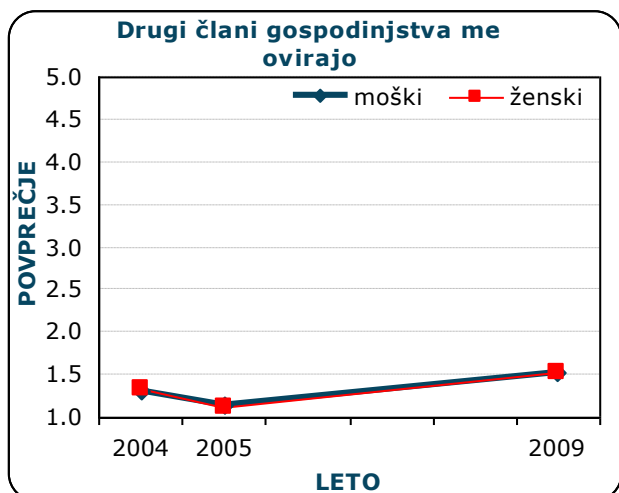
OVIRA	LETO	SPOL		SKUPAJ
		moški	ženski	
Ne bi znal/a uporabljati	2001	2.90	3.40	3.17
	2004	2.99	3.53	3.33
	2005	3.46	3.58	3.53
	2008	2.61	2.82	2.74
	2009	3.52	3.59	3.56
Ustrezen računalnik je predrag	2004	3.01	3.51	3.32
	2005	2.54	2.54	2.54
	2008	2.72	3.12	2.96
	2009	2.72	2.70	2.71
To me ne zanima	2001	3.20	3.30	3.28
	2004	2.88	3.26	3.11
	2005	3.65	3.91	3.79
	2008	2.84	2.98	2.93
	2009	3.38	3.77	3.63
Sem že prestar/a oz. premlada	2001	2.80	2.80	2.83
	2004	2.94	2.84	2.88
	2005	3.00	3.18	3.09
	2008	2.59	2.46	2.51
	2009	3.51	3.23	3.33
Nimam dovolj časa	2004	2.64	2.71	2.68
	2005	2.06	1.91	1.98
	2008	2.86	2.61	2.71
	2009	2.39	2.47	2.44
Premalo je koristnih in zanimivih stvari	2004	2.13	1.67	1.86
	2005	1.69	1.55	1.61
	2008	2.23	2.15	2.18
	2009	2.21	1.99	2.07
Tekoči stroški uporabe so preveliki	2001	3.20	3.60	3.44
	2004	3.01	3.32	3.20
	2005	2.51	2.58	2.55
	2009	2.44	2.65	2.58
Drugi člani gospodinjstva me ovirajo	2004	1.32	1.33	1.33
	2005	1.14	1.13	1.14
	2009	1.52	1.52	1.52
Slabo znanje angleščine	2004	3.77	3.98	3.90
	2005	3.59	3.55	3.57
	2009	3.30	3.58	3.48

Slika 31: Časovni pregled pomembnosti ovire *ne bi znal/a uporabljati* glede na spol (vir podatkov: RIS)

Slika 32: Časovni pregled pomembnosti ovire *slabo znanje angleščine* glede na spol (vir podatkov: RIS)

Slika 33: Časovni pregled pomembnosti ovire *drugi člani gospodinjstva me ovirajo* glede na spol (vir podatkov: RIS)

Za oviro *ne bi znal/a uporabljati* opazamo, da je trend pomembnosti za oba spola enak. Med leti 2001 in 2005 je pomembnost naraščala, nato padla do leta 2008, v letu 2009 pa se je zopet povečala. V vseh letih velja, da so oviro kot pomembnejšo zaznavale ženske, postaja pa ta razlika vedno manjša.

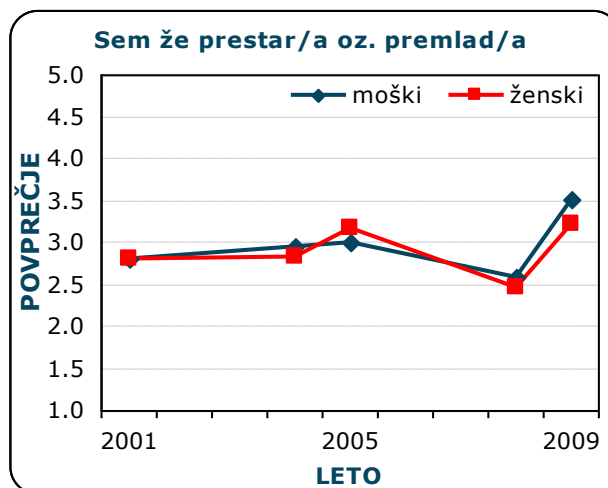
Ovira, ki se prav tako nanaša na znanje, in sicer *slabo znanje angleščine*, dosega visoke povprečne ocene. Pomembnost v času sicer pri obeh spolih pada, predvsem je pri obojih viden padec med letoma 2004 in 2005, medtem ko je med letoma 2005 in 2009 večji padec značilen predvsem za moške, za ženske ne. Slednje v vseh letih, razen v letu 2005, ko je bilo povprečje zelo podobno, tudi v večji meri zaznavajo to oviro.

Ovira *drugi člani gospodinjstva me ovirajo* je ovira, ki v vseh letih dobiva najnižje povprečne ocene, je torej najmanj pomemben razlog za neuporabo interneta. Kot je razvidno tudi iz slike, so povprečja pri obeh spolih zelo podobna, tako se tudi trendni črti zelo prekrivata.

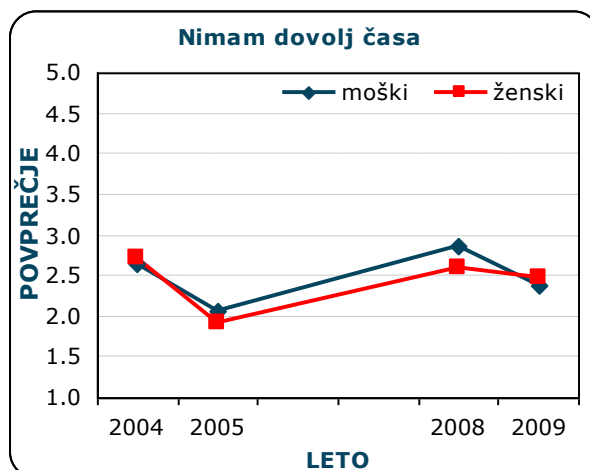
Pri oviri *sem že prestar/a oz. premlad/a* je razlika med povprečji med spoloma majhna, podobna sta tudi trenda pomembnosti. Opažamo namreč rahlo naraščanje pomembnosti ovire med leti 2001 in 2005, nato padanja do 2008 in povečanje do 2009. V nekaterih letih jo bolj zaznavajo ženske, v drugih moški.

Tudi trend ovire *nimam dovolj časa* je približno enak pri obeh spolih, in sicer je pomembnost med letoma 2004 in 2005 padla, nato narasla do 2008 in zopet padla do leta 2009, pri moških bolj kot pri ženskah. Podobna so tudi povprečja med spoloma, le v letu 2008 nekoliko višjo oceno tej oviri dajejo moški. Rečemo lahko, da v letih 2005 in 2008 v nekoliko večji meri to oviro zaznavajo moški, medtem ko sta povprečji v letih 2004 in 2009 zelo podobni.

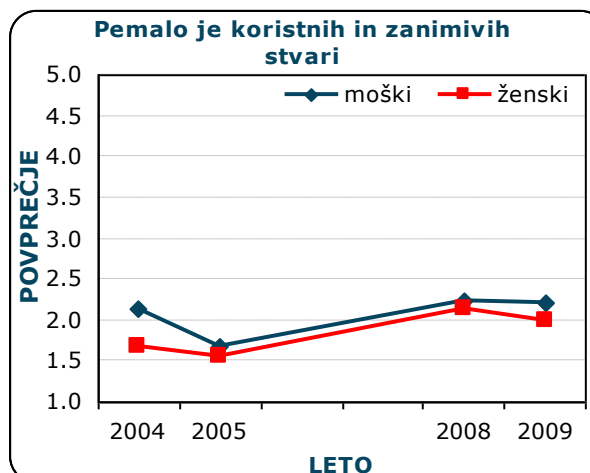
Ovira *premalo je koristnih in zanimivih stvari* dobiva v vseh letih dokaj nizke povprečne ocene (pod 2.5). Zopet je trend pomembnosti zelo podoben pri obeh spolih: med letoma 2004 in 2005 je viden padec, nato naraščanje do leta 2008 in do leta 2009 rahel padec (pri ženskah) oz. skoraj brez spremembe (pri moških). Razlike med povprečji so tudi pri tej oviri zelo majhne, jo pa v vseh letih bolj zaznavajo moški.

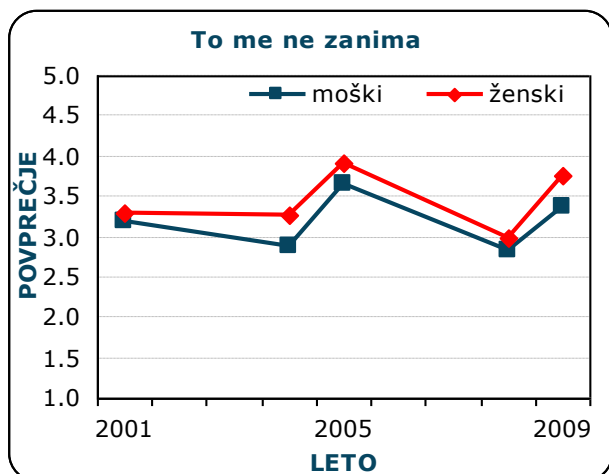
Slika 34: Časovni pregled pomembnosti ovire *sem že prestar/a oz. premlad/a* glede na spol (vir podatkov: RIS)

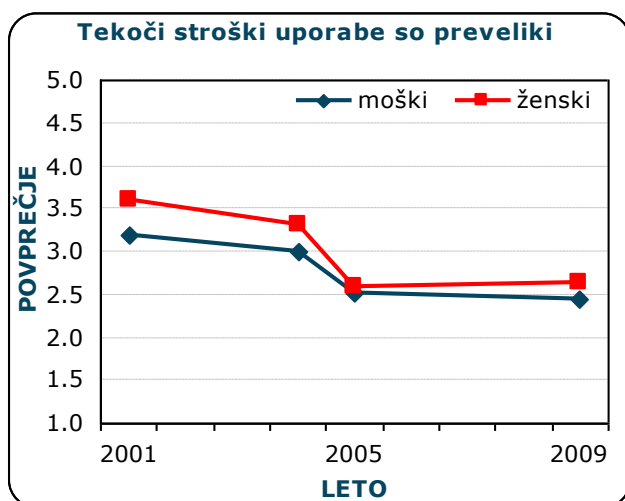
Slika 35: Časovni pregled pomembnosti ovire *nimam dovolj časa* glede na spol (vir podatkov: RIS)

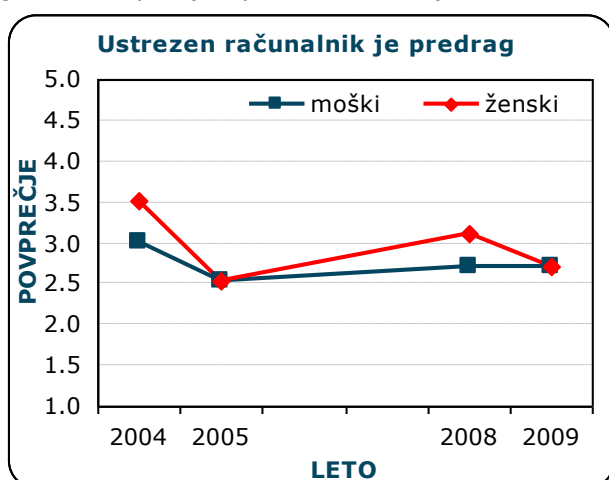
Slika 36: Časovni pregled pomembnosti ovire *premalo je koristnih in zanimivih stvari* glede na spol (vir podatkov: RIS)

Slika 37: Časovni pregled pomembnosti ovire *to me ne zanima* glede na spol (vir podatkov: RIS)

Slika 38: Časovni pregled pomembnosti ovire *tekoči stroški uporabe so preveliki* glede na spol (vir podatkov: RIS)

Slika 39: Časovni pregled pomembnosti ovire *ustrezen računalnik je predrag* glede na spol (vir podatkov: RIS)

Pri oviri *to me ne zanima* je zopet trend enak pri obeh spolih, v letu 2009 je pomembnost te ovire celo večja kot v vseh letih razen v letu 2005. Sicer je razlika med povprečjem zaznavanja majhna in ostaja približno enaka. Ženske to oviro v vseh letih bolj zaznavajo.

Ovira *tekoči stroški uporabe so preveliki* je ovira, ki jo v vseh letih bolj zaznavajo ženske, sicer pa razlika med povprečji med spoloma v zadnjih letih pada. Tudi trend pomembnosti je pri obeh spolih enak – med letoma 2001 in 2005 je viden padec, med letoma 2005 pa rahel dvig pomembnosti pri ženskah oz. rahel padec pri moških. Medtem ko je bila v letih 2001 in 2005 to še pomembna ovira, v letih 2008 in 2009 temu ni več tako.

Trend ovire *ustrezen računalnik je predrag* je pri obeh spolih enak. Med letoma 2004 in 2005 je pomembnost padala, se nato do leta 2008 povečala (pri ženskah bolj močno kot pri moških), nato pa do leta 2009 padla. V letih 2005 in 2009 sta oba spola oviri pripisovala približno enako povprečno oceno, medtem ko je bila razlika v letih 2004 in 2008 večja, vendar v slednjem manjša kot v letu 2004. Rečemo lahko torej, da se razlika v zaznavanju tega razloga med spoloma manjša.

Zgornja analiza nam je pokazala, da so trendi pomembnosti pri obeh spolih pri večini ovir enaki oz. zelo podobni. Tudi razlika v povprečnih ocenah med spoloma se v zadnjih letih vedno bolj manjša. Medtem ko je za nekatere ovire že vse od leta 2001 opazno, da jim moški in ženske pripisujejo zelo podobne povprečne ocene (npr. *drugi člani gospodinjstva me ovirajo, sem že prestar/a oz. premlad/a* in *nimam dovolj časa*), se pri drugih kaže, da se razlika manjša v zadnjih letih. To je značilno za ovire *ne bi znal/a uporabljati, tekoči stroški uporabe so preveliki, ustrezen računalnik je predrag* in *premalo je koristnih in zanimivih stvari*. Na podlagi vsega tega lahko rečemo, da spol vedno manj vpliva na zaznavanje razlogov za neuporabo interneta ter da bi morali razlike v zaznavanju ovir iskati drugje, najsi bo v drugih demografskih specifikah ali v drugih spremenljivkah, npr. odnosu do interneta.

9.4.3. Pomembnost ovir glede na starost

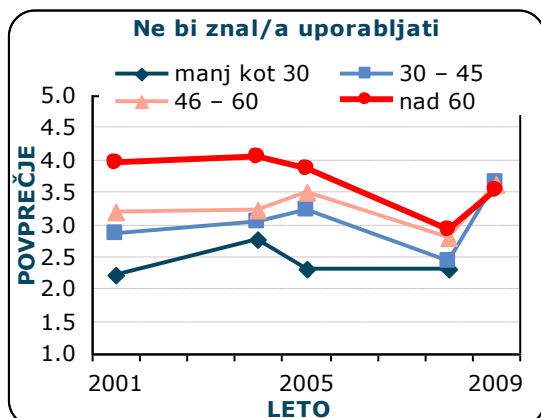
Podpoglavje prikazuje pomembnost ovir v času glede na starost. Pri tem že na začetku omenjamo, da v letu 2009 ne prikazujemo povprečij za starostno skupino *manj kot 30 let*, saj sta bili v vzorcu samo dve osebi, ki spadata vanjo. To še enkrat več kaže na že zgoraj zapisano, da se namreč število mlajših oseb med neuporabniki vedno manjša, medtem ko se število starejših vedno povečuje. Opomba velja tudi za leto 2008, saj je bilo število oseb, starih manj kot 30 let, tudi v tem letu majhno, ponekod celo manj kot 10, tako tudi te ocene služijo le kot ilustracija, nikakor pa iz njih ne gre posploševati na celotno populacijo.

Tabela na naslednji strani prikazuje povprečne ocene, ki so jih oviram pripisovali neuporabniki v posameznih letih. Vsako oviro tudi natančneje prikazujemo v grafih, ki sledijo²³.

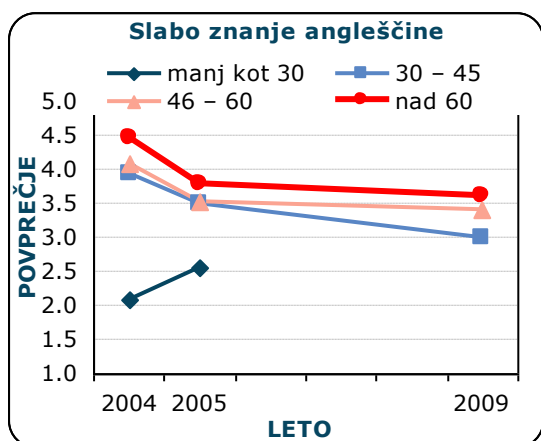
²³ Velja pa opozoriti, da v grafih ne prikazujemo starostne skupine *manj kot 30* v letu 2009 zaradi že zgoraj opisanega problema.

Tabela 39: Pomembnost ovir za neuporabo interneta med leti 2001, 2004, 2005, 2008 in 2009 glede na starost (vir podatkov: RIS)

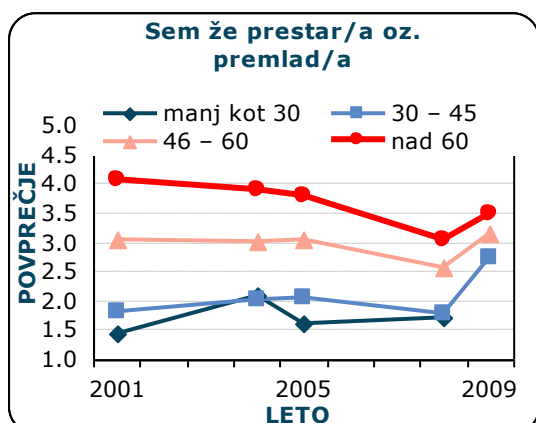
OVIRA	LETO	STAROST				SKUPAJ
		manj kot 30	30 – 45	46 – 60	nad 60	
Ne bi znal/a uporabljati	2001	-2.22	2.87	3.21	3.95	3.17
	2004	2.77	3.04	3.22	4.06	3.33
	2005	-2.30	3.24	3.50	3.87	3.53
	2008	((2.32))	2.44	2.80	2.92	2.74
	2009		((3.67))	3.62	3.54	3.56
Ustrezen računalnik je predrag	2004	2.49	3.20	3.42	3.76	3.32
	2005	(3.04)	2.76	2.52	2.38	2.54
	2008	((2.81))	2.56	3.07	3.13	2.96
	2009		((2.65))	2.73	2.73	2.71
To me ne zanima	2001	-2.77	3.16	2.98	3.92	3.28
	2004	2.46	2.84	3.11	3.75	3.11
	2005	-2.59	3.15	4.02	4.03	3.79
	2008	((2.01))	2.44	3.02	3.29	2.93
	2009		((2.73))	3.66	3.69	3.63
Sem že prestar/a oz. premlada	2001	-1.45	1.81	3.04	4.09	2.83
	2004	2.08	2.04	3.01	3.91	2.88
	2005	-1.63	2.05	3.05	3.82	3.09
	2008	((1.71))	1.80	2.58	3.05	2.51
	2009		((2.73))	3.17	3.51	3.33
Nimam dovolj časa	2004	3.11	2.78	2.67	2.38	2.68
	2005	(1.85)	2.48	2.26	1.46	1.98
	2008	((2.36))	2.79	2.82	2.42	2.71
	2009		((2.59))	2.60	2.24	2.44
Premalo je koristnih in zanimivih stvari	2004	2.08	1.71	1.71	2.28	1.86
	2005	(1.33)	1.40	1.68	1.69	1.61
	2008	((2.42))	1.98	2.23	2.18	2.18
	2009		((2.27))	1.98	2.07	2.07
Tekoči stroški uporabe so preveliki	2001	(2.37)	3.50	3.41	4.10	3.44
	2004	2.63	2.95	3.20	3.78	3.20
	2005	-3.37	2.76	2.55	2.32	2.55
	2009		((2.13))	2.27	2.94	2.58
Drugi člani gospodinjstva me ovirajo	2004	1.47	1.42	1.19	1.38	1.33
	2005	(1.70)	1,15	1.09	1.09	1.14
	2009		((2.22))	1.55	1.42	1.52
Slabo znanje angleščine	2004	2.09	3.93	4.08	4.48	3.90
	2005	(2.56)	3.49	3.53	3.79	3.57
	2009		((2.99))	3.42	3.61	3.48

Slika 40: Časovni pregled pomembnosti ovire *ustrezen ne bi znal/a uporabljati* glede na starost (vir podatkov: RIS)

Slika 41: Časovni pregled pomembnosti ovire *ustrezen ne bi znal/a uporabljati* glede na starost (vir podatkov: RIS)

Slika 42: Časovni pregled pomembnosti ovire *sem že prestar/a oz. premlad/a* glede na starost (vir podatkov: RIS)

Za oviro *ne bi znal/a uporabljati* opazamo, da se večinoma njena pomembnost manjša. Za tiste, stare med 46 in 60 leti, velja, da je bila pomembnost med leti 2001 in 2005 približno enaka, nato pa je do leta 2008 padla ter se nato zopet povečala do leta 2009. Nekaj podobnega velja tudi za osebe, stare med 30 in 45 leti. V največji meri oviro zaznavajo starejši nad 60 let, v najmanjši pa mlajši od 30.

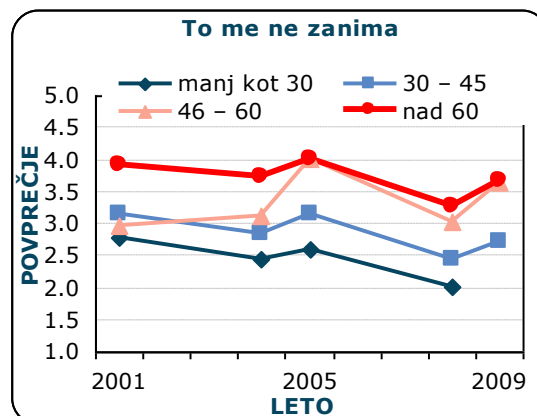
Pomembnost ovire *slabo znanje angleščine* se v vseh starostnih skupinah, z izjemo »manj kot 30«, manjša, še najbolj med osebami, starimi med 30 in 45 let. Zanimivo je, da se razlika v pomembnosti med najstarejšima skupinama (nad 60 let in med 46 in 60 leti) manjša. Oviro najbolj zaznavajo najstarejši.

Tudi oviro *sem že prestar/a oz. premlad/a* najbolj zaznavajo osebe, starejše od 60 let, najmanj pa mlajši, pri čemer velja, da so mlajši od 30 let ter osebe, stare med 30 in 45 leti, oviro v letih 2004 in 2008 zaznavale podobno močno. Medtem ko se pomembnost ovire v vseh skupinah, z izjemo »manj kot 30«, med letoma 2001 in 2008 manjša, pa je pomembnost med 2008 in 2009 v vseh skupinah močno narasla.

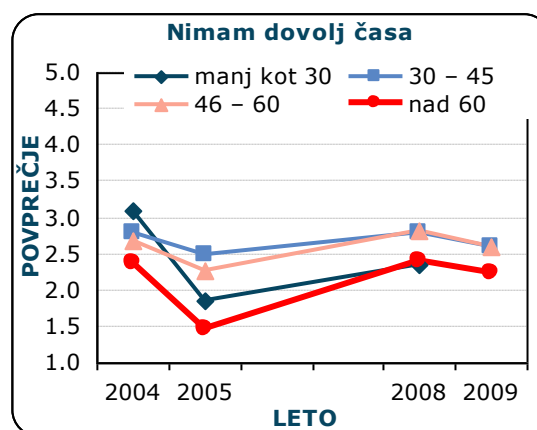
Oviro *to me ne zanima* v največji meri zaznavajo najstarejši, v najmanjši pa najmlajši. Trendi so enaki za skupini »nad 60« in »46-60«: pomembnost med letoma 2001 in 2005 naraščala, padla do 2008 in spet narasla do 2009. Razlika v zaznavanju med tema dvema skupinama se manjša. Za skupini »manj kot 30« in »30 – 45« pa velja, da se je pomembnost med letoma 2001 in 2004 zmanjševala, rahlo narasla do 2005, nato pa padla do 2008. Razlika ostaja približno enaka.

Nimam dovolj časa je ovira, ki jo najmanj zaznavajo najstarejši, se pa njena pomembnost zelo spreminja. Trendi so sicer enaki za vse skupine: padec med 2004 in 2005, narast med 2005 in 2008 in zopet rahel padec do 2009.

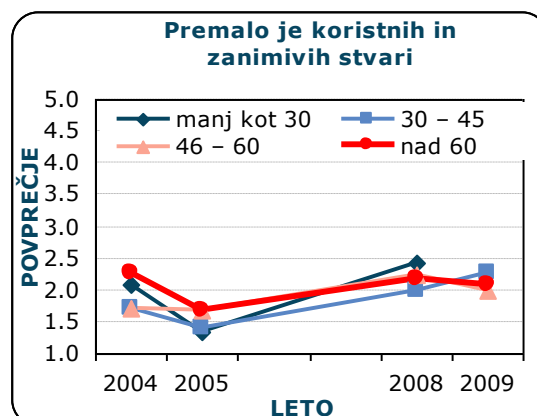
Ovire *premalo je koristnih in zanimivih stvari* ni med pomembnejšimi. Ni starostne skupine, ki bi jo konstantno zaznavala najbolj oz. najmanj, majhne so tudi razlike med povprečji med skupinami. Težko je govoriti tudi o trendih.

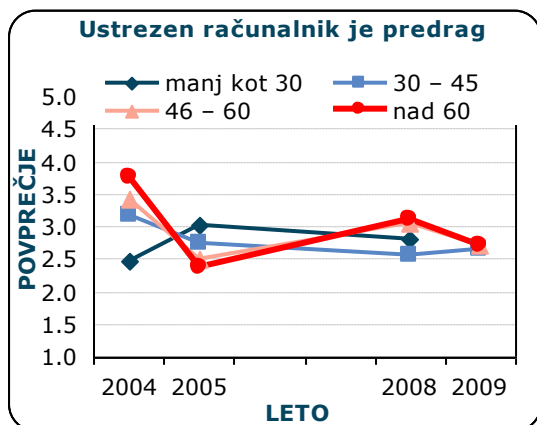
Slika 43: Časovni pregled pomembnosti ovire *to me ne zanima* glede na starost (vir podatkov: RIS)

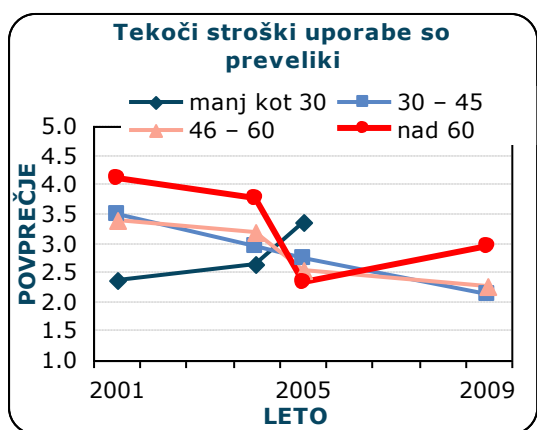
Slika 44: Časovni pregled pomembnosti ovire *nimam dovolj časa* glede na starost (vir podatkov: RIS)

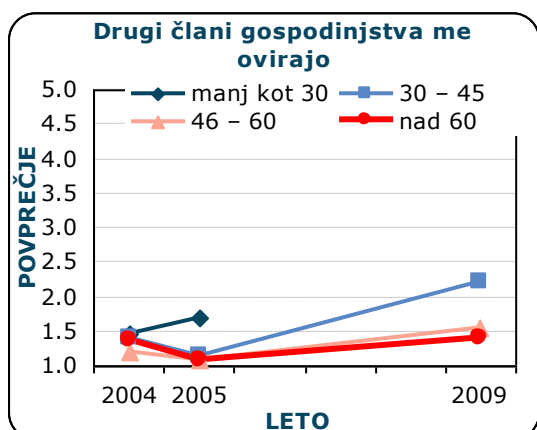
Slika 45: Časovni pregled pomembnosti ovire *premalo je koristnih in zanimivih stvari* glede na starost (vir podatkov: RIS)

Slika 46: Časovni pregled pomembnosti ovire *ustrezen računalnik je predrag* glede na starost (vir podatkov: RIS)

Slika 47: Časovni pregled pomembnosti ovire *tekoči stroški uporabe so preveliki* glede na starost (vir podatkov: RIS)

Slika 48: Časovni pregled pomembnosti ovire *drugi člani gospodinjstva me ovirajo* glede na starost (vir podatkov: RIS)

Pomembnost ovire *ustrezen računalnik je predrag* pada v starostnih skupinah »46-60« in »30-45«, medtem ko je v skupini »manj kot 30« med letoma 2004 in 2005 naraščala, nato pa padla v letu 2008. Za starejše od 60 let velja, da je pomembnost med 2004 in 2005 padla, nato pa se dvignila do leta 2008 in padla v letu 2009. V večji meri to oviro večinoma zaznavajo najstarejši, v najmanjši pa osebe, stare med 30 in 45 leti. Vendar to ne velja za vsa leta.

Tudi pomembnost ovire *tekoči stroški uporabe so preveliki* v skupinah »30-45« in »46-60« pada v času, medtem ko se v »manj kot 30« povečuje. Specifična je skupina »nad 60«, kjer pada med leti 2001 in 2005, nato pa rahlo narašča v letu 2009. Razlik med povprečji med skupinami se zmanjšujejo. V večji meri sicer to oviro zopet zaznavajo najstarejši.

Ovira *drugi člani gospodinjstva me ovirajo* je največja za mlajše – skupini »manj kot 30« in »30-45«, ta starejše pa najmanjša. Sicer so razlike med povprečji med skupinami majhne, so pa v letu 2009 največje razlike med skupino »30-45« in ostalima, glede na ostala leta.

V splošnem lahko torej zapišemo, da večino ovir v največji meri zaznavajo najstarejši, tj. osebe, starejše od 60 let; v najmanjši pa mlajši od 30 let. Slednjih je tudi med neuporabniki interneta vedno manj, kar še enkrat več nakazuje, da imajo vedno manj ovir za neuporabo interneta.

Kaže se tudi, da se razlike med zaznavanjem ovir (povprečji) glede na starostne skupine skozi čas manjšajo. To velja za ovire *ne bi znal/a uporabljati, slabo znanje angleščine* (z izjemo skupine »manj kot 30«, ki že vsa leta oviro zaznava v veliko manjši meri kot ostale), *sem že prestar/a oz. premlad/a* (predvsem je zanimivo, da skupina »46-60« vedno večji pomen pripisuje tej oviri), *tekoči stroki uporabe so preveliki in ustrezen računalnik je predrag*. V vseh letih pa že ves čas opazamo majhno razliko med povprečji pri ovirah *nimam dovolj časa, premalo je zanimivih in koristnih stvari* in *drugi člani gospodinjstva me ovirajo*. Večja razlika tako ostaja predvsem pri oviri *to me ne zanima*, saj skupini »nad 60« in »46-60« še vedno pripisujeta tej oviri veliko večji pomen kot skupina »30-45«.

Glede na to torej lahko rečemo, da tudi starost vedno manj vpliva na to, katere ovire neuporabniki zaznavajo v največji meri. To lahko na nek način povežemo tudi z dobljenimi skupinami neuporabnikov, kjer nismo dobili skupine, ki bi glede na starost močno izstopala. Tudi starostniki torej postajajo vedno bolj podobni drugim neuporabnikom interneta, edino manj zanimanja imajo zanj kot mlajši.

9.4.4. Pomembnost ovir glede na izobrazbo

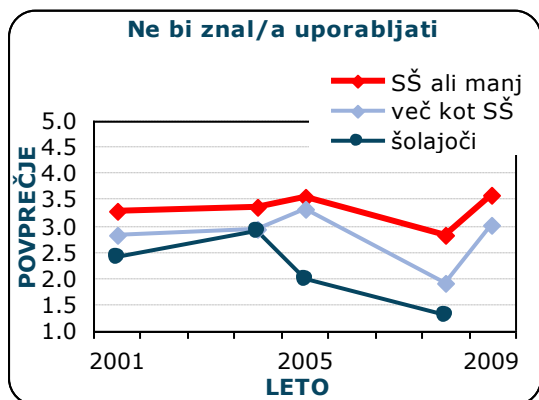
Sedaj analiziramo še pomembnost ovir v času glede na izobrazbo. Za leto 2009 ne prikazujemo povprečij za *šolajoče*, in sicer zaradi tega, ker sta bili v vzorcu samo dve enoti, ki sta zadostili temu pogoju. Tudi to se sklada s samo strukturo neuporabnikov skozi čas, kjer se kaže, da se število šolajočih med neuporabniki interneta venomer manjša. Tudi v drugih letih se pri posameznih ovirah v nekaterih celicah pojavlja majhno število enot, tako ni odveč opozoriti, da ocene služijo le kot ilustracija, nikakor pa iz njih ne gre posploševati na celotno

populacijo. Tabela spodaj prikazuje povprečne ocene ovir, kar natančneje prikazujemo v grafih, ki sledijo²⁴.

Tabela 40: Pomembnost ovir za neuporabo interneta med leti 2001, 2004, 2005, 2008 in 2009 glede na izobrazbo (vir podatkov: RIS)

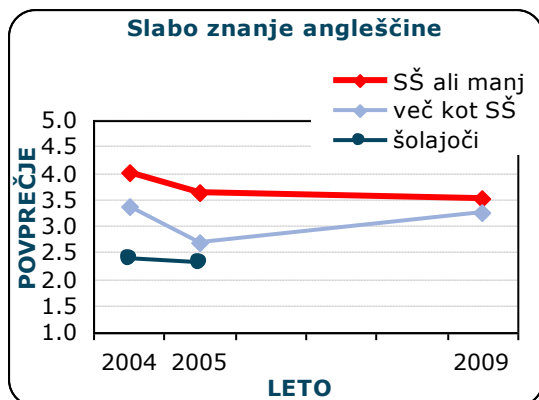
OVIRA	LETO	IZOBRAZBA			SKUPAJ
		srednja šola ali manj	več kot srednja šola	šolajoči	
Ne bi znal/a uporabljati	2001	3.30	((2.82))	((2.42))	3.17
	2004	3.37	•-2.93	(2.90)	3.33
	2005	3.57	((3.33))	((2.00))	3.53
	2008	2.82	(1.92)	•-1.32	2.74
	2009	3.60	((3.02))		3.56
Ustrezen računalnik je predrag	2004	3.43	•-2.69	•-2.29	3.32
	2005	2.56	((1.93))	((2.50))	2.54
	2008	3.02	(2.31)	•-1.96	2.96
	2009	2.74	((2.38))		2.71
To me ne zanima	2001	3.35	((2.75))	((3.05))	3.28
	2004	3.18	•-3.15	(2.18)	3.11
	2005	3.83	((3.44))	((2.83))	3.79
	2008	2.97	(2.56)	•-1.64	2.93
	2009	3.61	((3.79))		3.63
Sem že prestar/a oz. premlada	2001	3.04	((2.13))	((1.39))	2.83
	2004	2.90	•-2.62	(2.62)	2.88
	2005	3.13	((2.63))	((2.15))	3.09
	2008	2.56	(2.03)	•-1.96	2.51
	2009	3.31	((3.20))		3.33
Nimam dovolj časa	2004	2.69	•-2.58	•-2.62	2.68
	2005	1.98	((2.25))	((1.50))	1.98
	2008	2.72	(2.45)	•-3.36	2.71
	2009	2.43	((2.07))		2.44
Premalo je koristnih in zanimivih stvari	2004	1.84	•-1.46	-2.23	1.86
	2005	1.63	((1.47))	((1.33))	1.61
	2008	2.22	(1.74)	•-2.28	2.18
	2009	2.03	((2.24))		2.07
Tekoči stroški uporabe so preveliki	2001	3.64	((2.30))	((2.68))	3.44
	2004	3.30	•-2.49	(2.23)	3.20
	2005	2.56	((2.00))	((2.83))	2.55
	2009	2.60	((2.28))		2.58
Drugi člani gospodinjstva me ovirajo	2004	1.32	•-1.40	1.34	1.33
	2005	1.12	((1.00))	((2.00))	1.14
	2009	1.54	((1.28))		1.52
Slabo znanje angleščine	2004	4.03	•-3.39	(2.41)	3.90
	2005	3.63	((2.69))	((2.33))	3.57
	2009	3.52	((3.27))		3.50

²⁴ V grafih ne prikazujemo starostne skupine *manj kot 30* v letu 2009 zaradi že zgoraj opisanega problema.

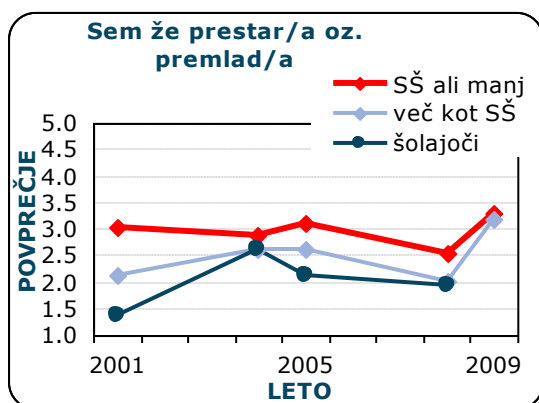
Slika 49: Časovni pregled pomembnosti ovire *ne bi znal/a uporabljati* glede na izobrazbo (vir podatkov: RIS)

Oviro *ne bi znal/a uporabljati* v vseh letih najbolj zaznavajo tisti s srednjo šolo ali manj, najmanj pa šolajoči. Kaže se, da se razlike v zaznavanju ovire v zadnjih 2 letih večajo, medtem ko so bile v letih 2004 in 2005 majhne. Povprečja so pri posameznih skupinah v vseh letih, razen v letu 2008, ko je opazen velik padec, dokaj podobna.

Slika 50: Časovni pregled pomembnosti ovire *slabo znanje angleščine* glede na izobrazbo (vir podatkov: RIS)

Tudi oviro *slabo znanje angleščine* v največji meri zaznavajo osebe s srednjo šolo ali manj, najmanj pa šolajoči. Značilen je padec pomembnosti ovire skozi leta, le v skupini »več kot srednja šola« se je namreč pomembnost ovire med letoma 2005 in 2009 povečala.

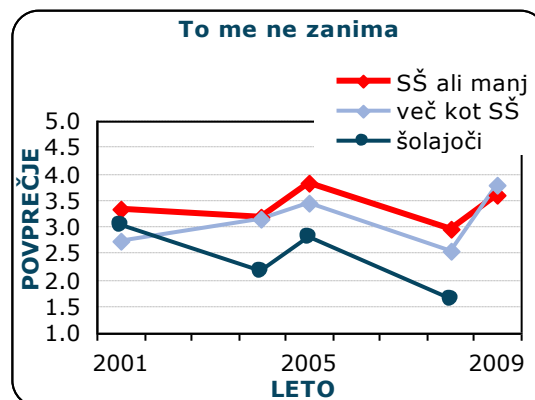
Slika 51: Časovni pregled pomembnosti ovire *sem že prestar/a oz. premlad/a* glede na izobrazbo (vir podatkov: RIS)

Zanimiva je ovira *sem že prestar/a oz. premlada*, kjer se kaže, da so bile v letu 2001 velike razlike med povprečji med skupinami, v letu 2004 so skoraj popolnoma izginile, se nato povečale v letu 2005 in 2008 in zopet skoraj izginile v letu 2009. Opazimo, da sicer tudi pri tej oviri velja, da jo najbolj zaznavajo osebe z najnižjo izobrazbo.

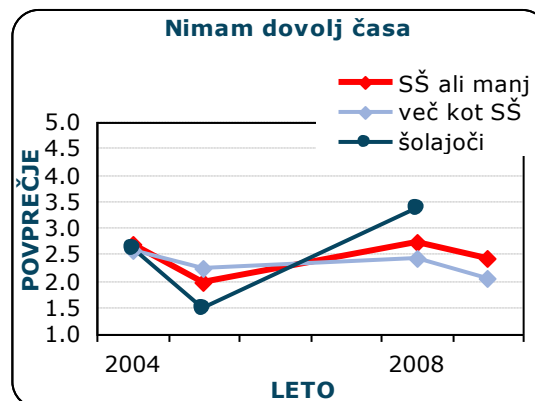
Oviro *to me ne zanima* večinoma najbolj zaznavajo osebe z najnižjo izobrazbo (izjema leto 2009), najmanj pa šolajoči (izjema leto 2001). Med slednjimi pomembnost ovire nekoliko pada. Trendi pomembnosti ovire so v posameznih skupinah drugačni, zanimiv je predvsem narast pomembnosti med letoma 2008 in 2009, predvsem pri osebah z več kot srednjo šolo.

Za oviro *nimam dovolj časa* ugotavljamo, da so razlike med povprečji med skupinami v posameznih letih dokaj majhne, nekoliko odstopajo le šolajoči. Kaže se sicer, da se razlike v času nekoliko povečujejo, vendar so še vedno izjemno majhne. Ni izobrazbene skupine, ki bi oviro konstantno najbolj oz. najmanj zaznavala.

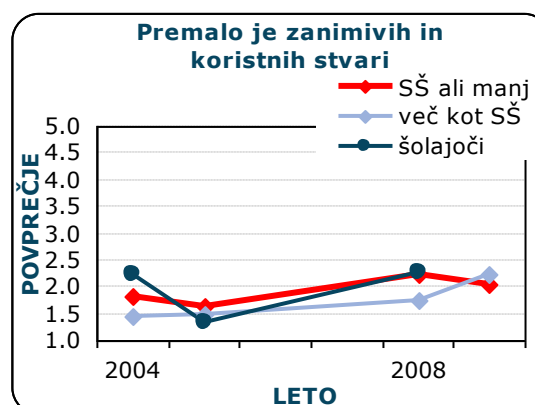
Tudi pri oviri *premalo je zanimivih in koristnih stvari* ni skupine, ki bi oviro ves čas najbolj oz. najmanj zaznavala. V letih 2001 in 2008 so razlike v zaznavanju med skupinami nekoliko večje kot v preostalih opazovanih letih. Ni jasnih trendov naraščanja oz. padanja pomembnosti, trendi so za vsako izobrazbeno skupino nekoliko drugačni, za vse velja le porast pomembnosti med 2005 in 2008.

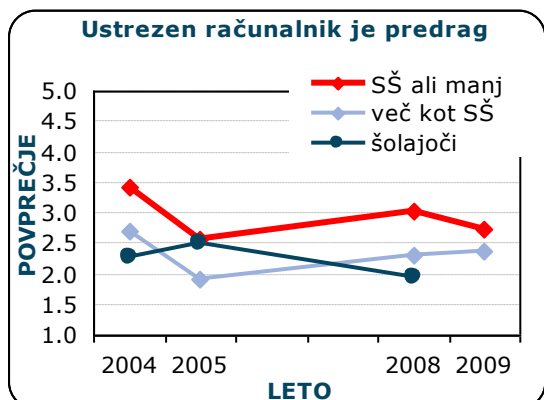
Slika 52: Časovni pregled pomembnosti ovire *to me ne zanima* glede na izobrazbo (vir podatkov: RIS)

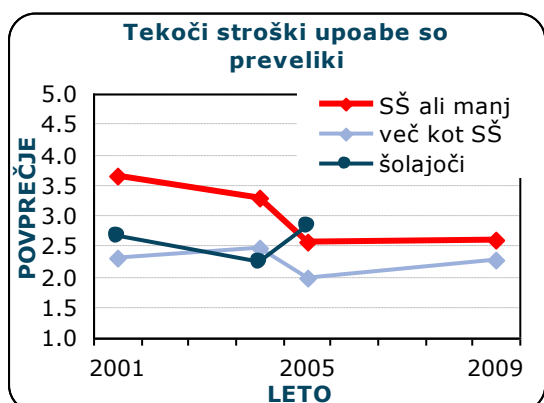
Slika 53: Časovni pregled pomembnosti ovire *nimam dovolj časa* glede na izobrazbo (vir podatkov: RIS)

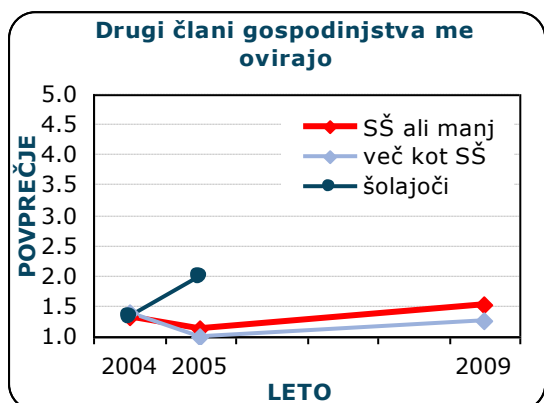
Slika 54: Časovni pregled pomembnosti ovire *premalo je zanimivih in koristnih stvari* glede na izobrazbo (vir podatkov: RIS)

Slika 55: Časovni pregled pomembnosti ovire *ustrezen računalnik je predrag* glede na izobrazbo (vir podatkov: RIS)

Slika 56: Časovni pregled pomembnosti ovire *tekoči stroški uporabe so preveliki* glede na izobrazbo (vir podatkov: RIS)

Slika 57: Časovni pregled pomembnosti ovire *drugi člani gospodinjstva me ovirajo* glede na izobrazbo (vir podatkov: RIS)

Ovira *tekoči stroški uporabe so preveliki* je največja ovira za tiste s srednjo šolo ali manj, najmanjša pa za tiste z več kot srednjo šolo (razen v letu 2008 za šolajoče). Trend pomembnosti je podoben pri skupinah »srednja šola ali manj« in »več kot srednja šola«, in sicer se pomembnost med letoma 2004 in 2005 manjša, se nato rahlo poveča do 2008, nato pa v skupini »manj kot srednja šola« pade, v skupini »več kot srednja šola« pa rahlo naraste.

Tudi ovira *tekoči stroški uporabe so preveliki* je največja za osebe s srednjo šolo ali manj (le v letu 2005 za šolajoče), najmanjša pa za tiste z več kot srednjo šolo (le v letu 2004 za šolajoče). Obstajajo kar velike razlike med skupinami. Trendi so za posamezne izobrazbene skupine različni.

Na drugi strani so razlike med povprečji pri oviri *drugi člani gospodinjstva me ovirajo* zelo majhne. Še najbolj odstopajo v letu 2005 šolajoči, ki so tej oviri pripisovali dokaj veliko pomembnost. Pomembnost ovire v času sicer ostaja približno enaka, razlika med povprečnimi ocenami je namreč zelo majhna (z izjemo že omenjenih šolajočih v letu 2005).

Splošni trendi ovir glede na izobrazbo so težko določljivi. Večinoma sicer velja, da ovire v največji meri zaznavajo tisti s srednjo šolo ali manj, vendar pri nekaterih ovirah to ne velja za vsa leta. Tako ugotavljamo, da sicer osebe s srednjo šolo ali manj najbolj zaznavajo sledeče ovire, vendar z določenimi izjemami: *tekoči stroški uporabe so preveliki*, (le v letu 2005 šolajoči), *ustrezen računalnik je predrag* (v letu 2005 skorajda ni razlike med skupinama »srednja šola ali manj« in »šolajoči«), *to me ne zanima* (v letu 2009 so oviro v največji meri zaznavali tisti z več kot srednjo šolo, tudi v letu 2004 so majhne razlike med obema skupinama) in *sem že prestar/a oz. premlad/a* (v letih 2004 in 2009 so sicer zelo majhne razlike med skupinami). Samo za oviri *slabo znanje angleščine* in *ne bi znal/a uporabljati* pravzaprav velja, da jih ves čas v večji meri zaznavajo osebe s srednjo šolo ali manj. Pri drugih ovirah se v nekaterih letih kaže, da jih v večji meri zaznavata drugi skupini, vendar so v splošnem osebe s srednjo šolo ali manj še vedno tiste, ki največ ovir zaznavajo v največji meri.

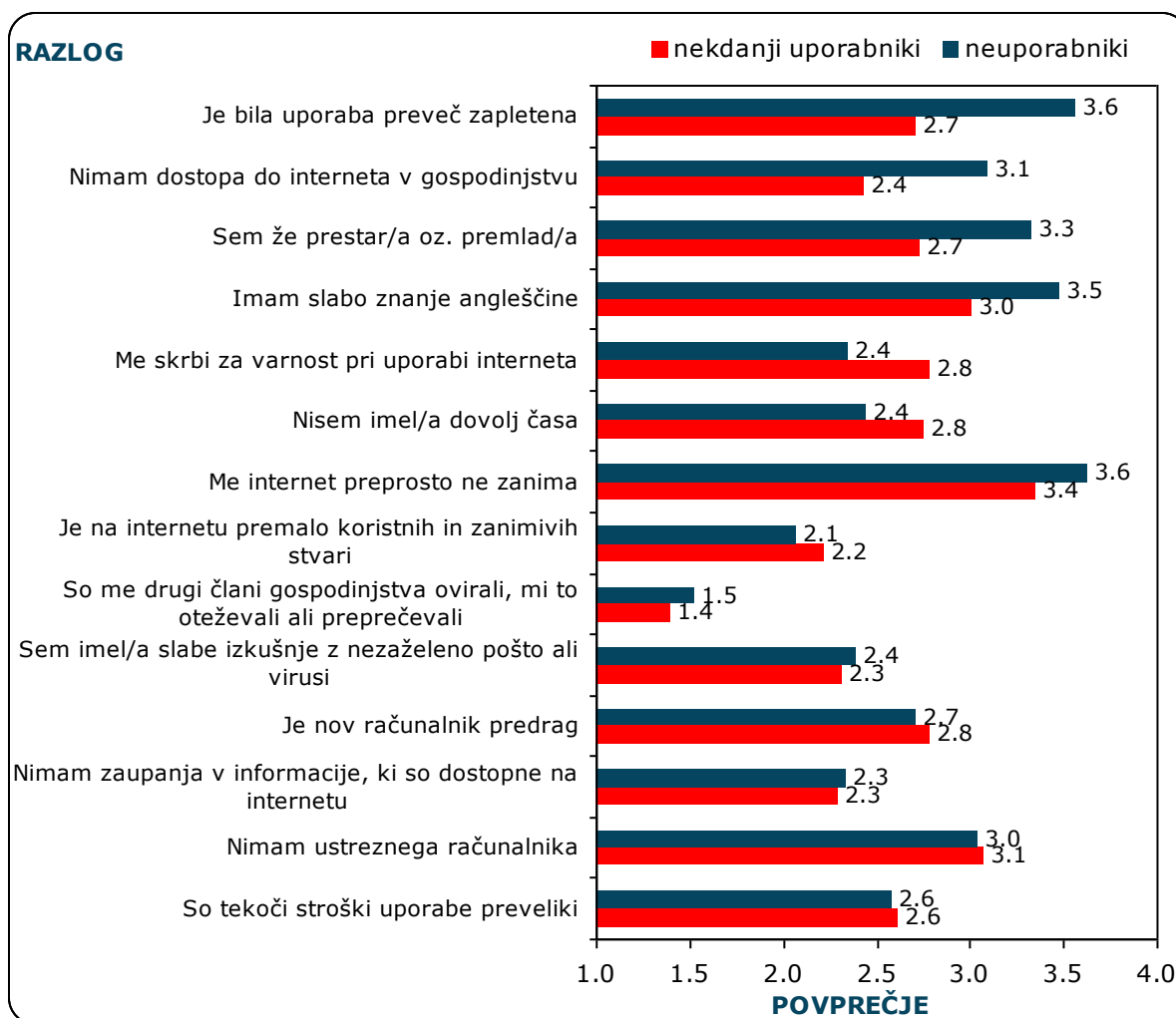
Zelo majhne razlike med skupinami pa so pri ovirah *drugi člani gospodinjstva me ovirajo* (izstopajo le šolajoči v letu 2005), *premalo je zanimivih in koristnih stvari* (le v letu 2008 izstopajo tisti z več kot srednjo šolo, in sicer v manjši meri zaznavajo oviro) in *nimam dovolj časa* (kjer pa izstopajo šolajoči v letu 2008, saj to oviro zaznavajo, v primerjavi z ostalima dvema skupinama, nadpovprečno).

Tudi trendi posameznih ovir so za vsako izmed izobrazbenih skupin večinoma različni. Vseeno pa lahko rečemo, da prihaja do določenih razlik pri zaznavanju ovir glede na izobrazbo, predvsem, kot smo zgoraj že zapisali, pri ovirah, ki zadevajo znanje, ki jih v večji meri zaznavajo osebe s srednjo šolo ali manj. Slednji sicer večinoma v večji meri zaznavajo ovire od ostalih skupin.

10. PRIMERJAVA NEKDANJIH UPORABNIKOV IN NEUPORABNIKOV INTERNETA

10.1. Primerjava razlogov za prenehanje oz. neuporabo

V podpoglavju primerjamo pomembnost posameznih razlogov za neuporabo oz. prenehanje uporabe med neuporabniki in nekdanjimi uporabniki interneta²⁵ (spodnja slika²⁶).

Slika 58: Primerjava povprečij pomembnosti posameznih razlogov za prenehanje uporabe oz. za neuporabo interneta med nekdanjimi uporabniki in neuporabniki interneta (vir podatkov: RIS 2009)

²⁵ Pri tem primerjamo razloge, ki so vsebinsko podobni oz. enaki. Natančen pregled tega, katere razloge primerjamo drugega z drugim, je v prilogi. Sicer v podpoglavju dobesedno navajamo ovire, ki so se pojavljale pri nekdanjih uporabnikih interneta.

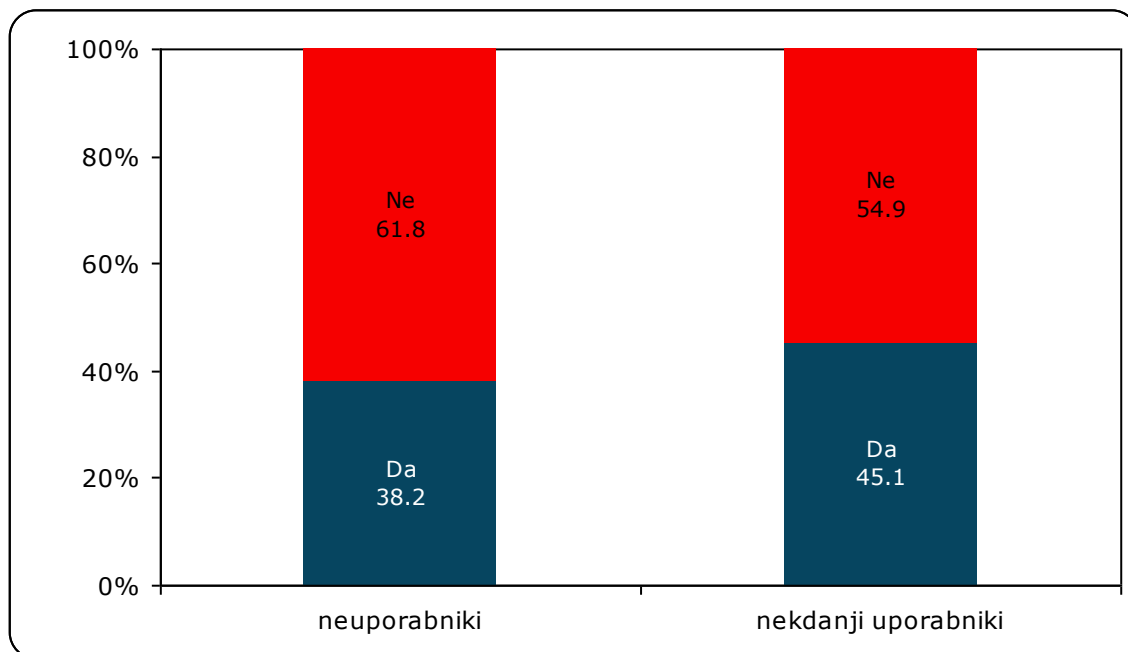
²⁶ Za lažjo primerjavo smo razloge na sliki razvrstili glede na absolutno vrednost razlike med ocenjenima povprečjema obeh skupin.

Ugotavljamo, da neuporabniki večino ovir oz. razlogov v povprečju ocenjujejo višje kot nekdanji uporabniki. Največja razlika je v ocenjevanju razloga *je bila uporaba preveč zapletena*, ki ga neuporabniki v povprečju ocenjujejo s 3.6, nekdanji uporabniki pa z 2.7. Velika razlika je tudi pri razlogih *nimam dostopa do interneta v gospodinjstvu* (3.1 med neuporabniki in 2.4 med nekdanjimi uporabniki) ter *sem že prestar/a oz. premlad/a* (3.3 med neuporabniki in 2.7 med nekdanjimi uporabniki). Na drugi strani so v povprečju enako ocenjevali razlog *so tekoči stroški uporabe preveliki* (oboje 2.6), majhne so tudi pri *nimam ustreznega računalnika* in *nimam zaupanja v informacije, ki so dostopne na internetu*.

Če primerjamo vrstni red pomembnosti razlogov za prenehanje uporabe oz. za neuporabo interneta, ugotovimo, da je največja razlika pri razlogu *me skrbi za varnost pri uporabi interneta*, ki ga nekdanji uporabniki postavljajo na četrto, neuporabniki pa šele na enajsto mesto. Sledi razlog *je bila uporaba preveč zapletena*, ki ga nekdanji uporabniki postavljajo šele na osmo mesto, neuporabniki pa kar na drugo. Tudi razlog *nimam dostopa do interneta v gospodinjstvu* veliko višje postavljajo neuporabniki – na peto mesto, nekdanji uporabniki šele na deseto. Na drugi strani razlog *nimam ustreznega računalnika* višje postavljajo nekdanji uporabniki (na drugo) kot neuporabniki (na šesto).

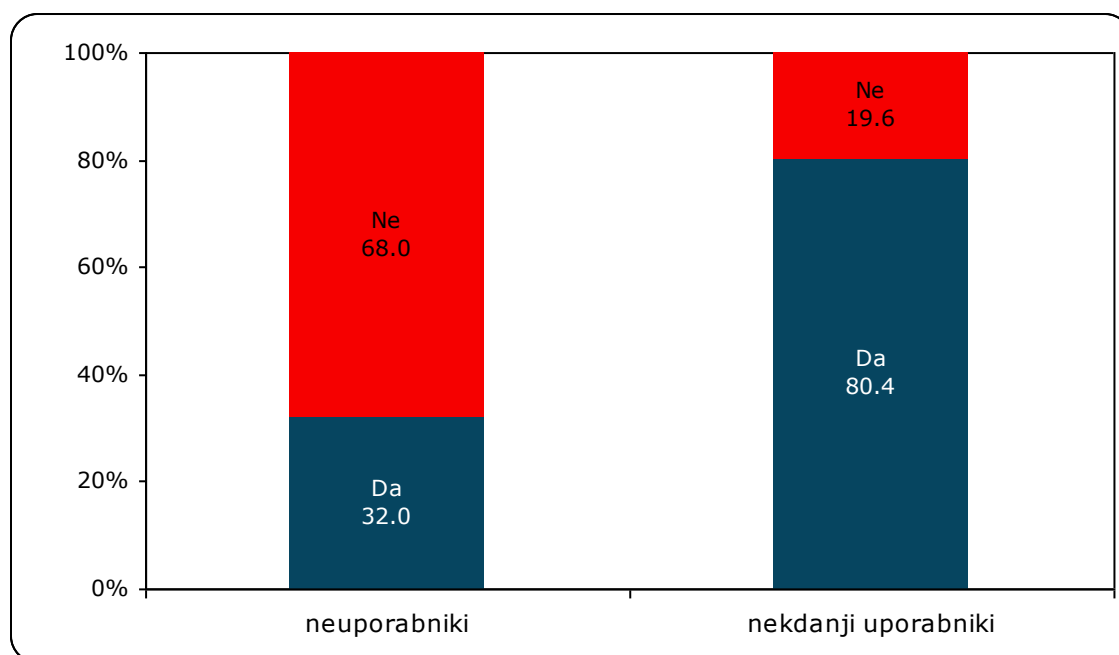
10.2. Primerjava načrtovanja (ponovne) uporabe

Sedaj primerjajmo še načrtovanje (ponovne) rabe interneta med nekdanjimi uporabniki in neuporabniki (spodnja slika). Ugotavljamo, da več nekdanjih uporabnikov (45%) kot neuporabnikov (38%) načrtuje (ponovno) rabo interneta.

Slika 59: Primerjava načrtovanja (ponovne) rabe interneta med neuporabniki in nekdanjimi uporabniki interneta (vir podatkov: RIS 2009)

Spodnja slika prikazuje, če tisti, ki načrtujejo (ponovno) rabo, to načrtujejo v naslednjih 6 mesecih. Zopet se izkaže, da to v večji meri načrtujejo nekdanji uporabniki (80%) kot neuporabniki (32%).

Slika 60: Primerjava načrtovanja (ponovne) rabe interneta v naslednjih 6 mesecih med tistimi neuporabniki oz. nekdanjimi uporabniki interneta, ki načrtujejo (ponovno) rabo (vir podatkov: RIS 2009)

11. POSREDNI UPORABNIKI

Poglavje je namenjeno analizi t.i. *posrednih uporabnikov* oz. *proxy uporabnikov* interneta. Tako opredelimo osebe, ki so same sicer neuporabniki (ali nekdanji uporabniki), vendar pa občasno uporabijo internet s pomočjo neke druge osebe – prosijo nekoga, da v njihovem imenu npr. pošlje elektronsko pošto, na internetu poišče kakšno informacijo, opravi spletni nakup ipd. Zanimalo nas je, v kolikšni meri so torej neuporabniki in nekdanji uporabniki posredni uporabniki interneta.

Kot je razvidno iz spodnje tabele, velika večina (79%) *zagotovo pozna* koga, na katerega bi se lahko v tem trenutku obrnili, če bi potrebovali internet za pošiljanje elektronske pošte ali za kaj drugega. Nadaljnjih 8% jih *verjetno pozna* koga, 2% *verjetno ne*, 10% pa *zagotovo ne*.

Tabela 41: V kolikšni meri neuporabniki in nekdanji uporabniki poznajo osebo, na katero bi se lahko obrnili, da bi namesto njih uporabila internet (vir podatkov: RIS 2009)

Če bi potrebovali internet za pošiljanje elektronske pošte ali kaj drugega, ali poznate koga, ki bi v tem trenutku to lahko storil namesto vas?	N	%
Da, zagotovo	257	79.3
Da, verjetno	27	8.3
Verjetno ne	6	2.0
Zagotovo ne	34	10.4
Skupaj	324	100

Tiste, ki so dejali, da poznajo koga, na katerega bi se lahko obrnili (ki *zagotovo* poznajo in ki *verjetno* poznajo), smo vprašali, na koga bi se najverjetneje obrnili po pomoč (spodnja tabela). Večina (72%) bi se jih obrnila na *otroka ali vnuka oz. vnukinjo*, z 8% sledi *partner oz. mož/žena*, s 7% pa *prijatelj*.

Tabela 42: Na koga bi se tisti neuporabniki in nekdanji uporabniki interneta, ki poznajo osebo, ki bi lahko namesto njih uporabila internet, najverjetneje uporabili po pomoč (vir podatkov: RIS 2009)

Na koga bi se najverjetneje obrnili po pomoč?	N	%
Na otroka ali vnuka/vnukinjo	203	71.8
Na partnerja oz. moža/ženo	23	8.0
Na prijatelja	19	6.7
Na soseda/sosedo	10	3.4
Na sodelavca, kolega	9	3.1
Na brata ali sestro	5	1.9
Na nečaka/nečakinjo	5	1.6
Drugo	4	1.3
Na zeta/snaho	3	1.2
Na druge sorodnike	3	0.9
Skupaj	283	100

Spodnja tabela prikazuje, na koliko različnih oseb bi se posamezniki lahko obrnili po pomoč pri tem, da bi namesto njih uporabili internet. V povprečju poznajo nekaj več kot 3 osebe, na katere bi se lahko obrnili po pomoč.

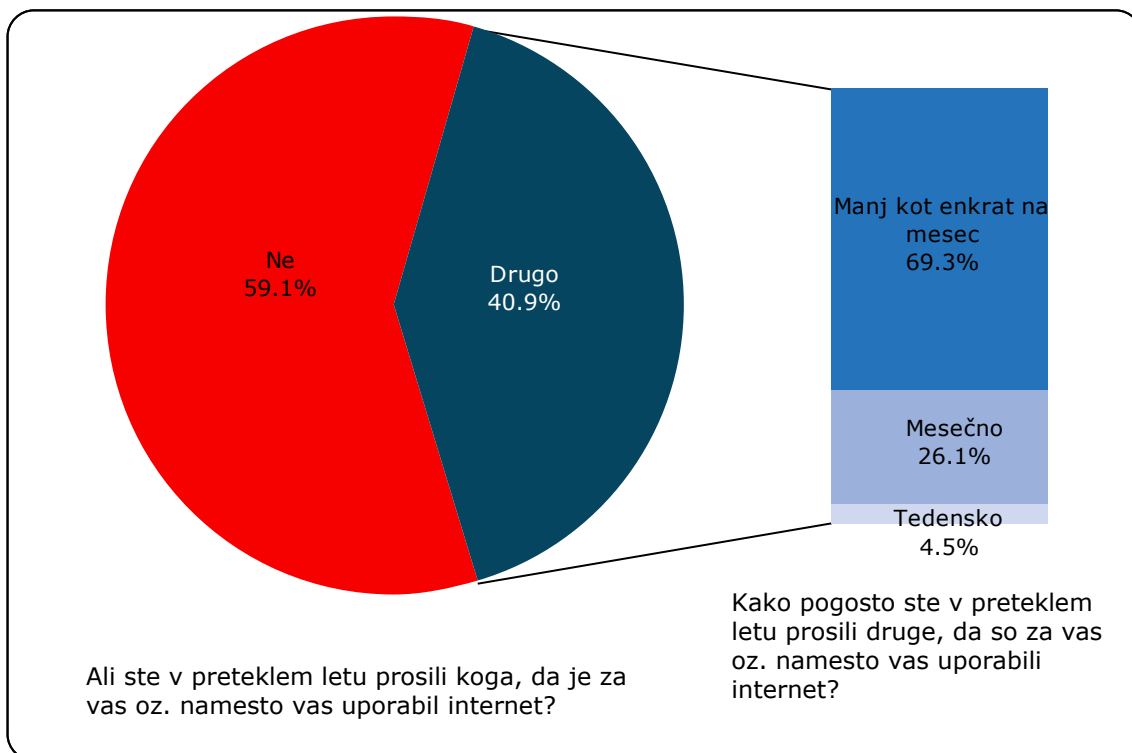
Tabela 43: Osnovne opisne statistike tega, na koliko različnih oseb bi se lahko obrnili po pomoč (vir podatkov: RIS 2009)

Na koliko različnih oseb bi se lahko obrnili po pomoč?	N	Min.	Maks.	Pov.	St. odklon
	283	1	30	3.64	3.4

Nekdanje uporabnike in neuporabnike smo vprašali, če so v preteklem letu prosili koga, da je zanje oz. namesto njih uporabil internet. Izkazalo se je, da jih je 40% to storilo. Med njimi jih je največ (69%) za pomoč prosilo *manj kot enkrat na mesec*, 26% *mesečno*, *tedensko* pa 5% (spodnja tabela oz. slika).

Tabela 44: Kako pogosto so neuporabniki in nekdanji uporabniki interneta v zadnjem letu prosili druge, da so zanje uporabili internet (vir podatkov: RIS 2009)

Kako pogosto ste v preteklem letu prosili druge, da so za vas oz. namesto vas uporabili internet?	N	%
Manj kot enkrat na mesec	92	69.3
Mesečno	35	26.1
Tedensko	6	4.5
Dnevno	0	0.0
Skupaj	133	100

Slika 61: Ali so neuporabniki in nekdanji uporabniki interneta v preteklem letu prosili koga, da je namesto njih uporabil internet (tortni diagram) in če, kako pogosto (strukturni stolpec) (vir podatkov: RIS 2009)

V zadnjem letu so se vprašani največkrat obrnili po pomoč na *otroka ali vnuka oz. vnukinjo* (76%), sledijo *prijatelji* (9%) in *partnerji oz. možje/žene* (8%). Natančen pregled je v spodnji tabeli.

Tabela 45: Na koga so se neuporabniki in nekdanji uporabniki interneta največkrat obrnili, da je namesto njih uporabil internet v preteklem letu (vir podatkov: RIS 2009)

Na koga ste se največkrat obrnili, da je uporabil internet za vas oz. namesto vas?	N	%
Na otroka ali vnuka/vnukinjo	102	76.0
Na prijatelja	11	8.5
Na partnerja oz. moža/ženo	10	7.8
Drugo	8	6.2
Na sodelavca, kolega	2	1.2
Na brata ali sestro	0	0.3
Skupaj	134	100

Nadalje nas je zanimalo, koliko različnih oseb je zanje oz. namesto njih v preteklem letu uporabilo internet. Izkazalo se je, da je tako uslugo za največ (43%) anketirancev storila ena, za tretjino (33%) dve, za petino (20%) pa tri

osebe. V povprečju sta posamezniku (neuporabniku ali nekdanjemu uporabniku) pri uporabi interneta pomagali nekaj manj kot dve različni osebi (1.9) (spodnja tabela).

Tabela 46: Koliko različnih oseb je v preteklem letu anketirancem pomagalo tako, da so namesto njih uporabili internet (vir podatkov: RIS 2009)

Koliko različnih oseb vam je v preteklem letu pomagalo tako, da so za vas oz. namesto vas uporabili internet?	N	%	Povp.
1	57	43.1	1.87
2	43	32.6	
3	27	20.1	
4	3	2.4	
5	2	1.8	
Skupaj	133	100	

12. PRILOGE

12.1. Opis vzorca

		NEUTEŽENI PODATKI		UTEŽENI PODATKI	
		N	%	N	%
SPOL	Moški	558	46.2	593	49.1
	Ženski	651	53.8	616	50.9
	Skupaj	1209	100	1209	100
STAROST	10 do 14	43	3.6	86	7.1
	15 do 19	68	5.6	98	8.1
	20 do 24	71	5.9	96	8.0
	25 do 29	68	5.6	101	8.3
	30 do 39	122	10.1	166	13.8
	40 do 49	196	16.2	204	16.9
	50 do 59	281	23.2	211	17.4
	60 do 65	169	14.0	115	9.5
	66 do 75	180	14.9	125	10.4
	Več kot 75	11	0.9	6	0.5
	Skupaj	1209	100	1209	100
REGIJA	Pomurska	72	6.0	80	6.6
	Podravska	207	17.1	193	16.0
	Koroška	41	3.4	47	3.9
	Savinjska	145	12.0	149	12.4
	Zasavska	33	2.7	34	2.8
	Spodnjeposavska	41	3.4	45	3.7
	Jugovzhodna Slovenija	75	6.2	75	6.2
	Osrednjeslovenska	300	24.8	291	24.0
	Gorenjska	134	11.1	127	10.5
	Notranjsko-kraška	34	2.8	33	2.7
	Goriška	65	5.4	73	6.0
	Obalno-kraška	62	5.1	62	5.1
	Skupaj	1209	100	1209	100
IZOBRAZBA	Nižja	198	16.4	380	31.5
	Srednja	604	50.1	617	51.1
	Višja	404	33.5	211	17.4
	Skupaj	1206	100	1207	100.0
ZAKONSKI STAN	Poročen/a	615	51.5	525	44.2
	Izvenzakonska zveza	109	9.1	119	10.0
	S trajnim partnerjem	44	3.7	56	4.7
	Samski	254	21.3	349	29.4
	Ločen/a	68	5.7	51	4.3
	Ovdovel/a	105	8.8	88	7.4
	Skupaj	1195	100	1188	100

12.2. Izpis razlogov za prenehanje uporabe mobilnega telefona (neuporabniki mobilnega telefona)

Anketno vprašanje se je glasilo: *Zakaj ste prenehali z uporabo?*

- Izgubila sem ga in se mi je razbil
- ker ima stacionarni zadosti
- ker je telekom tako naredu!!
- Ker mi ga je sin dal da sem imela stike z njim. Nimam denarja.
- Ker ni potrebe ker smo upokojeni ker smo vedno doma.
- ne čutim potrebe po tem lahko živim brez njega
- ne rabim ga toliko
- Ne vem, navadla sem se navadnega
- ne vem, sej imam zdaj domačega in ne rabim več mobitela
- ni me. Nevem. Moti me, ko vidim, da se že otroci ukvarjajo s tem.
- ni mi odgovarjal
- nimam tolikšne potrebe
- Nisem bila zadovoljna, nisem ga znala uporabljati
- Nisem ga uporabljal, nisem ga rabil.
- Nisem strokovnjak za telefone.
- pokvaril se je, drugega pa nisem kupila
- Sem ga zgubila.
- sploh ni začel
- zaradi financ, ker morm dva plačevati
- zaradi moža, bil je bolan in je imel napravo ki ni smela biti v stiku z telefoni
- zato k moram imeti očala, ne vidim

12.3. Izpis razlogov za prenehanje uporabe interneta (nekdanji uporabniki)

Anketno vprašanje se je glasilo: *Dejali ste, da ste internet uporabljali pred več kot 3 meseci. Zakaj ste prenehali z uporabo?*

- bil sem v bolnici, sedaj ga ne uporabljam
- Če iščeš kakšne podatke greš gor, če jih pa ne iščeš pa ne greš.
- Ga nimam in ga ne rabim če ga pa potrebujem grem pa k sinu ali vnuku.
- ga pač ne rabim
- gospe ne zanima in ji je skoda časa za internet
- Hčerka se je odselila in ni potreb.
- izguba službe

- Izgubil sem službo in sem prodal računalnik.
- Ja, ne vem, mi ne leži. Pa niti nimam časa. Bolj druge klasične medije uporabljam.
- Jah, čujte jaz toliko ne rabim tega, ker sem v pokoju.
- Jaz interneta kej dosti ne uporabljam, razen ko iščem informacije za letovanje.
- Ker ga nimam, imela sem ga v službi sedaj sem upokojena.
- Ker mi je hčerka vzela računalnik in ga zdej nimam več.
- ker mi ni preoriteta
- Ker ni potrebe, imamo časopis in TV.
- Ker nimam nobene potrebe.
- Ker nisem več v službi
- Ker se je hčerka odselila in mi ga ne uporabljamo.
- ker sem se upokojila
- ker sem šel iz službe, ne rabim interneta, pomoč poiščem pri hčeri
- ker sem šla v penzijo, sem na šihu to imela
- Ker so se tamladi odselili, in so s seboj odnesli internet in računalnik
- ker so vam v službi omejili dostop, doma pa ga ne uporabljate
- ker vsebini neta ne verjamem
- ko sem se upokojil
- ne maram interneta
- nE POTREBUJEM GA.
- Ne rabim ga.
- NE zanima me
- nekaj sem iskal, neke podatke, drugače ga ne uporabljam
- ni bilo potrebe
- NI BILO POTREBE
- Ni mi bilo treba iti.
- Ni to zame, me ne interesira.
- nima doma interneta
- nimam potrebe, me ne zanima
- nimam več računalnika doma, sem prodal
- NOČEM BITI ODVISEN
- od takrat gospa ni več v službi
- prenehal sem ker sem šel na drugega operaterja, zdej čakam priključitev
- računalnik se mi je pokvaril in potem je šel tudi internet proč. sem ga odjavil, sedaj pa čakam na nov paket.
- sin ga je imel in čakam t2, zaradi slabe povezave čakate optiko...
- sin se je odselil
- sin se odselil, nismo kupili novega računalnika
- slabo berem
- upokojena, drugje dobim informacije
- Uporabljal sem ga v službi. Z ženo sva ostala brez računalnika ko so šlo otroci. Ne rabiva ga.
- v penziji sem in ga ne potrebujem.

- Zato ker ga ne potrebujem toliko.
- zato ker je crknu
- zato ker me ne zanima, preveč je informacij
- Zoto ker se ztdaj ko smo se preselili še nismo interneta uklopili.

12.4. Primerjava primerjanih ovir med nekdanjimi uporabniki in neuporabniki

NEKDANJI UPORABNIKI	NEUPORABNIKI
Me internet preprosto ne zanima	To me preprosto ne zanima
Je bila uporaba preveč zapletena	Ne bi znal/a uporabljati
Imam slabo znanje angleščine	Slabo znanje angleščine
Sem že prestar/a oz. premlad/a	Sem že prestar/a oz. premlad/a
Nimam dostopa do interneta v gospodinjstvu	Nimam dostopa do interneta v gospodinjstvu
Nimam ustreznega računalnika	Nimam ustreznega računalnika
Je nov računalnik predrag	Je nov računalnik predrag
So tekoči stroški uporabe preveliki	So tekoči stroški uporabe preveliki
Nisem imel/a dovolj časa.	Nimam dovolj časa
Sem imel/a slabe izkušnje z nezaželeno pošto ali virusi	Pričakujem slabe izkušnje z nezaželeno pošto ali virusi
Me skrbi za varnost pri uporabi interneta	Me skrbi za varnost pri uporabi interneta
Nimam zaupanja v informacije, ki so dostopne na internetu	Nimam zaupanja v informacije, ki so dostopne na internetu
Je na internetu premalo koristnih in zanimivih vsebin	Je na internetu premalo koristnih in zanimivih vsebin
So me drugi člani gospodinjstva ovirali, mi to oteževali ali preprečevali	Me drugi člani gospodinjstva ovirajo, mi to otežujejo ali preprečujejo

KAZALO TABEL

Tabela 1: Raba mobilnega telefona (vir podatkov: RIS 2009)	9
Tabela 2: Število pogovorov, ki jih posamezniki opravijo preko mobilnega telefona v tipičnem delovnem dnevu (vir podatkov: RIS 2009)	10
Tabela 3: Pogostost dosegljivosti na mobilni telefon (vir podatkov: RIS 2009).....	10
Tabela 4: Ali bi vas lahko v tem trenutku dobili na vaš mobilni telefon? (vir podatkov: RIS 2009).....	11
Tabela 5: Možnost <i>branja/pošiljanja SMS</i> in <i>branja/pošiljanja MMS</i> na mobilnem telefonu ter pogostost uporabe funkcije (vir podatkov: RIS 2009).....	11
Tabela 6: Lastništvo mobilnega telefona (vir podatkov: RIS 2009)	13
Tabela 7: Pogostost uporabe <i>mobilnega telefona drugih oseb</i> in <i>kako pogosto so se znašli v situaciji, da so potrebovali mobilni telefon, pa ga niso imeli</i> med neuporabniki mobilnega telefona (vir podatkov: RIS 2009)	15
Tabela 8: Načrtovanje pričetka rabe oz. nakupa mobilnega telefona med neuporabniki mobilnega telefona (vir podatkov: RIS 2009).....	15
Tabela 9: Načrtovanje pričetka rabe oz. nakupa mobilnega telefona v naslednjih 6 mesecih med neuporabniki mobilnega telefona, ki razmišljajo o pričetku rabe oz. nakupu (vir podatkov: RIS 2009).....	15
Tabela 10: Število pogovorov, ki jih anketiranci opravijo preko stacionarnega telefona v tipičnem delovnem dnevu (vir podatkov: RIS 2009).....	17
Tabela 11: Primerjava števila opravljenih pogovorov v tipičnem delovnem dnevu preko stacionarnega in mobilnega telefona (vir podatkov: RIS 2009).....	17
Tabela 12: Dostop do interneta v gospodinjstvu (vir podatkov: RIS 2009)	19
Tabela 13: Načini dostopanja do interneta v gospodinjstvu (vir podatkov: RIS 2009)	19
Tabela 14: Dostop do interneta v gospodinjstvu (vir podatkov: SURS 2009).....	21
Tabela 15: Načini dostopanja do interneta v gospodinjstvu (vir podatkov: SURS 2009)	22
Tabela 16: Zadnja uporaba računalnika med neuporabniki in nekdanjimi uporabniki interneta (vir podatkov: RIS 2009)	26
Tabela 17: Primerjava pogostosti rabe računalnika v zadnjih treh mesecih med neuporabniki in nekdanjimi uporabniki interneta, ki so računalnik nazadnje uporabljali v zadnjih treh mesecih (vir podatkov: RIS 2009).....	27
Tabela 18: Sestava uporabnikov, nekdanjih uporabnikov in neuporabnikov interneta glede na spol, starost in izobrazbo (vir podatkov: RIS 2009)	28
Tabela 19: Pogostost rabe interneta med uporabniki interneta (vir podatkov: RIS 2009).....	31
Tabela 20: Leto pričetka uporabe interneta med uporabniki, starimi med 19 in 76 let (vir podatkov: RIS 2009).....	31

Tabela 21: Pogostost rabe elektronske pošte v zadnjih 3 mesecih (vir podatkov: RIS 2009).....	32
Tabela 22: Osnovne opisne statistike za prejete in poslane e-maile v tipičnem mesecu (za mesečne uporabnike elektronske pošte), tednu (za tedenske uporabnike elektronske pošte) oz. delovnem dnevu (za dnevne uporabnike elektronske pošte) za uporabnike interneta (vir podatkov: RIS 2009).....	33
Tabela 23: Osnovne opisne statistike za prejete in poslane e-maile v tipičnem dnevu za mesečne, tedenske in dnevne uporabnike elektronske pošte za uporabnike interneta (vir podatkov: RIS 2009)	34
Tabela 24: Pogostost nudenja pomoči uporabnikov interneta pri uporabi interneta drugim (vir podatkov: RIS 2009)	35
Tabela 25: Komu uporabniki najpogosteje pomagajo pri uporabi interneta (vir podatkov: RIS 2009)	36
Tabela 26: Razlogi za to, da gospodinjstva nimajo širokopasovne povezave do interneta (med vsemi gospodinjstvi brez širokopasovnega dostopa) (vir podatkov: SURS 2009)	37
Tabela 27: Razlogi za to, da gospodinjstva nimajo širokopasovne povezave do interneta glede na gostoto naseljenosti (med vsemi gospodinjstvi brez širokopasovnega dostopa) (vir podatkov: SURS 2009).....	38
Tabela 28: Razlogi za prenehanje z uporabo interneta (odprti odgovori) (vir podatkov: RIS 2009)	39
Tabela 29: Pomembnost posameznih razlogov za prenehanje z uporabo interneta – frekvenčna porazdelitev in povprečja (vir podatkov: RIS 2009)	42
Tabela 30: Pomembnost posameznih razlogov za neuporabo interneta – frekvenčna porazdelitev in povprečja (vir podatkov: RIS 2009)	46
Tabela 31: Telesne ovire, ki vplivajo na neuporabo interneta (vir podatkov: RIS 2009).....	48
Tabela 32: Povprečja pomembnosti ovir za neuporabo interneta glede na spol, izobrazbo in starost (vir podatkov: RIS 2009)	49
Tabela 33: Povprečja pomembnosti ovir za neuporabo interneta glede na regijo (vir podatkov: RIS 2009)	50
Tabela 34: Povprečja zaznavanja razlogov za neuporabo interneta za skupine neuporabnikov interneta (vir podatkov: RIS 2009).....	55
Tabela 35: Sestava skupin neuporabnikov interneta glede na spol, izobrazbo, starost in načrtovanje pričetka rabe interneta (vir podatkov: RIS 2009)	57
Tabela 36: Sestava neuporabnikov glede na spol, starost in izobrazbo skozi leta (2001, 2004, 2005, 2008 in 2009) (vir podatkov: RIS)	60
Tabela 37: Pomembnost ovir za neuporabo interneta med leti 2001, 2004, 2005, 2008 in 2009 (vir podatkov: RIS)	63
Tabela 38: Pomembnost ovir za neuporabo interneta med leti 2001, 2004, 2005, 2008 in 2009 glede na spol (vir podatkov: RIS)	67
Tabela 39: Pomembnost ovir za neuporabo interneta med leti 2001, 2004, 2005, 2008 in 2009 glede na starost (vir podatkov: RIS).....	72

Tabela 40: Pomembnost ovir za neuporabo interneta med leti 2001, 2004, 2005, 2008 in 2009 glede na izobrazbo (vir podatkov: RIS)	77
Tabela 41: V kolikšni meri neuporabniki in nekdanji uporabniki poznajo osebo, na katero bi se lahko obrnili, da bi namesto njih uporabila internet (vir podatkov: RIS 2009)	85
Tabela 42: Na koga bi se tisti neuporabniki in nekdanji uporabniki interneta, ki poznajo osebo, ki bi lahko namesto njih uporabila internet, najverjetneje uporabili po pomoč (vir podatkov: RIS 2009)	86
Tabela 43: Osnovne opisne statistike tega, na koliko različnih oseb bi se lahko obrnili po pomoč (vir podatkov: RIS 2009)	86
Tabela 44: Kako pogosto so neuporabniki in nekdanji uporabniki interneta v zadnjem letu prosili druge, da so zanje uporabili internet (vir podatkov: RIS 2009)	86
Tabela 45: Na koga so se neuporabniki in nekdanji uporabniki interneta največkrat obrnili, da je namesto njih uporabil internet v preteklem letu (vir podatkov: RIS 2009)	87
Tabela 46: Koliko različnih oseb je v preteklem letu anketirancem pomagalo tako, da so namesto njih uporabili internet (vir podatkov: RIS 2009)	88

KAZALO SLIK

Slika 1: Delež uporabnikov mobilnega telefona skozi čas (1999 – 2009) (vir podatkov: RIS).....	9
Slika 2: Možnost <i>branja/pošiljanja SMS</i> (tortni diagram) na mobilnem telefonu ter pogostost uporabe funkcije (strukturni stolpec) (vir podatkov: RIS 2009)	12
Slika 3: Možnost <i>branja/pošiljanja MMS</i> (tortni diagram) na mobilnem telefonu ter pogostost uporabe funkcije (strukturni stolpec) (vir podatkov: RIS 2009)	13
Slika 4: Načrtovanje nakupa oz. pričetek rabe mobilnega telefona med neuporabniki mobilnega telefona (tortni diagrama) in če da, ali to načrtujejo v naslednjih 6 mesecih (strukturni stolpec) (vir podatkov: RIS 2009).....	16
Slika 5: Primerjava števila opravljenih pogovorov v tipičnem delovnem dnevu preko stacionarnega in mobilnega telefona (vir podatkov: RIS 2009).....	18
Slika 6: Delež anketirancev, ki imajo v gospodinjstvu dostop do interneta (tortni diagram), ter načinov, na katere tisti z dostopom dostopajo do interneta (strukturni stolpec) (vir podatkov: RIS 2009)	20
Slika 7: Primerjava načinov dostopanja do interneta v gospodinjstvih med podatki RIS in SURS (vir podatkov: RIS 2009 in SURS 2009)	22
Slika 8: Zadnja raba interneta (levi stolpec) in poimenovanje na podlagi pogostosti rabe (desni stolpec) (vir podatkov: RIS 2009).....	24
Slika 9: Pogostost rabe in načrtovanja rabe interneta med anketiranci (vir podatkov: RIS 2009).....	25
Slika 10: Primerjava zadnje rabe računalnika med neuporabniki in nekdanjimi uporabniki interneta (vir podatkov: RIS 2009)	27
Slika 11: Sestava uporabnikov, neuporabnikov in nekdanjih uporabnikov interneta glede na spol (vir podatkov: RIS 2009)	28
Slika 12: Sestava uporabnikov, neuporabnikov in nekdanjih uporabnikov interneta glede na starost (vir podatkov: RIS 2009).....	29
Slika 13: Sestava uporabnikov, neuporabnikov in nekdanjih uporabnikov interneta glede na izobrazbo (vir podatkov: RIS 2009)	30
Slika 14: Leto pričetka uporabe interneta med uporabniki, starimi med 19 in 76 leti (vir podatkov: RIS 2009)	32
Slika 15: Pogostost rabe elektronske pošte (vir podatkov: RIS 2009)	33
Slika 16: Pogostost nujenja pomoči pri uporabi interneta drugim (vir podatkov: RIS 2009).....	35
Slika 17: Razlogi za to, da gospodinjstva nimajo širokopasovne povezave do interneta glede na gostoto naseljenosti (med vsemi gospodinjstvi brez širokopasovnega dostopa) (vir podatkov: SURS 2009).....	38
Slika 18: Frekvenčna porazdelitev posameznih razlogov za prenehanje z uporabo interneta (vir podatkov: RIS 2009).....	40
Slika 19: Povprečja pomembnosti razlogov za prenehanje z uporabo interneta (vir podatkov: RIS 2009).....	43

Slika 20: Frekvenčna porazdelitev posameznih razlogov za neuporabo interneta (vir podatkov: RIS 2009).....	45
Slika 21: Povprečja pomembnosti razlogov za neuporabo interneta (vir podatkov: RIS 2009).....	47
Slika 22: Primerjava povprečij za oviri <i>me to preprosto ne zanima</i> in <i>nimam zaupanja v informacije, dostopne na internetu</i> glede na spol med neuporabniki interneta (vir podatkov: RIS 2009)	51
Slika 23: Primerjava povprečij za ovire <i>me drugi člani gospodinjstva ovirajo, tekoči stroški uporabe so preveliki, nimam ustreznega računalnika</i> in <i>me to preprosto ne zanima</i> glede na starost med neuporabniki interneta (vir podatkov: RIS 2009)	53
Slika 24: Primerjava povprečij za oviri <i>imam slabo znanje angleščine</i> in <i>me drugi člani gospodinjstva ovirajo</i> glede na regije med neuporabniki interneta (vir podatkov: RIS 2009).....	54
Slika 25: Povprečja zaznavanja posameznih razlogov za neuporabo interneta za skupine neuporabnikov interneta (vir podatkov: RIS 2009) ..	59
Slika 26: Spolna sestava neuporabnikov skozi leta (2001, 2004, 2005, 2008 in 2009) (vir podatkov: RIS).....	60
Slika 27: Starostna sestava neuporabnikov skozi leta (2001, 2004, 2005, 2008 in 2009) (vir podatkov: RIS).....	61
Slika 28: Izobrazbena sestava neuporabnikov skozi leta (2001, 2004, 2005, 2008 in 2009) (vir podatkov: RIS).....	62
Slika 29: Pomembnost ovir (povprečne vrednosti) za neuporabo interneta med leti 2001, 2004, 2005, 2008 in 2009 (1) (vir podatkov: RIS)	64
Slika 30: Pomembnost ovir (povprečne vrednosti) za neuporabo interneta med leti 2001, 2004, 2005, 2008 in 2009 (2) (vir podatkov: RIS)	65
Slika 31: Časovni pregled pomembnosti ovire <i>ne bi znal/a uporabljati</i> glede na spol (vir podatkov: RIS).....	68
Slika 32: Časovni pregled pomembnosti ovire <i>slabo znanje angleščine</i> glede na spol (vir podatkov: RIS).....	68
Slika 33: Časovni pregled pomembnosti ovire <i>drugi člani gospodinjstva me ovirajo</i> glede na spol (vir podatkov: RIS).....	68
Slika 34: Časovni pregled pomembnosti ovire <i>sem že prestar/a oz. premlad/a</i> glede na spol (vir podatkov: RIS).....	69
Slika 35: Časovni pregled pomembnosti ovire <i>nimam dovolj časa</i> glede na spol (vir podatkov: RIS)	69
Slika 36: Časovni pregled pomembnosti ovire <i>premalo je koristnih in zanimivih stvari</i> glede na spol (vir podatkov: RIS)	69
Slika 37: Časovni pregled pomembnosti ovire <i>to me ne zanima</i> glede na spol (vir podatkov: RIS)	70
Slika 38: Časovni pregled pomembnosti ovire <i>tekoči stroški uporabe so preveliki</i> glede na spol (vir podatkov: RIS)	70
Slika 39: Časovni pregled pomembnosti ovire <i>ustrezen računalnik je predrag</i> glede na spol (vir podatkov: RIS).....	70
Slika 40: Časovni pregled pomembnosti ovire <i>ustrezen ne bi znal/a uporabljati</i> glede na starost (vir podatkov: RIS).....	73

Slika 41: Časovni pregled pomembnosti ovire <i>ustrezen ne bi znal/a uporabljati</i> glede na starost (vir podatkov: RIS).....	73
Slika 42: Časovni pregled pomembnosti ovire <i>sem že prestar/a oz. premlad/a</i> glede na starost (vir podatkov: RIS).....	73
Slika 43: Časovni pregled pomembnosti ovire <i>to me ne zanima</i> glede na starost (vir podatkov: RIS)	74
Slika 44: Časovni pregled pomembnosti ovire <i>nimam dovolj časa</i> glede na starost (vir podatkov: RIS)	74
Slika 45: Časovni pregled pomembnosti ovire <i>premalo je koristnih in zanimivih stvari</i> glede na starost (vir podatkov: RIS).....	74
Slika 46: Časovni pregled pomembnosti ovire <i>ustrezen računalnik je predrag</i> glede na starost (vir podatkov: RIS).....	75
Slika 47: Časovni pregled pomembnosti ovire <i>tekoči stroški uporabe so preveliki</i> glede na starost (vir podatkov: RIS)	75
Slika 48: Časovni pregled pomembnosti ovire <i>drugi člani gospodinjstva me ovirajo</i> glede na starost (vir podatkov: RIS).....	75
Slika 49: Časovni pregled pomembnosti ovire <i>ne bi znal/a uporabljati</i> glede na izobrazbo (vir podatkov: RIS)	78
Slika 50: Časovni pregled pomembnosti ovire <i>slabo znanje angleščine</i> glede na izobrazbo (vir podatkov: RIS)	78
Slika 51: Časovni pregled pomembnosti ovire <i>sem že prestar/a oz. premlad/a</i> glede na izobrazbo (vir podatkov: RIS)	78
Slika 52: Časovni pregled pomembnosti ovire <i>to me ne zanima</i> glede na izobrazbo (vir podatkov: RIS)	79
Slika 53: Časovni pregled pomembnosti ovire <i>nimam dovolj časa</i> glede na izobrazbo (vir podatkov: RIS)	79
Slika 54: Časovni pregled pomembnosti ovire <i>premalo je zanimivih in koristnih stvari</i> glede na izobrazbo (vir podatkov: RIS)	79
Slika 55: Časovni pregled pomembnosti ovire <i>ustrezen računalnik je predrag</i> glede na izobrazbo (vir podatkov: RIS)	80
Slika 56: Časovni pregled pomembnosti ovire <i>tekoči stroški uporabe so preveliki</i> glede na izobrazbo (vir podatkov: RIS)	80
Slika 57: Časovni pregled pomembnosti ovire <i>drugi člani gospodinjstva me ovirajo</i> glede na izobrazbo (vir podatkov: RIS)	80
Slika 58: Primerjava povprečij pomembnosti posameznih razlogov za prenehanje uporabe oz. za neuporabo interneta med nekdanjimi uporabniki in neuporabniki interneta (vir podatkov: RIS 2009)	82
Slika 59: Primerjava načrtovanja (ponovne) rabe interneta med neuporabniki in nekdanjimi uporabniki interneta (vir podatkov: RIS 2009)	84
Slika 60: Primerjava načrtovanja (ponovne) rabe interneta v naslednjih 6 mesecih med tistimi neuporabniki oz. nekdanjimi uporabniki interneta, ki načrtujejo (ponovno) rabo (vir podatkov: RIS 2009).....	84
Slika 61: Ali so neuporabniki in nekdanji uporabniki interneta v preteklem letu prosili koga, da je namesto njih uporabil internet (tortni diagram) in če, kako pogosto (strukturni stolpec) (vir podatkov: RIS 2009)	87

